

NE VORBEŞTE PĂRINTELE CLEOPA
16

NE VORBEŞTE
PĂRINTELE CLEOPA
16

Carte tipărită cu binecuvântarea

Prea Fericitului Părinte

DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

EDITURA MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA

2007

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
ILIE CLEOPA, arhimandrit
Ne vorbeşte Părintele Cleopa / arhim. Cleopa Ilie; cu binecuvântarea I.P.S. Daniel, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei; ed. îngrij. de arhim. Ioanichie Bălan. - Ed. a 2-a. - Vânători-Neamţ : Mănăstirea Sihăstria, 2004-
16 vol.
ISBN 973-86836-2-9
Vol. 16. - 2007. - ISBN 978-973-7897-27-5

I. Ioanichie Bălan, arhimandrit (ed. şt.)

281.95(047.53)

CUM SĂ DOBÂNDIM PACEA INIMII

Sfântul Petru Damaschin spune aşa: Precum la casa noastră cea simţită, când vrem să o zidim, avem trebuinţă de aceste lucruri, mai întâi de pământ tare, al doilea de temelie, al treilea de pietre, al patrulea de tină sau de aliajul care leagă pietrele, al cincilea de pereţi, al şaselea de acoperământ, al şaptelea de meşteri, adică de zidari, şi al optulea, după ce am terminat casa, de un paznic, ca să asigurăm casa noastră cea simţită, la fel şi când vrem să zidim casa cea de gând a sufletului nostru, avem trebuinţă tot de atâtea lucruri şi în loc de pământ tare avem nevoie de răbdare desăvârşită, în loc de temelie, de credinţă tare şi nefăţarnică şi dreaptă în Sfânta şi Preasfânta şi de viaţă făcătoare Treime, în loc de pietre, de felurimea faptelor bune şi a virtuţilor, în loc de tină sau de aliajul care leagă pietrele, de smerita cugetare, căci precum tina şi aliajul leagă pietrele aşa smerenia leagă întru una toate faptele cele bune.

În loc de cei patru pereţi avem nevoie de cele patru virtuţi cardinale, atotcuprinzătoare, adică de pricepere, de întreaga înţelepciune, de bărbăţie şi de dreptate. De pricepere prin care pricepem ce trebuie

să facem, cele bune sau cele rele. De întreaga înţelepciune prin care noi înfrânăm toate pornirile noastre cele dobitoceşti şi pasionale şi păcătoase. De bărbăţie prin care noi putem ascute şi întări partea mânioasă a sufletului împotriva diavolului şi a tot păcatul. Şi de dreptate, care îi dă fiecărei părţi a noastre cele ce i se cuvin, adică părţii cuvântătoare priviri duhovniceşti şi rugăciune; celei mânioase dragostea duhovnicească; celei poftitoare întreaga înţelepciune şi înfrânare, iar celei trupeşti, hainele şi cele de nevoie.

În loc de acoperământ noi trebuie să agonisim dragostea cea desăvârşită către Dumnezeu şi către aproapele. Iar în loc de zidari noi folosim desluşirea, adică dreapta socoteală. Dar nu ajunge dreapta socoteală a noastră sau discernământul, adică desluşirea noastră, de nu ar fi ajutată această dreaptă socoteală de darul lui Dumnezeu, că auzi cum cântă Biserica: „De nu ar zidi Domnul casa bunătăţilor, în zadar ne-am osteni". Deci adevăratul ziditor al casei celei de gând a sufletului nostru este Însuşi Domnul Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care lămureşte dreapta noastră socoteală ca să lucrăm noi fapta bună fără de făţărnicie şi fără de scop rău şi numai după voia lui Dumnezeu. Iar în loc de portar sau paznic al casei de gând, dumnezeieştii părinţi ne învaţă să avem de-a pururea paza minţii şi a inimii noastre cu multă socoteală şi cu mare purtare de grijă, după cuvântul Scripturii care ne învaţă aşa: *Fiule, cu toată trezvia păzeşte-ţi inima ta, că întru aceasta se află izvoarele vieţii.*

Şi aceste puţine fiind zise, cuvântul se va îndrepta către inima noastră şi către pacea ei şi cum se câştigă pacea inimii noastre în întâmplările vieţii noastre celei de toate zilele şi toate minutele şi ceasurile. Pentru a vorbi despre acest lucru mai întâi trebuie să ştim ce este inima noastră şi ce puteri sunt în inima noastră şi cum stă inima noastră în noi.

Inima, după marele Vasile, este cea dintâi născută dintre mădulare, că zice el că la toată fiinţa care se naşte cel dintâi mădular care se pune de fire este inima. Şi după asemănarea şi mărimea trupului ce se va zidi, inima îşi alcătuieşte din cele ale firii mărimea şi forma trupului ei şi apoi dă mărime corpului, după alcătuirea ei cea pusă de fire prin darul şi puterea lui Dumnezeu. Inima, după acelaşi mare Vasile, este scaunul şi rădăcina şi începutul şi izvorul tuturor puterilor celor trupeşti, al celor sufleteşti, al celor afară de fire şi al celor mai presus de fire. Inima este centru firesc pentru puterile fireşti ale trupului, centru sufletesc pentru puterile sufleteşti ale sufletului, centru mai presus de fire pentru darul Preasfântului Duh cel mai presus de fire, care are centru şi scaun şi stă ca pe un jilţ în inima omului, şi centru afară de fire pentru patimile cele afară de fire ale noastre care strică şi spurcă pe om[1].

Acum trebuie să arătăm cum stă inima în om. Cuviosul Nicodim Aghioritul, arătând el oarecum o pildă mai practică, zice: Inima omului se află în el ca arcul la ceas. Şi vedem că atunci când arcul la ceas s-a

[1] Vezi *Ne vorbeşte Părintele Cleopa*, vol. 15, pag. 132.

stricat puţin sau s-a deranjat puţin, toate organele ceasului nu mai funcţionează normal şi se clatină sau rău sau fără precizie, iar dacă arcul la ceas s-a rupt, toate organele ceasului au încetat desăvârşit să lucreze.

Aşa este inima pusă de Ziditorul în noi. Când ea este tulburată şi nelalocul ei şi nu are aşezare paşnică, toate gândurile noastre, toate cuvintele noastre, toate mişcările noastre, toate faptele noastre nu se mişcă normal, după voia lui Dumnezeu, ci se mişcă împotriva firii lor rânduite de Dumnezeu şi împotriva voii lui Dumnezeu. Şi când inima noastră este omorâtă prin păcat sau este copleşită de păcat, sufletul moare desăvârşit şi el, dacă nu ne întoarcem către Dumnezeu prin pocăinţă de bunăvoie cât mai avem viaţă pe acest pământ.

Deci se pune întrebarea de unii din dumnezeieştii părinţi cum poate omul, după ce s-a tulburat inima lui de anumite patimi în împrejurările vieţii, să o linişească pe dânsa, că de mare nevoie şi de prea mare nevoie este a şti omul să-şi liniştească inima sa. Că zice dumnezeiescul părinte Nicodim Aghioritul şi Sfântul Grigorie de Nyssa şi dumnezeiescul Grigorie Teologul şi alţii că cel mai bun luptător duhovnicesc şi cel mai iscusit în lume este acela care ştie să-şi liniştească inima sa în orice vreme de împrejurări şi ispite ale vieţii sale. Că în măsura în care îşi linişteşte inima, în măsura aceea el luptă liniştit şi puterile sufletului său se mişcă după voia lui Dumnezeu.

Şi ca să nu aduc mare îngreuiere cuvântului prin multe metode ale sfinţilor părinţi care au ştiut să-şi

liniştească inima, o să vorbim aici de patru principii sau de patru învăţături mai principale prin care omul poate să-şi liniştească inima sa amărâtă ori de pagube, ori de ispite, ori de întâmplări neaşteptate, ori de cine ştie ce fel de valuri ale primejdiilor şi ale supărărilor veacului de acum.

Şi iată care sunt aceste patru principii. Prima şi cea dintâi cale, zic dumnezeieştii Părinţi, pentru a-şi linişti omul inima sa, este ca **să dorească el totdeauna să facă mai mult voia altora decât a sa**. Şi zic dumnezeieştii Părinţi să facă voia altora mai mult decât a sa întru cele bine dogmatisite spre mântuire. Că s-ar putea ca cineva, abuzând de bunătatea unuia şi de neştiinţa lui, să-l facă să greşească, să-l ia după voia sa la cele rele. Dar nu la cele rele trebuie să dorească cineva să facă voia altora, că zic dumnezeieştii Părinţi să dorească şi să se sârguiască omul să facă mai mult voia altora decât a sa întru cele ce sunt spre mântuire. Aşa dumnezeiescul Apostol Pavel le spune la femei: *Femeilor, supuneţi-vă bărbaţilor voştri întru toate*, dar auzi ce urmează după acest cuvânt, *precum se cuvine întru Domnul*.

S-ar putea întâmpla ca un bărbat beţiv să facă uz de cuvântul Apostolului Pavel şi să-i spună femeii să i se supună lui întru toate: şi la beţie, şi la păcate contra firii, şi la furat, şi la descântătorii, şi la vrăjitorii, şi la necredinţă, şi la jocuri, şi la petreceri, şi la răutăţi, şi la destrămări duhovniceşti, dar atunci femeia să înţeleagă ceea ce spune marele Apostol Pavel: *Femeilor, supuneţi-vă bărbaţilor voştri întru toate,*

dar cum? *Precum se cuvine întru Domnul*. Aşa zicem şi aici despre cel ce vrea să-şi liniştească inima sa: totdeauna să voiască să fie supus altuia şi să facă voia altuia, dar cum? *Precum se cuvine întru Domnul*. Nu cumva supunându-se voii altora care îl duc la păcat, în loc de a-şi linişti inima sa, mai rău să o tulbure prin mustrarea conştiinţei care îi vine din călcarea poruncilor lui Dumnezeu. Aşadar primul principiu de a-şi linişti omul inima sa este de a fi supus altora şi pururea a asculta de alţii în cele ce sunt bune şi duc către mântuirea sufletului său.

Al doilea principiu, după învăţătura dumnezeieştilor părinţi, pentru dobândirea păcii şi liniştii inimii omului, este acesta: ca dintru toate cele ce sunt supuse timpului şi prefacerii şi care vor fi strict necesare vieţii, adică hrană, îmbrăcăminte, băutură, bani de cheltuială şi, ca să zic mai pe scurt, tot ce îi trebuie omului pe acest pământ, **să se mulţumească omul cu prea puţin, adică cu cele strict necesare**. Că de aici se tulbură inima omului şi se aruncă în nemărginire, că aleargă să adune mai presus de a sa trebuinţă sau cele care îl vatămă pe el.

Şi dacă are omul o haină sau două şi nu-i mulţumit şi vrea mai multe, sau are un ban şi vrea mai mulţi, sau are o casă şi vrea alta mai frumoasă şi mai bună, sau are o moşie şi vrea mai mult, sau orice fericire sau orice lucru are el şi dacă se aruncă în nemărginire să aibă tot mai mult, niciodată nu va câştiga inima lui linişte dacă aleargă cu nesaţ după avere şi după lucrurile de prisos ale veacului de acum, căci zice unul din dumnezeieştii părinţi: „Nu vor lipsi

valurile din mare, iar iubitorului de argint grija şi tulburarea". Şi nici înţelepciune nu câştigă unul ca acesta care se tulbură alergând după avere şi după prea multă avere şi după ceea ce nu îi foloseşte lui în veacul de acum sau ca să adune prea mult din cele ce i-ar trebui şi ar putea să se mulţumească cu puţin. Pentru că zice dumnezeiescul părinte Isaac Sirul: „Mintea tulburată nu va scăpa de uitare şi înţelepciunea nu-i deschide uşa acesteia". Şi iarăşi, arătând că grija cea de multe tulbură pe om şi îl face pe om să nu poată avea grijă de Dumnezeu, zice: „Nu poţi cu grija lumii fiind înconjurat să mai ai cu tine şi grija lui Dumnezeu".

Deci să rezumăm aşa: al doilea principiu pentru a-şi linişti omul inima sa este să fie mulţumit cu puţine din toate câte are nevoie spre a vieţui pe acest pământ. Aici îmi aduc aminte de o întâmplare din Pateric. Se zice că acolo trăiau doi cuvioşi în pustia Sketică şi unul avea mai mulţi ucenici şi era puţin mai bogat şi avea casă mai bună şi poate avea şi aşternuturi şi mâncare mai bună şi mai multe lucruri, mai multe icoane în chilie, sau alte lucruri care se obişnuiesc să aibă călugării. Aproape de chilia acestui bătrân trăia un altul. Acesta din fire era mult mai simplu cu învăţătura şi mai nebăgat în seamă de părinţii pustiului, dar aflase filosofia aceasta a vieţii de a se mulţumi cu prea puţine şi a-şi împăca inima sa întru sărăcie. Şi avea bătrânul acesta obicei ca seara la culcare, după ce termina pravila sa, să zică acest cuvânt: „Mulţumescu-ţi Ţie, Doamne, nici împăraţii nu-s ca mine".

Şi atâta avere avea bătrânul: două rogojini. Una o aşternea şi cu alta se învelea. Ucenicii celuilalt bătrân de multe ori îl auzeau înainte de culcare că mulţumea lui Dumnezeu şi zicea că nici împăraţii nu-s ca dânsul. Şi au zis către bătrânul lor:

– Părinte – avvo, cum se vorbeşte în părţile acelea –, ne minunăm tare că noi avem mai multă stare materială, avem şi hrană mai multă şi acoperăminte mai multe şi ni se întâmplă nouă scârbe şi supărări şi nu putem câştiga mulţumirea bătrânului aceluia sărac, care vezi, nu are nimic decât două rogojini. Lucrează cu mâinile sale câte o coşniţă, capătă puţină pâine uscată şi cu apa de izvor se mulţumeşte, iar ca îmbrăcăminte şi aşternut are două rogojini: una o aşterne şi cu cealaltă se înveleşte şi i se pare că nici împăratul nu e ca dânsul. Deci n-ar fi bine să-l chemăm odată aici şi să-l întrebăm cum de are el mulţumirea aceasta în cele puţine şi noi ne tulburăm având multe?

Şi l-a chemat odată şi cu smerenie l-a întrebat:

– Părinte, avvo, spune-ne nouă, te-au auzit ucenicii mei de multe ori zicând: „Mulţumescu-ţi Ţie, Doamne, nici împăratul nu-i ca mine". Şi noi vedem că faţă de noi eşti foarte sărac. Doar atâta ai: acele două rogojini şi mai mult nimic decât pâinea uscată care o ai pentru hrană şi apa din izvor. Şi cum poţi să te simţi sfinţia ta în această stare aşa de fericit încât ţi se pare că întreci şi pe împăraţii lumii?

Şi a zis bătrânul cu linişte:

– Aşa, avvo, eu cred şi sunt convins că, în starea aceasta în care mă aflu, nimeni pe pământ nu e mai fericit decât mine.

– Dar de ce?

– Iată de ce, a spus bătrânul. Eu când zic cuvântul acesta mă gândesc la aceia care o duc mult mai greu decât mine. Eu într-adevăr slujesc cu nevrednicie Bunului Dumnezeu şi nu cum trebuie, ci după a mea neputinţă, mă rog, îmi fac puţina mea rucodelie, adică lucrul de mână, şi când mă văd că sunt liber, nu mă supără nimeni, aer curat am, linişte am şi strictul necesar de a mânca o bucăţică de pâine îl am şi apoi, când mai văd că am şi de aşternut şi de învelit câte o rogojină, sunt foarte mulţumit. Iar când mă gândesc la cei de prin temniţe sau la cei bolnavi care zac paralizaţi pe paturi de zeci de ani şi stau în mizerie şi nimeni nu-i poate ajuta şi bani nu au şi hrană nu au şi doctor nu pot să aducă pentru a lor neputinţă că n-au cu ce îi aduce, şi la cei care stau în temniţe legaţi de mâini şi de picioare şi nu numai că stau în putoare şi nu au aer şi libertate, dar dorm pe hârburi şi pe pietre şi poate a doua zi îi aşteaptă sentinţa de judecată, de condamnare şi poate chiar de moarte, deci gândindu-mă la aceia cât de greu o duc ei faţă de mine, atunci îmi dau seama că eu, având atâta libertate şi atâta linişte şi atâta aer curat şi având şi strictul necesar de a mă hrăni aici şi de a-mi aşterne şi a mă înveli cu rogojina, sunt ca în sânul lui Avraam şi zic cu adevărat din inimă: „Nici împăratul nu-i ca mine".

Atunci a zis celălalt bătrân:

– Cu adevărat, avvo, aceasta-i mare filosofie când omul se mulţumeşte cu puţine şi i se pare că el cu acele puţine covârşeşte pe cei mai bogaţi oameni

din lume. Iată noi avem mai multe şi mintea noastră este mai împrăştiată şi ne tulburăm şi ni se pare că o ducem mai greu decât alţii, iar sfinţia ta întru aceste puţine ai aflat linişteа şi odihna inimii sfinţiei tale.

Deci am adus această pildă că mi s-a părut potrivită în cuvântul de faţă, că nu multa bogăţie, nu banii mulţi, nu multa hrană şi celelalte câte le adună omul poate să liniştească inima omului, ci rugăciunea cea curată făcută din inimă, nerăutatea inimii asupra altuia, pacea, linişteа şi a fi mulţumit omul cu cele prea puţine în viaţă şi a nu se griji de multe, că grija de multe îi tulbură inima sa. Deci să rezumăm: a doua pricină prin care îşi linişteşte omul inima sa este să se mulţumească cu puţin şi chiar cu prea puţin din cele strict necesare lui.

A treia pricină prin care omul îşi linişteşte inima sa este, după dumnezeieştii părinţi, ca acolo unde se află el, în starea societăţii lui, **să caute totdeauna locul cel mai de jos**. Să fie foarte mulţumit că e nebăgat în seamă de oameni şi că n-are dregătorie şi cinste ca alţii şi foarte bucuros să se afle la locul cel de jos. Pentru că de ce se tulbură inima omului? Ajunge un grad, vrea mai mare. Ajunge o treaptă, vrea mai mare. Ajunge la o dregătorie, vrea mai sus. Vrea cuvântul lui sau starea lui materială sau morală să fie mai presus de a altuia. Vrea în tot chipul să fie băgat în seamă şi să covârşească pe alţii, ca să fie cu toate mai presus de alţii şi aceasta îi aduce pururea nelinişte, că aleargă după temelie de umbră.

Ce se întâmplă? Dacă ne uităm pe crestele cele de sus ale munţilor unde cresc brazi sau fagi sau alţi

arbori, vedem că aceştia se întăresc şi cresc mari, dar când vin vânturile cele mari şi furtunile, care copaci au mai mare zbucium şi tulburare, dacă nu cei care sunt mai sus? Şi cu cât e mai sus copacul pe piciorul muntelui sau ajuns pe obcină sus, cu atâta mai greu el îndură furtuna şi se luptă cu furtunile cele mari ale naturii pe care le trimite Dumnezeu pentru a răcori şi a preface văzduhul. Deci dacă te duci pe acolo după câte o furtună, cum au fost cele din anii trecuţi, vezi mii de arbori răsturnaţi cu rădăcinile în sus, alţii fărâmaţi în două, alţii rupţi jalnic, alţii trântiţi peste alţii, ca şi cum ar fi fost loviţi în vreme de bătălie. Ce s-a întâmplat? Ei fiind sus, furtuna a fost mai puternică. S-au ţinut ei tari, dar furtuna fiind mai tare decât dânşii i-a răsturnat şi în chip jalnic i-a sfărâmat şi i-a trântit pentru veşnicie la pământ.

Aşa. Iar copacii care trăiesc prin gropi, pe la pâraie şi pe la dosuri, când vin furtunile cele mari, ce le pasă lor? De abia îşi clatină puţin ramurile şi îşi aduc şi ei aminte că e vânt mare, dar unde? Pe coastă acolo sus, pe creastă trebuie să fie mare furtună. Lor nu le pasă, cresc liniştiţi, furtuna nu îi supără decât foarte puţin, pentru că la poziţia lor mai joasă sunt afară de primejdia furtunilor şi a vânturilor.

Aşa se întâmplă şi cu oamenii care aleargă după dregătorii sau după trepte. Cu cât sunt mai sus, cu atât sunt mai în primejdie. Deci dacă cineva e chemat de darul lui Dumnezeu să fie la o dregătorie, cu mare sfială şi frică de Dumnezeu să păşească, pentru că nu păşeşte decât spre loc de primejdie şi de grijă. Iar dacă nu, toată sârguinţa lui să o pună să fugă tot mai

jos şi la locul cel mai de jos va fi liniştit şi afară de primejdie şi de valurile şi de furtunile ispitelor şi ale nemulţumirilor şi primejdiilor veacului de acum. Deci al treilea principiu pentru a-şi linişti omul inima este totdeauna să caute locul cel mai de jos şi cât mai de jos şi să dorească să trăiască pe acest pământ până la sfârşitul vieţii nebăgat în seamă şi să cinstească pe aceia care sunt pe treptele cele mai înalte, să-i asculte, să se roage pentru ei, iar el pururea să fie mulţumit la locul de jos şi aşa îşi va afla pacea inimii cu sine şi cu Dumnezeu.

Al patrulea principiu pentru dobândirea păcii inimii, după învăţăturile sfinţilor părinţi, este de **a se ruga omul în toată vremea să se facă voia lui Dumnezeu întru el şi de a-şi lăsa viaţa sufletului său să fie condusă de darul lui Dumnezeu**. Sau, mai bine zis, de a se lăsa omul în voia lui Dumnezeu în toate împrejurările, fie cele de întristare, fie de fericire, fie de necaz, totdeauna să aibă în mintea sa şi dacă se poate şi pe buzele sale cuvântul dumnezeiescului părinte Ioan Gură de Aur care l-a zis în cele mai de pe urmă, adică: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!" şi: „Mulţumesc lui Dumnezeu pentru toate!"

Aşadar omul care se lasă în voia lui Dumnezeu zice în inima sa aşa când este necăjit: „Doamne, dacă este voia ta să fiu necăjit, să fiu! Slavă Ţie! Dacă e voia Ta să fiu fericit, slavă Ţie! Dacă e voia Ta să fiu sărac, mulţumesc Ţie! Dacă e voia Ta să fiu bogat, slavă Ţie! Dacă e voia ta să fiu bolnav sau sănătos, slavă Ţie!" Deci în orice împrejurare a vieţii el ştie să mulţumească lui Dumnezeu şi să se lase în voia lui

Dumnezeu. Şi atunci inima unui om ca acesta, care doreşte să facă totdeauna voia mai mult a altora decât a lui întru cele spre mântuire, care e mulţumit cu cele puţine, strict necesare, în viaţă, care caută întotdeauna locul cel mai de jos în viaţă şi care se lasă totdeauna în voia lui Dumnezeu şi la cele de întristare şi la cele de bucurie, se linişteşte şi este pusă la adăpost de multe valuri, de multe pagube, de multe scârbe şi neaşezări care se întâmplă împotriva celor care voiesc să-şi facă voia lor, să dobândească avere multă, să fie la locul cel mai dintâi şi mai de cinste şi să nu se lase în voia lui Dumnezeu şi, nădăjduind în priceperea şi în voia lor, caută întotdeauna a-şi face voia lor şi a alerga după acele părute lor bune care nu le aduc decât tulburare şi scârbe.

Aceste puţine le-am spus mai întâi despre casa cea de gând a sufletului nostru, apoi despre inimă şi despre pacea inimii noastre şi, ajutând mila lui Dumnezeu, să nu uit nici eu acele puţine pe care le-am vorbit în seara aceasta, ca şi eu, păcătosul, aducându-mi aminte de ele, să nu greşesc lui Dumnezeu şi să mă pot linişti în vreme de scârbe şi de necaz. Amin.

MINUNILE MOŞULUI GHEORGHE LAZĂR

V-am mai vorbit şi altădată de Moşul Gheorghe Lazăr[2]. Eu ţin foarte mult la el, că el l-a adus la

[2] Vezi *Ne vorbeşte Părintele Cleopa,* vol. 15, pag. 82.

mănăstire pe părintele meu stareţ Ioanichie Moroi şi acesta ne povestea viaţa lui.

Am fotografia lui Moşul Gheorghe şi a ucenicilor lui, Părinţii Atanasie şi Chiril Păvălucă. Au fost doi fraţi: Atanasie şi Chiril. Erau de la Breţcu, din judeţul Covasna, iar Moşul Gheorghe i-a adus la mănăstire, că el a adus mulţi călugări din Ardeal încoace. Au venit la Mănăstirea Neamţ cu 3000 de oi, că erau mocani mari din Ardeal şi când i-a călugărit au primit numele de Atanasie şi Chiril. După un timp, Chiril a plecat în Sfântul Munte şi a cumpărat o chilie acolo. Că pe lângă oi aveau şi câte 35 kilograme de bani de argint şi de aur, aşa de bogaţi erau.

Iar Atanasie a rămas la oi la Neamţ şi a umblat şi el 38 de ani desculţ cu capul gol. Am stat şi eu la oi cu dânsul. Eram amândoi cu oile şi eu eram cu cele cu miei şi el era cu sterpele. El mânca seara, la apusul soarelui şi nu dormea nici o dată pe laiţă, numai pe scaun. Eu cel puţin aveam colibă şi dormeam jos. El nu, numai pe scaun. Şi avea un măgar şi pe măgar avea un scaun de fier, care se deschidea şi stătea pe el. Şi avea o sarică cu cruce în frunte şi zicea Psaltirea până adormea, că o ştia pe de rost. O dată i-am zis:

– Părinte, în seara asta nu ţi-e scaunul aici, uite, ai să dormi şi sfinţia ta jos.

– Cred că nu dorm, ia adu toporul încoace.

A luat toporul şi a tăiat patru pari de alun, i-a ascuţit şi i-a bătut. Apoi a luat crengi de alun şi le-a împletit cu cei patru pari şi a făcut un scaun.

– Iaca scaun. Crezi că totdeauna am purtat scaun de fier?

Şi pe scaunul acela de alun a adormit zicând Psaltirea.

V-am adus poza ca să aveţi o imagine. Aici sunt fraţii în fotografie când i-a călugărit întâi.

Acesta în mijloc e Moşul Gheorghe, iar acesta care-l vedeţi călugăr tânăr este Părintele Atanasie care, după ce s-a întâlnit cu Moşul Gheorghe, s-a descălţat şi a mers şi el cu capul gol. Şi m-am descălţat şi eu oleacă, fără voia stareţului meu, Părintele Ioanichie, şi am început iarna să umblu desculţ după el. Nu mai puteam de frig. A aflat stareţul, m-a chemat la el, mi-a dat canon.

– Cine ți-a dat voie, cutare...?

– Dar Moșul Gheorghe cum a mers?

Minte de copil. Eram frate. M-a pedepsit starețul și mi-a zis:

– Moșul Gheorghe avea darul lui.

Îl cunoștea starețul că fusese cu el la Ierusalim și la Sfântul Munte.

Moșul Gheorghe Lazăr, săracul. Zicea:

– Drăguță, să nu te gândești decât la iad și la moarte. Să nu te gândești la nimica, decât că vine moartea și iadul. Că dacă te gândești la iad, nu ajungi în iad.

Aici la noi, pe vârful Muntelui Tăciunele, este o groapă. Când venea pe aici, el acolo citea toată ziua Psaltirea, apoi seara cobora devale să-i dai o feliuță de pâine și varză verde și o căniță de apă. Asta era toată mâncarea lui. Și când îi spui la unul de ce nu postește: „N-am putut". Dar de ce nu murea acela? Desculț cu capul gol și iarna și vara.

El mergea din sat în sat plângând și zicând Psaltirea, că o știa toată pe de rost. Și unde ajungea, oamenii erau toți după el. A venit odată la iarmaroc în Târgu Neamț într-o luni și l-au suit oamenii într-o căruță să țină predică. Nu a mai vândut nimeni în ziua aceea. Ținând predică acolo și învățând oamenii, tot iarmarocul a venit la Moșul Gheorghe. Și s-a întâmplat atunci că o evreică tânără nu putea naște, era prima dată, când trebuia să nască primul copil, și era gata să moară. Au venit o mulțime de doctori, că zicea că nu mai poate, moare. Nu mai putea nici răcni și zicea că moare. Au venit evreii la Moșul Gheorghe:

– Moșu' Gheorghe, noi suntem evrei.

– Dar drăguță, ce ai?

– Moare fata noastră. Hai la noi că gata, doctorul a spus că nu mai are ce-i face, moare fata noastră.

– Drăguță, lasă să termin predica.

– Moșu' Gheorghe, acum moare, chiar acum moare.

– Nu moare până nu vin eu.

Și au stat și au așteptat până a terminat predica, apoi s-a luat un cârd de evrei după el. Zice:

– Dar vă botezați?

– Toți ne botezăm dacă trăiește fata, că numai pe aceea o avem.

Boierul era bogat, om voinic. Când au ajuns acolo, un cârd de evrei pe lângă ea, ea era mai moartă, nu mai putea, gata, stăteau pe lângă dânsa. Dar Moșul Gheorghe, când a deschis ușa, a strigat:

– Hai, deschide-te cu Dumnezeu și cu Maica Domnului.

Tot atunci a și născut. A venit și i-a făcut cruce pe cap și a spus:

– Să fie al lui Hristos.

Și s-a făcut sănătoasă și s-a botezat și ea și copilul și i-a pus numele Gheorghe, după Moșul Gheorghe. S-au botezat atunci 5-6 familii de evrei în Târgu Neamț.

Și când îl vedeau pe Moșul Gheorghe:

– Moșu' Gheorghe, hai să te încălzești olecuță.

Unul dintre ei era brutar și știi că se trage jăratecul de la pâine în față. Moșul Gheorghe era cu picioarele înghețate, că mergea prin ger și le ținea și suflecate până la genunchi.

– Moşu' Gheorghe, ai să mori de frig! Hai să te încălzeşti oleacă.

S-a dus acolo:

– Drăguţă, ia dă un scaun!

Jăratecul era de o palmă şi a pus picioarele pe jăratec desculţ.

– Vai, Moşu' Gheorghe, arzi!

– Lasă, drăguţă, să se încălzească.

A ieşit apă din picioarele lui şi a stins focul. Şi ziceau evreii:

– La Moşul Gheorghe nici gerul, nici focul nu au ce-i face.

El a oprit trenul la Paşcani pe linie şi la Piatra Olt. Aici în Paşcani se pusese linie nouă, care făcea legătura între Bucureşti şi Burdujeni, că acolo era ultima staţie. Şi când au pus trenul, un biet ceferist din acesta care mână locomotiva, mecanic, l-a primit pe moşul în locomotiva lui. Erau locomotive din cele mari nu din acestea, dacă aţi apucat din acelea cu aburi. Mecanicul l-a primit în locomotivă şi el zicea Psaltirea tot timpul. I-a dat un scăunel acolo, dar a venit un controlor, din aceia care cer bilet. Vine şi la el:

– Moşule, biletul!

– *Doamne, auzi rugăciunea mea şi strigarea mea...*

– Moşule, biletul!

– *Miluieşte-mă, Dumnezeule...*

– Moşule, biletul!

Dar el zicea în continuare psalmi. Şi zice controlorul către mecanic:

– Ce-i cu nebunul ăsta aici?

– Nu-i nebun. Nu te purta rău cu el.

– Dar nu vrea să dea biletul.

– De unde bilet, că acesta zice psalmi zi şi noapte?

Şi zice atunci controlorul:

– Dă-te jos, moşule, unde ţi-e biletul?

Şi mai erau două-trei minute să plece trenul. Şi a zis Moşul Gheorghe:

– Drăguţă, staţi aici cu Dumnezeu şi cu Maica Domnului, că mă dau jos!

S-a dat jos şi a luat-o pe linie înaintea trenului.

– E nebun, merge pe linie.

Când să pornească locomotiva, porneşte-o, dacă poţi, că el a zis: „Staţi, drăguţă, aici!"

– Ce-i, mă?

– N-ai auzit ce-a zis moşneagul? „Staţi, drăguţă, că mă duc!"

– Ce, mă, dar tu ţii cu dânsul? a zis controlorul către mecanic.

Că mecanicul îl ducea până la Burdujeni întotdeauna, gratuit. Se suie alt mecanic.

– Nu merge locomotiva!

Se suie un şef inginer.

– Nu merge!

– Măi, adu altă locomotivă, asta-i fermecată de moşneag!

Au adus o locomotivă nouă din depou.

– Nu merge!

De la Bucureşti striga:

– Măi, e întârziere la Paşcani două-trei ore.

Moşneagul s-a dus zicând psalmi. Şi i-a zis mecanicul controlorului:

– Domnule, dacă n-aduci moşneagul înapoi, aici stai zece ani. Ai auzit ce-a spus: „Drăguţă, staţi aici, că eu mă duc”.

A trimis doi oameni călări pe linia trenului. La câţiva kilometri l-au găsit, el zicea rugăciuni.

– Moşule, hai înapoi că nu merge trenul.

– Iaca merg, drăguţă!

– Dar moşule, iaca avem cai cu şei, că avem multă întârziere.

– Drăguţă, eu în viaţa mea n-am mers pe cal, numai pe jos.

Şi a luat-o pe jos. Aceia mergeau cu caii şi el mergea pe jos zicând psalmi. Când a ajuns la Paşcani, se strânsese multă lume:

– Hai să vezi un bătrân care a oprit trenul pe linie.

Şi s-a adunat lume multă-multă. Au venit oamenii în jurul lui.

– Staţi, drăguţă, ce vă minunaţi că a oprit Dumnezeu un tren? Nu ne-a spus în Evanghelie: *De veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui aceluia: Ia-te de aici şi du-te în mare*. Şi câţi sfinţi n-au mutat munţii cu rugăciunea? Uite, Sfântul Marcu de la Muntele Fracesc, Sfântul Ioachim al Ierusalimului, apoi argintarul din Alexandria. Toţi au mutat munţii cu rugăciunea. Vă minunaţi că a oprit Dumnezeu trenul? Că Dumnezeu poate să oprească şi soarele, cum l-a oprit pe timpul lui Isus al lui Navi, că a stat soarele şase ore, până a biruit pe amaleciţi.

Şi le-a ţinut o predică…

– Hai, moşule, dezleagă trenul!

– Nu, stăi drăguţă, să predic la oamenii ăştia!

Şi aceia nu mai puteau răbda, dar se temeau că se supără şi pe urmă nu mai dezleagă trenul. Pe urmă au zis:

– Hai, moşule, hai. Nu eşti obosit, moşule? Hai la wagon-lit, adică la vagoane care au dormitoare.

– Nu, drăguţă, eu în locomotivă, acolo o să stau.

– Dar să aducem o locomotivă nouă?

– Nu, nu, pe aceea veche.

Au adus-o înapoi pe aceea şi i-au pus acolo un scăunel. Dar aceia mari nu se purtau rău:

– Moşule, dă drumul la tren, că uite ce, ne cheamă de la Bucureşti, e întârziere, cutare…

S-a suit acolo, a luat Psaltirea şi a zis:

– Hai, drăguţă, să mergem cu Dumnezeu şi cu Maica Domnului.

Şi a zburat trenul. Acesta-i Moşul Gheorghe.

Tot aşa a făcut la Piatra Olt. La Piatra Olt a vrut să se dea jos că avea de luat o carte de la un om. Acolo era haltă şi aceia cu trenul nu opreau la haltă dacă nu erau oameni. Le-a zis Moşul Gheorghe:

– Uite, drăguţă, opreşte oleacă că e aici o casă şi trebuie să iau o carte.

– Moşule, dar nu oprim noi trenul pentru cartea dumneata, numai dacă sunt oameni, dar nu-s oameni.

– Dacă nu vreţi să opriţi, staţi aici, drăguţă, că mă duc să-mi aduc cartea.

A stat trenul pe loc. S-a dat jos şi şi-a adus cartea. Când a venit cu cartea:

– Hai, moşule, că a stat trenul.

– Dar numai atât am avut nevoie: să-mi iau cartea. Hai că om merge!

Acesta era Moşul Gheorghe Lazăr, care mânca o dată în zi la apusul soarelui, iar în Postul Mare, săptămâna întâi şi săptămâna de la Florii până la Paşti nu gusta nimic, numai citea Psaltirea.

DESPRE PAZA DE PRIMEJDII

Cel înţelept vede primejdia şi se ascunde, iar cel simplu trece mai departe şi suferă (Prov. 22, 3).

Oare pentru care pricină Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după ce a auzit că Marele Prooroc Ioan Botezătorul a fost prins, El a lăsat Iudeea şi a plecat în ţinutul Galileii? Oare i-a fost frică lui Iisus Hristos de Irod, că Îl va prinde ca şi pe Ioan şi îl va duce în temniţă? Oare nu putea Hristos, Domnul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru, să-l piardă şi pe Irod şi pe toată oştirea lui într-o clipă de vreme? Şi cum s-ar fi putut teme de om Acela de care se cutremură cerul şi pământul şi de care se înfricoşează serafimii şi heruvimii şi toate puterile cereşti şi cele de pe pământ şi cele dedesubt (Filip. 2, 10)?

Dar atunci se pune întrebarea: care a fost pricina că Mântuitorul, după prinderea Sfântului Ioan Botezătorul, a părăsit Iudeea şi a mers în Galileea? Iată pricina: Plecarea Mântuitorului nostru din Iudeea în Galileea după prinderea lui Ioan Botezătorul s-a făcut spre a noastră învăţătură. Mântuitorul nostru de atâtea ori a învăţat pe ucenicii Săi să se ferească din calea primejdiilor şi de vrăjmaşi. Uneori le zicea: *Păziţi-vă de oameni, căci îşi vor pune pe voi mâinile*

şi vă vor da pe mâna sinedriştilor şi în sinagogile lor vă vor bate (Matei 10, 17). Iar altădată tot în această privinţă le zicea: *Când vă vor goni pe voi dintr-o cetate fugiţi în cealaltă* (Matei 10, 23). Deci Mântuitorul nostru Iisus Hristos se duce din Iudeea în Galileea ca să ne dea nouă pildă şi cu lucrul, nu numai cu cuvântul, că trebuie a ne păzi noi de primejdii spre a da loc mâniei celor ce ne prigonesc pe noi, ferindu-ne de acolo unde putem a avea primejdie sufletului nostru sau vieţii.

În Sfânta Evanghelie de astăzi sunt încă şi alte pricini pentru care Mântuitorul a mers din Iudeea în Galileea. Dar noi în predica cea de azi ne vom ocupa mai mult de pricina arătată mai sus, adică vom vorbi mai pe larg despre paza de primejdii. Despre acest lucru Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură şi în alt loc ne învaţă, zicând: *Mergi, poporul meu, încuie uşa ta, ascunde-te puţin, câtuşi de cât, până va trece mânia Domnului* (Isaia 26, 20). Aşadar, fraţii mei, dacă vom călători cu mintea noastră prin dumnezeiasca Scriptură, vom găsi multe pilde despre aleşii şi sfinţii lui Dumnezeu care în viaţa lor de pe pământ s-au ferit din calea primejdiilor. Aşa vedem că Avraam când a mers în Gherara, văzând că Sara, femeia sa, era foarte frumoasă la chip, spre a se păzi de primejdia morţii, căci se temea să nu-l ucidă pe el oamenii din cetăţi spre a-i lua pe soţia lui, a zis că Sara este soră, nu soţie a lui. Dar Preabunul Dumnezeu care apără pe aleşii Săi, trimiţând un înger la împăratul Abimelec care luase pe soţia lui Avraam, i-a zis să nu se atingă de Sara, că este soţie a lui Avraam şi soţie de prooroc

şi aşa a izbăvit pe Avraam de primejdia morţii (Facerea 20, 18).

Aşa vedem că Iacob, înţelegând de la mama sa că fratele său Isav avea să-l omoare pe el din zavistie că a luat binecuvântarea tatălui său, a fugit din faţa fratelui său în Mesopotamia la Laban, fratele mamei sale, în Haran (Fac. 27, 41-45). Aşa Moise, văzând că s-a descoperit uciderea ce făcuse egipteanului şi înţelegând că Faraon căuta să-l ucidă pe el pentru fapta aceasta, a fugit de la faţa lui Faraon şi s-a dus în pustiul Madianului unde s-a căsătorit şi de unde a fost chemat de Dumnezeu spre a fi povăţuitorul lui Israil (Ieşire 2, 14-25).

Dar preafericitul Prooroc şi împărat David câtă vreme a fugit şi s-a ascuns de furia împăratului Saul care îl zavistuia pe el şi căuta să-l omoare? Cine vrea să ştie pe larg despre această îndelungată prigoană a lui David şi despre fuga lui de primejdiile care îl ameninţau din partea lui Saul să citească în Sfânta Scriptură la I Împăraţi 20, 1; 3, 32; 41; 21, 1-10; 22, 5-18; 23, 1-8; 27, 1-7 ş.a.

Încă şi Marele Prooroc al lui Dumnezeu Ilie, cel ce sufla cu foc, care de trei ori cu rugăciunea a coborât foc din cer şi a încuiat şi a descuiat cerul cu rugăciunea sa către Dumnezeu, au nu a fugit şi el de furia Isabelei care căuta să-l omoare pe el? Auzi ce spune dumnezeiesca Scriptură în această privinţă: *Şi a spus Ahab Isabelei, femeii sale, câte a făcut Ilie şi cum a ucis pe proorocii cei mincinoşi cu sabia. Şi a trimis Isabela la Ilie şi a zis: Tu eşti Ilie şi eu Isabela, aşa să-mi facă mie dumnezeii şi aşa să-mi adauge, că mâine în acest ceas voi pune sufletul tău ca sufletul unuia dintre aceia. Şi s-a temut Ilie şi sculându-se, s-a dus unde îl trăgea inima, şi a venit în Virsava în pământul Iudeii, şi şi-a lăsat sluga sa acolo. Şi a mers el în pustie cale de o zi şi a venit şi a şezut sub un ienupăr, şi a cerut moarte sufletului său, şi a zis: Destul este mie acum, Doamne! Ia sufletul meu de la mine, că nu sunt eu mai bun decât părinţii mei.* Şi după ce Dumnezeu l-a mângâiat şi l-a hrănit prin mijlocirea îngerului Său, a mers în puterea mâncării aceleia 40 de zile şi 40 de nopţi până la muntele Horeb (III Împ. 19, 1-9).

Dar după ce am arătat aici puţine pilde despre aleşii şi sfinţii lui Dumnezeu cei mai înainte de Legea Veche şi cei din Legea Veche, este de cuviinţă să trecem cu cuvântul nostru şi în Legea Darului Evangheliei şi să vedem cum Însuşi Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos chiar de la naşterea Sa ne-a dat nouă pildă că este bine a ne feri de primejdia morţii. El chiar din scutece a fugit de furia lui Irod care căuta să-L piardă. Auzi ce zice dumnezeiasca Evanghelie despre acest adevăr: *După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia pruncul şi pe mama Lui şi fugi în Egipt şi stai acolo până îţi voi spune ţie, fiindcă Irod are să caute pruncul ca să-L ucidă. Şi Iosif s-a sculat, a luat noaptea pruncul şi pe mama Lui şi a plecat în Egipt* (Matei 2, 13-14).

La fel şi dumnezeieştii apostoli, având învăţătura dată lor de la Domnul în această privinţă, se ascundeau şi se păzeau de primejdii şi de la faţa

acelora ce căutau să le facă lor rău. Acest lucru ni-l arată nouă dumnezeiasca Scriptură când zice: *Şi fiind seară în ziua aceea întâi a săptămânii* (Duminica) *şi uşile fiind încuiate unde erau adunaţi ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus şi a stat în mijloc şi le-a zis: Pace vouă!* (Ioan 20, 19). Dar cine va putea spune prigoanele şi suferinţele Marelui Apostol Pavel şi de câte ori s-a ferit el de primejdiile care îl ameninţau din toate părţile, pe uscat şi pe mare? Oare nu a primit el poruncă de la Însuşi Mântuitorul să se ferească de ura şi furia iudeilor când a venit în Ierusalim? Iată ce mărturiseşte el despre acest adevăr: *Şi s-a întâmplat când m-am întors în Ierusalim şi mă rugam în templu să fiu în extaz* (uimire) *şi să-L văd* (pe Domnul) *zicându-mi: Grăbeşte-te şi ieşi în grabă din Ierusalim pentru că nu vor primi mărturisirea ta despre Mine* (Fapte 22, 17-18).

Iar când cei 40 de iudei se sfătuiseră cu jurământ că nu vor mânca până nu vor omorî pe Pavel Apostolul şi a fost înştiinţat Marele Pavel de acest plan al lor prin fiul surorii sale, el îndată a luat măsuri de a se păzi de primejdia morţii care îl ameninţa, căci a trimis pe nepotul său la comandantul militar să-i spună despre planul celor ce voiau să-l ucidă pe el şi aşa a înlăturat primejdia morţii sale, deoarece comandantul militar l-a trimis sub mare pază la procuratorul roman Felix (Fapte 23, 12-14, 16, 25).

Dar sfinţii ierarhi şi mărturisitori ai Bisericii lui Hristos câte chinuri au suferit pentru dragostea lui Hristos şi apărarea dreptei credinţe? Şi de câte ori, fiind ameninţaţi cu închisori şi cu bătăi şi cu moarte,

s-au ferit pe cât au putut de primejdii şi de vrăjmaşii lor care căutau în tot chipul să-i piardă pe ei? Cine nu ştie de necazurile şi de viaţa cea zbuciumată şi de prigoanele cele îndelungate pe care le-a răbdat Marele Ierarh al lui Hristos Atanasie al Alexandriei, care de cinci ori a fost scos din scaunul său şi exilat de blestemaţii arieni şi care vreme de 46 de ani numai în prigoane şi în primejdii a petrecut pentru mărturisirea dreptei credinţe în adevăratul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos? Oare nu se ferea el pururea de primejdiile cele din partea arienilor? Oare n-a fugit el la Roma căutând scăpare şi ajutor de la împăratul Constans şi de la papa, unde trei ani a petrecut până la anul 344 când Sinodul din Sardica i-a recunoscut nevinovăţia lui?

Oare nu a scăpat el din biserica înconjurată de armată care voia să-l prindă? Şi el îmbrăcându-se la faţă cu broboadă femeiască şi fiind noapte şi amestecându-se cu clerici şi acoperindu-şi faţa sa, oare nu a fugit în pustiu fiind urmărit de ostaşii blestematului Iulian apostatul? Oare nu a stat el ascuns în mormântul tatălui său de furia împăratului Valens care părtinea arienilor? Şi cine va spune prigoanele acestui mare stâlp al Bisericii lui Hristos şi de câte ori a fost el nevoit a se ascunde din faţa primejdiilor care le-a avut din partea arienilor şi a eusebienilor şi a altor eretici şi vrăjmaşi ai dreptei credinţe? Cine vrea să cunoască pe larg acest lucru să citească la viaţa sfântului în 18 zile ale lunii ianuarie.

Dar Sfântul Gherman, Patriarhul Constantinopolului, fiind izgonit de blestematul împărat iconoclast

Leon Isaurul, nu s-a dus oare şi a stat ascuns în casa părinţilor săi de la Platanion, unde a plâns mult starea cea jalnică a prigoanei Bisericii din acea vreme şi unde a şi murit la anul 733 în 12 zile ale lunii mai?

Aşa vedem şi pe dumnezeiescul Părinte Maxim Mărturisitorul care, văzând primejdia ce venea asupra sa din partea monoteliţilor, a lăsat curtea împăratului Heraclie şi s-a dus în Hrisopulos, a îmbrăcat schima monahală şi în singurătate se ruga lui Dumnezeu pentru furtuna ce se abătuse asupra Bisericii dreptmăritoare din partea acestor blestemaţi eretici care trăseseră pe împăraţi de partea lor. Şi iarăşi văzând că ereticii mai sus amintiţi întindeau mereu curse pretutindeni, a fugit şi s-a ascuns în pustiul Africii şi până la sfârşit a suferit prigoane şi primejdii pentru dreapta credinţă, după cum se vede scris în viaţa lui din 21 ianuarie.

Iar alţii din sfinţii lui Dumnezeu au fugit nu numai de primejdiile cele ce le ameninţau viaţa, ci şi mai mult au fugit de primejdiile ce le ameninţau mântuirea sufletului. Aşa Sfântul Ilarion cel Mare, unul din marii luminători ai lumii, temându-se de onorurile şi de marea cinste ce îi aduceau oamenii pentru viaţa lui cea sfântă şi minunile ce le făcea cu puterea lui Hristos, a fugit de la locul său în pustiile Alexandriei şi s-a ascuns în pustiul Oasim. Oare n-a fugit el şi s-a ascuns de ostaşii înarmaţi trimişi de blestematul împărat Iulian apostatul spre a-l ucide pentru insulta ce a adus acest sfânt blestematului zeu Marnas? Apoi după un an s-a retras într-o insulă pustie mai depărtată şi de acolo a luat drumul Liviei şi

al Siciliei. Apoi, temându-se să nu fie cunoscut de cineva din Răsărit, s-a ascuns într-alt loc singuratic unde lucra coşuri şi vânzându-le îşi cumpăra cele de hrană şi vindeca mulţi bolnavi cu rugăciunea. Iar văzând că şi aici a devenit cunoscut şi slăvit de oameni care îl cinsteau ca pe un prooroc, a fugit de acolo de primejdia slavei deşarte şi s-a dus în Dalmaţia, apoi în Cipru, unde a făcut mari minuni şi a vindecat pe mulţi îndrăciţi cu rugăciunea şi cu semnul Sfintei Cruci. Şi văzând că şi acolo se face cunoscut şi slăvit de oameni, s-a retras la un loc pustiu şi sălbatic la 12 mile de mare, unde a şi adormit în Domnul în vârstă de 80 de ani la anul 371.

Aşa vedem pe Cuviosul Martinian că a fugit toată viaţa sa pentru a nu-şi pierde curăţia trupului şi mântuirea sufletului său (vezi viaţa sfântului la 13 februarie). Aşa Sfântul Iosif, scriitorul de cântări, văzând primejdia năvălirii barbarilor în insula Sicilia, care veneau din Africa şi pustiau totul în cale, a fugit în Grecia şi s-a făcut călugăr la Mănăstirea Mântuitorului numită Latranus din Tesalonic, unde a fost hirotonit preot, apoi de acolo a plecat la Constantinopol, dar văzând că şi acolo împăratul Leon Armeanul a pornit persecuţia împotriva sfintelor icoane, a fugit de acolo la Roma şi apoi din nou la Constantinopol, unde a scris multe imnuri de laudă lui Dumnezeu şi sfinţilor Săi, prin care a atras iarăşi asupra sa ura ereticilor iconoclaşti care l-au exilat în Herson prin împăratul Teofil iconomahul, de unde a fost chemat de patriarhul Ignatie care l-a făcut schevofilax, adică păzitor al vaselor sfinte ale marii

biserici, unde a adormit în Domnul în anul 883 în aprilie.

Dar cine va povesti câte prigoane şi primejdii a suferit Sfântul Dionisie, arhiepiscopul Alexandriei, din partea împăratului Deciu, care a pornit persecuţie generală asupra creştinilor, şi cum în acea vreme mulţime mare de creştini de prin oraşe şi sate fugeau şi se ascundeau prin munţi, prin păduri, prin locuri pustii şi neumblate? Căci la începutul anului 250 edictele cele sângeroase ale tiranului Deciu au fost publicate şi la Alexandria, iar Sfântul Dionisie, episcopul Alexandriei, a căzut prizonier cu o mare mulţime de creştini pe care ostaşii tiranului îi aduseseră la oraşul Taposiris. Dar o trupă bine organizată de ţărani creştini, aflând de cele ce se făcuseră, au luat arme în mâini şi au alergat în ajutorul episcopului lor. Deci au ieşit înaintea persecutorilor, iar aceştia, văzând mulţimea celor ce veneau, au fugit de frică şi au lăsat în mâinile lor pe prizonieri. Atunci creştinii au ridicat repede din mijloc pe episcop, care aştepta moartea cea silnică, şi l-au silit să fugă şi să se ascundă din faţa primejdiei în care se găsea. Şi aşa sfântul a fugit şi s-a ascuns multă vreme până la sfârşitul persecuţiei în pustia Libiei.

În cele de până aici am adus atâtea mărturii de la sfinţii şi aleşii lui Dumnezeu care au trăit înainte de lege, în Legea Veche şi în Legea Darului Evangheliei lui Hristos, care în diferite locuri şi vremi au fugit şi s-au ferit de primejdiile oamenilor răi, de prigoane şi au dat loc mâniei şi răzbunării ce era asupra lor. Oare care au fost pricinile binecuvântate de Dumnezeu

pentru care aceşti sfinţi fugeau şi se păzeau din calea primejdiilor şi a morţii? La această întrebare vom răspunde că două pricini binecuvântate au fost în această privinţă. Întâi că însăşi dumnezeiasca Scriptură şi învăţătura Mântuitorului din Sfânta Sa Evanghelie i-a învăţat pe ei să facă acest lucru. Iar al doilea că ferirea şi paza noastră din faţa primejdiilor este întemeiată pe porunca dragostei de care toată Legea şi proorocii atârnă (Matei 22, 40).

Iată o pildă: dacă eu sunt ameninţat de o primejdie sau chiar cu moarte din partea unui om care se sileşte să-mi vatăme trupul sau sufletul meu şi eu nu voiesc să fug din faţa lui şi stau întărit şi nemişcat, atunci eu mă fac sminteală omului acela. Şi eu poate mă folosesc din vătămarea aceluia pentru bărbăţia şi răbdarea mea, dar acela se vatămă pe sine şi se face pe sine vrednic de muncă. Deci când nu voiesc să fug de primejdia ce îmi stă înainte din partea celui ce mă urăşte şi vrea să mă vatăme sau să mă omoare, atunci cum iubesc pe fratele meu ca pe sine? Ci arătat este că mă iubesc pe sine mai mult decât pe acela care îmi voieşte răul sau mă lenevesc şi nu bag în seamă mântuirea aceluia şi prin aceasta nu bag în seamă porunca apostolească care zice: *Nimeni al său să nu caute, ci fiecare pe ale aproapelui* (I Cor. 10, 24). Ba şi mai mult că prin această nebăgare de seamă a mea stau împotriva Legii celei stăpâneşti care a rânduit zicând: *Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi* (Matei 22, 39). Deci arătat este că porunca feririi de primejdii şi de prigoane se întăreşte pe porunca dragostei.

Iar îngăduirea în primejdii şi în prigoane atunci când putem să ne ferim de ele este lepădare a dragostei, fiindcă se face aproapelui pricină de sminteală. Dar poate că va zice cineva: oare trebuia ca sfinţii apostoli şi alţi dascăli ai Bisericii lui Hristos să fugă şi să se ascundă prin pustii şi să nu propovăduiască Evanghelia lui Hristos, spre a nu sminti pe iudei sau pe păgâni? Nicidecum nu trebuia să înceteze propovăduirea Evangheliei, căci Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos i-a trimis pe ei să predice Evanghelia la toată lumea, zicând: *Mergând în toată lumea propovăduiţi Evanghelia la toată zidirea; cel ce va crede şi se va boteza se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi* (Marcu 16, 15). Drept aceea mare nedreptate ar fi fost dacă, pentru răutatea celor ce se sminteau, apostolii ar fi încetat propovăduirea Evangheliei celei încredinţate lor de Însuşi Domnul şi Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Căci câţi se sminteau, aceia nu erau vrednici de credinţă, nici de mântuire. Acest lucru îl arată Marele Apostol Pavel când iudeii se sminteau de predica Evangheliei lui Hristos. El nu lua în seamă această sminteală nedreaptă a lor, ci zicea: *Iar noi propovăduim pe Hristos cel Răstignit, evreilor adică sminteală, iar elinilor nebunie.*

Ascultă încă pentru aceasta şi pe Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos. Când ucenicii lui ziceau către El că fariseii, auzind învăţătura Lui, s-au smintit, atunci Mântuitorul, grăind, a răspuns către dânşii: *Lăsaţi-i pe ei, povăţuitori orbi sunt ai orbilor* (Matei 15, 14). Deci smintească-se iudeii că eu propovăduiesc pe

Hristos cel Răstignit, lasă-i pe ei, nimic să nu-ţi fie ţie grijă de sminteala lor, căci povăţuitori orbi sunt ai orbilor. Smintească-se cei răi şi ereticii, făţarnicii, vicleniі şi mincinoşii, că eu propovăduiesc adevărul dreptei credinţe. Lasă-i pe ei, nu trebuie să ai grijă de sminteala lor, că povăţuitori orbi sunt orbilor.

Dar atunci cum stau lucrurile care am arătat mai sus că noi trebuie să ne ferim de primejdii spre a nu face sminteală celui ce voieşte a ne face nouă rău? Iată cum: „La toate trebuie chibzuinţă şi dreaptă socoteală, de vreme ce pe tot lucrul îl împodobeşte măsura" (Sfântul Isaac Sirul). Nu pe toate întâmplările le putem măsura cu aceeaşi măsură şi cu aceeaşi cumpănă. Dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur zice: „Când vii în faţa a două păcate şi unul este prea mic, iar altul prea mare, atunci de eşti prea silit fă păcatul cel mic, ca să nu-l faci pe cel mare".

Eu trebuie să fug din calea primejdiei când această fugă a mea nu-mi vatămă mântuirea sufletului meu şi mântuirea lui. Iar când fuga mea îmi aduce mie primejdia morţii sufletului meu, adică îmi este în primejdie mântuirea mea, atunci nu trebuie a fugi şi a mă ascunde, ci a sta tare în răbdare cu nădejdea la Dumnezeu şi de a răbda până în sfârşit spre a mă mântui, după cum este scris: *Întru răbdarea voastră veţi mântui sufletele voastre*. Şi iarăşi: *Cine va răbda până în sfârşit acela se va mântui.*

Iar dacă ferirea mea de primejdie nu-mi aduce mie primejdia nemântuirii sufletului meu, atunci se cuvine a căuta mai mult la folosul celui ce voieşte a-mi face mie rău şi pentru a nu-i face lui sminteală e bine

să mă feresc pe cât voi putea din faţa lui. Aceasta o arată şi dumnezeiescul Apostol Pavel către cei ce mâncau carne jertfită la idoli de faţă cu cei ce aveau ştiinţa lor slabă şi socoteau că idolul este ceva. El le scrie corintenilor: *Ştim că idolul nimic nu este în lume şi că nu este alt Dumnezeu afară de unul ... ci nu toţi au această ştiinţă* (adică de a socoti că idolul nu este nimic). Şi apoi adaugă către cei ce socoteau pe idol a fi nimic: *Însă vedeţi ca nu cumva slobozenia voastră aceasta să nu fie sminteală celor neputincioşi. Pentru că dacă te va vedea cineva pe tine, cel ce ai ştiinţă, că şezi în capişte, au nu ştiinţa lui, fiind slabă, se va zidi spre a mânca cele jertfite idolilor?* Apoi, arătând cât de greu este păcatul acesta, zice: *Şi va pieri fratele tău cel neputincios pentru ştiinţa sa, pentru care Hristos a murit* (I Cor. 8, 4-11).

Aşadar, aşa cum am zis mai sus: cât priveşte paza şi ferirea noastră de primejdii, aceasta să fie cu bună chibzuinţă şi dreaptă socoteală spre a nu aduce primejdia osândirii noastre în cele spre mântuire, dar nici sminteala aceluia ce ne prigoneşte pe noi. Şi aceasta o vom face atunci când vom socoti că paza de primejdii o facem numai după porunca cea dată nouă de Domnul şi nu spre a tăgădui înaintea oamenilor mărturisirea dreptei credinţe în Hristos şi când vom socoti că paza noastră de primejdii nu ne aduce nouă paguba mântuirii sufletului nostru, ci mai ales prin aceasta ne vom sili a nu face sminteală spre pierzarea celui ce ne prigoneşte pe noi.

Iar acum spre lămurirea celor ce am vorbit astăzi în acest cuvânt vom spune spre încheiere o învăţătură a unui sfânt părinte al Patericului, care în această privinţă zice aşa: „Când vei vedea vreodată întărâtarea, tulburarea şi venirea păgânilor asupra creştinilor, atunci fugi tu şi te ascunde cât vei putea; iar să nu te dai în mâinile păgânilor muncitori, părându-ţi-se ţie că mare lucru şi bun vei face de te vei da singur în mâinile lor. Că Dumnezeu nu voieşte de la noi cele ce sunt mai presus de noi şi de putinţa noastră. Măcar de găseşti undeva scris că unii din sfinţii mucenici singuri şi de bună voie se duceau şi se dădeau pe sine în mâinile prigonitorilor, dar aceia prin oarecare descoperire dumnezeiască făceau aceasta. Iar tu, când ţi se va întâmpla fără voia ta să cazi cumva în mâinile păgânilor prigonitori, atunci cu bună nădejde la Domnul nostru Iisus Hristos să rabzi vitejeşte toate ispitele şi muncile ce ţi se vor întâmpla, până la moarte. Iar cela ce nu fuge de ispite, ci se dă singur de bună voia sa într-însele, acela piere într-însele. Că noi avem poruncă să ne ferim de ispite după cât vom putea şi să ne rugăm de-a pururea lui Dumnezeu zicând: «Doamne, nu ne duce pe noi în ispite»" (Vezi *Pateric*, cap. 11, Despre răbdare, Bucureşti, 1828).

Iată aţi auzit atât de clar şi luminat învăţătură de la Sfinţii Părinţi în ce chip este datoria noastră a ne păzi de primejdii şi de ispite în viaţa noastră. Întâi că suntem datori a ne feri după a noastră putinţă din calea primejdiilor după porunca Mântuitorului care a zis: *Păziţi-vă de oameni* şi ne-a poruncit nouă a ne ruga să nu cădem în ispite. Al doilea că suntem datori a ne păzi de primejdie pentru a nu fi noi pricină de sminteală celui ce voieşte a ne face nouă rău. Iar al

treilea: Dacă noi după putere ne vom păzi de primejdie şi fără de voia noastră va îngădui Dumnezeu să cădem în vreo primejdie, atunci suntem datori să punem toată nădejdea noastră spre Dumnezeu şi să răbdăm cu toată vitejia cugetului şi a inimii noastre toate primejdiile şi necazurile până la moartea noastră, spre mântuirea sufletelor noastre. Iar dacă noi vom păzi credinţa noastră dreaptă şi nemişcată şi poruncile lui Dumnezeu fără prihană şi oarecare se va sminti de noi, nici o grijă să nu avem noi de acest lucru şi să zicem în inima şi cugetul nostru cuvântul Domnului: *Lasă-i pe ei, că povăţuitori orbi sunt ai orbilor*.

Iar de vom vedea că lucrul nostru sminteşte pe fratele şi noi, de îl vom lăsa, nici de credinţă nu ne lepădăm, nici Legea lui Dumnezeu nu o călcăm, atunci este bine să lăsăm lucrul acela, ca nu pe fratele să-l smintim. Deci ne trebuie mare chibzuinţă şi dreaptă socoteală să facem bună deslușire între acelea ce sunt adevărate sminteli şi acelea ce nu sunt sminteli, ca nu fără de socoteală să ne smintim pe noi şi să smintim şi pe alţii.

Spre încheierea acestui cuvânt predici să rugăm pe Prea Înduratul nostru Mântuitor şi pe Prea Curata sa Maică, ca împreună cu rugăciunile sfinţilor, să fim ajutaţi noi păcătoşii spre a cunoaşte calea cea împărătească a mântuirii şi a merge pe ea spre mântuirea sufletelor noastre. Amin.

CUVÂNT LA POGORÂREA SFÂNTULUI DUH

Astăzi Biserica Ortodoxă prăznuieşte pe Preasfântul Duh, adică pogorârea Sfântului Duh peste sfinţii ucenici şi apostoli ai lui Iisus Hristos. Mai întâi trebuie să ştiţi cine este Duhul Sfânt şi apoi cele despre praznic. Duhul Sfânt este una din persoanele Preasfintei Treimi. Persoană sau Ipostas sau Faţă este acelaşi lucru. Duhul Sfânt este de o fiinţă, de o fire, de un scaun, de o voie şi de o stăpânire cu Tatăl şi cu Fiul. Duhul Sfânt este Acela care a lucrat la zidirea lumii şi la facerea tuturor făpturilor văzute şi nevăzute, împreună cu Tatăl şi cu Fiul, după cum aţi auzit că zice în Psaltire: *Cu cuvântul Domnului cerurile s-au întărit şi cu duhul gurii Lui toată puterea lor*. De aici înţelegem clar şi prea luminat că toată Sfânta Treime a lucrat la zidirea lumii, a celor văzute şi a celor nevăzute.

Duhul Sfânt este Acela care a vorbit prin prooroci. El are chipul estimei[3] Sale deosebit de al Tatălui şi al Fiului după ipostas, nu după fiinţă. Pentru că Însuşi Tatăl, pricina a toată dumnezeirea – şi a Fiului şi a Duhului Sfânt –, are chipul estimei Sale prin nenaştere, iar Fiul are naşterea cea mai înainte de toţi vecii din Tatăl, şi Duhul se deosebeşte cu chipul

[3] Chipul estimei = modul de a fi.

estimei sale prin aceea că El nu are nici nenaşterea Tatălui, nici naşterea cea mai presus de vremi a Fiului, ci El cu alt chip de estimă porneşte din Tatăl, cu purcederea, cum auziţi în Crez: „Care de la Tatăl purcede".

Duhul Sfânt împreună cu Mântuitorul se numesc raze gemene ale Tatălui, pentru că mai înainte de toţi vecii, odată cu naşterea cea mai presus de vreme a Fiului, purcede şi El din Tatăl mai presus de vreme. Duhul Sfânt a binevoit de la începutul zidirii lumii şi mai înainte de zidirea lumii să fie deasupra apelor. Auzi ce spune dumnezeiasca Scriptură: *Şi întuneric era deasupra adâncului şi Duhul lui Dumnezeu se purta deasupra apelor*. Auzi: *se purta*. În alt loc se scrie că *umbla* şi în alt loc, în limba siriacă, se zice că *clocea* deasupra adâncurilor. Sau în altă traducere că *încălzea* deasupra adâncurilor. Deci găina când stă pe ouă, ori de zicem că încălzeşte ouăle, ori că le cloceşte, ori că stă pe ouă, aşa şi Duhul lui Dumnezeu mai înainte de zidirea lumii clocea sau încălzea adâncurile, aşa cum dogmatisesc Marele Vasile, Grigorie de Nyssa, dumnezeiescul Efrem Sirul şi alţii.

Deci prin această încălzire pe care o dădea Duhul Sfânt adâncului care era numai apă, că pământul nu era atunci şi nu se vedea, a dat viaţă apelor şi pământului, care era în apă, ca la zidire să nu se mai zică aşa: Să scoată pământul viaţă sau să scoată apele viaţă sau să se facă întâi viaţă în pământ şi în apă şi apoi să scoată suflete vii, ci să zică aşa: *să scoată apele suflete vii*. Dar de unde? Ce, au avut apele de la sine suflete vii? Nu, Doamne fereşte! Că atunci punem zidirea în locul Ziditorului. Ci Duhul lui Dumnezeu care a încălzit adâncurile a pus viaţa în ape şi a dat viaţă la toate vieţuitoarele care sunt în ape, pe pământ şi în aer şi în toate. Deci aşa se înţelege la Scriptură, că lucrurile sunt prea adânci, dar sunt tâlcuite de dumnezeieştii părinţi.

Duhul lui Dumnezeu a binevoit să se arate în multe feluri. Când a scos poporul lui Israel din Egipt, din mâna lui Faraon şi din robia cea de 430 de ani, El s-a arătat ca un nor mergând înaintea taberei fiilor lui Israel. Că zice dumnezeiescul părinte Efrem Sirul: „Norul era chip al Duhului şi marea era chip al apei" la botezul acela la care s-a botezat tot poporul lui Israel, cum zice marele apostol Pavel: *Au doar părinţii noştri nu toţi prin mare au trecut şi prin nor s-au botezat* şi celelalte.

Duhul Sfânt s-a arătat uneori în chip de porumbel, adică la Botezul Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, iar în ziua de astăzi s-a arătat mai vestit şi mai arătat decât totdeauna din istoria lumii. De ce zice Evanghelia de astăzi că încă nu era Duh Sfânt? Şi îndată răspunde: *Pentru că Iisus încă nu se proslăvise*. Iată ce vrea să zică aici Scriptura, nu că nu era Duh Sfânt, că nici n-a fost vreo vreme când n-a fost Duh Sfânt, că de când este Tatăl şi Fiul, fără de vreme este şi Duhul Sfânt, fără de început, de aceea şi zice că nu era încă Duh Sfânt, adică încă nu s-a arătat aşa de văzut şi aşa de simţit Duhul Sfânt, până nu s-a proslăvit Fiul Omului.

Dar când s-a proslăvit Fiul Omului? Când a şezut de-a dreapta măririi întru cele înalte, de-a

dreapta dumnezeirii la locul său de totdeauna. Când a suit firea omenească până unde? Până de-a dreapta Tatălui. Atunci s-a proslăvit Fiul Omului când ce a fost stricat prin neascultare, a dres şi a înnoit şi a sfinţit şi a altoit firea noastră cea căzută şi a dus-o nu în rai, ci în ceruri şi mai presus de ceruri, de-a dreapta puterii, de-a dreapta măririi întru cele înalte. Şi atunci când Hristos s-a suit cu tot cu trup la cer şi a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, atunci s-a proslăvit El pentru ascultarea sa. Căci ce spune la Filipeni? *Hristos Iisus s-a smerit pe sine, ascultător făcându-se până la moarte şi moarte pe cruce.* Dar ce i-a adus această smerenie şi ascultare? Auzi pe acelaşi apostol: *Pentru aceasta şi Dumnezeu l-a proslăvit pe Dânsul şi i-a dat Lui nume care este mai presus de tot numele, ca în numele lui Iisus Hristos tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor de dedesubt.* Deci acum a ajuns Hristos de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, în ziua de astăzi, acum i s-a dat nume mai presus de tot numele şi slava pe care a avut-o mai înainte de toţi vecii a luat-o în trup, nu ca mai înainte cu a sa fiinţă, că pururea era cu fiinţa sa.

Deci acum, când s-a proslăvit Fiul Omului, a trimis pe Preasfântul Duh, după cum a făgăduit la sfinţii Săi ucenici şi apostoli. Ce le-a spus? *Voi şedeţi în Ierusalim până când vă veţi îmbrăca cu putere de sus.* Şi au stat dumnezeieştii apostoli zece zile în Ierusalim şi în a zecea zi după Înălţarea Domnului, când Hristos s-a proslăvit de-a dreapta puterii, a trimis de acolo pe Preasfântul Duh, care de la Tatăl purcede. Dar de ce l-a trimis la zece zile şi nu mai înainte? Iată

ce spun dumnezeieştii Părinţi: La zece zile după Înălţarea lui Hristos s-a pogorât Duhul Sfânt, pentru că în taina iconomiei în trup a lui Hristos prin care s-a mântuit neamul omenesc, a fost de folos şi cetelor îngereşti, că auzi ce spune apostolul, că întru Iisus Hristos şi întru taina iconomiei sale în trup aveau nevoie de înnoire şi sfinţire şi cele de jos şi cele de sus.

Deci mergând Mântuitorul nostru la Înălţare cu tot cu trup, s-a oprit în fiecare zi la câte o ceată de îngeri şi le-a dat la toate cele nouă cete de îngeri câte o zi pentru mai multă îndumnezeire, sfinţire şi înnoire şi apoi în ziua a zecea a stat de-a dreapta Tatălui şi de acolo a trimis pe Preasfântul Duh ca să se pogoare peste Sfinţii Săi ucenici şi apostoli, să-i umple de sfinţenie, de putere, de înţelepciune şi de dar. Şi cum a fost venirea Preasfântului Duh peste sfinţii Săi apostoli? Aţi auzit la Apostolul de astăzi că stând ucenicii acolo s-a făcut un sunet mare, ca o mişcare de vifor şi de vânt mare venind cu sunet şi s-au arătat limbi ca de foc şi au stat pe fiecare dintre ei. Acolo era şi Preasfânta Maica Domnului, după cum o vedeţi în icoană, şi dumnezeieştii săi ucenici.

Dar de ce spune Scriptura *ca de foc* şi nu spune că s-au pogorât limbi de foc? Care e pricina că s-au pogorât *limbi ca de foc* şi nu de foc? Ştii de ce pune pe *ca* înainte? Ca să nu atribuim noi Duhului Sfânt materia. Să nu credem noi că Duhul Sfânt este un foc cum e lumânarea aceea pe care o vezi acolo sau cum vezi fel de fel de focuri. Că nu este foc material Duhul Sfânt, ci foc gânditor. Deşi Dumnezeul nostru este foc mistuitor, dar nu este foc material, ci foc care nu se

vede şi nu se simte şi numai prin gândire se înţelege. Aşadar s-au pogorât peste sfinţii Săi apostoli nu limbi de foc, ci limbi ca de foc, având oarecare asemănare cu focul.

Şi ce, care a fost pricina să se pogoare în acest fel, în chip de limbi? De ce nu a venit ca la Botezul Domnului, în chip de porumbel? Sau în chip de nor sau în alte feluri, că putea în tot felul, ca un Dumnezeu atotputernic? De ce vine el acuma în chip de limbi? Ştii de ce? Ca să arate că El este Dumnezeu cel atotputernic, de o fiinţă cu Tatăl şi cu Fiul, care a amestecat limbile cândva. Aţi auzit aseară la slava Vecerniei celei mari? Zice: „Limbile amestecându-se au pedepsit îndrăzneala celor ce făceau turn". Pentru că până atunci, când au făcut turnul Babel de care aţi auzit la şcoală, era o limbă şi un neam în tot pământul şi au cutezat oamenii să facă turn ca să nu-i mai ajungă pe ei potopul. Şi aceasta a îndrăznit să o facă Nimrod, uriaşul acela împărat al Babilonului, de la care a ieşit închinarea la idoli şi urâciunea zidirii de turn.

Şi a silit 71 de seminţii să zidească la turn. Numai Ever cu patru mii de suflete n-au vrut să zidească şi au fugit şi s-au ascuns în munţi. Şi de aceea limba lor era mai neamestecată, limba lui Ever este cea mai veche limbă de sub cer, este limba lui Adam, care o mai ştiu oarecare evrei din Palestina, limba cea veche, aramaică. Se zice că e cea mai veche limbă pe care a vorbit-o strămoşul Adam, că numai lui Ever nu i-a amestecat Dumnezeu limba. El, când a zis Nimrod să zidească turn împotriva lui Dumnezeu,

ştii ce a zis? „Cum o să zidim noi turn împotriva lui Dumnezeu, Care a acoperit cu apele potopului şi cei mai mari munţi din lume?"

Şi n-a vrut Ever să se supună. Iar Nimrod a zis: „Cine nu va zidi turnul, acela imediat va muri cu moarte amară". Şi atunci unii de frică, alţii din convingere au început să zidească turnul acela, ale cărui ruini până azi se văd şi le cunosc şi oamenii de ştiinţă care au umblat până acolo. Se află ruinele acelui turn aproape de oraşul Bagdad din Irak, vechea Babilonie între Eufrat şi Tigru. Acolo a fost turnul Babel. Şi au început să zidească la turn unii de frică, că se temeau de moarte, iar alţii din convingere că pot face ceva împotriva lui Dumnezeu. Iată de atunci a ieşit maimuţa din om, nu omul din maimuţă, cum susţin unii. Aşa spun dumnezeieştii părinţi, citiţi în Hronograf. Pentru că a zis atunci Sfânta Treime: *„Să ne pogorâm să le amestecăm lor limbile ca să nu poată să se mai înţeleagă om cu om.* Şi cine va cere var, altul să-i dea sabie. Şi cine va cere căldare, altul să-i dea scara. Să nu mai poată zidi, să vadă că este un Dumnezeu care a făcut limbile omului".

Şi celor care au zidit de frică şi le părea rău că zidesc împotriva lui Dumnezeu, le-a amestecat numai limbile, iar celor care au zidit din convingere, că pot face împotriva lui Dumnezeu ceva, le-a amestecat şi firea. Deodată s-au trezit cimpanzei fără coadă, maimuţe, urangutani, satiri, hipocentauri, toate dihăniile şi urâciunile lumii. De ce? Când au vrut îngerii să se înalţe împotriva lui Dumnezeu, să se facă asemenea cu Dumnezeu, din îngeri luminaţi s-au făcut

draci întunecaţi, şi cei ce erau în lumină şi în strălucire s-au făcut întuneric. Iar când a vrut omul să facă turn împotriva lui Dumnezeu, din om l-a făcut maimuţă şi toate urâciunile pământului, cum le vedeţi până în ziua de astăzi. Deci la unii le-a amestecat limba, iar la alţii le-a amestecat firea şi i-a făcut, cum îi vedeţi până în ziua de astăzi, urâciunile pământului şi de râs în tot pământul.

Deci să mergem mai departe. De aceea astăzi Duhul Sfânt se pogoară în chip de limbi de foc, pentru ca să arate că El este Acela care a amestecat limbile oamenilor să nu poată zidi împotriva lui Dumnezeu. Şi auzi cum cântă Biserica: „Când S-a pogorât amestecând limbile, despărţit-a neamurile Cel Preaînalt, iar când S-a pogorât în chip de limbi de foc, într-o unire pe toţi i-a chemat şi într-un glas au slăvit pe Preasfântul Duh". Ai auzit şi aseară la slavă? Zice: „Atunci a stricat unirea cea rea împotriva lui Dumnezeu şi acum prin limbi de foc a unit toate popoarele într-o singură limbă şi o credinţă". Că erau la praznicul Cincizecimii în Ierusalim bărbaţi iudei şi libieni, şi sirieni, şi elamiţi, şi romani, şi prozeliţi, şi greci, şi arabi, şi tot neamul de sub cer, şi vorbeau doisprezece oameni galileeni, pescari, dar vorbeau în limba lor şi ei auzeau fiecare om în limba sa măririle şi slava lui Dumnezeu şi predica Evangheliei. Şi se minunau şi ziceau: „Oare ce să fie acestea? Aceşti oameni neînvăţaţi toţi sunt de un neam, galileeni, şi ei vorbesc în limba lor Evanghelia şi noi o înţelegem în limba noastră". Ştii ce era? Era Duhul lui Dumnezeu care a amestecat atunci limbile acelora ce

făceau rău şi acum a dat darul vorbirii în limbi ca să aducă la o credinţă în Hristos toate popoarele cele felurite la limbă, la credinţă şi la neam.

Şi unii din farisei şi din iudei, plini de zavistie ca totdeauna, ziceau: „Asta-i treaba mustului dulce. S-au îmbătat aceştia, nu ştiu ce vorbesc". Iar marele Apostol Petru, cel mai tare în credinţă şi mai îndrăzneţ, a ieşit în mijloc şi a zis: „Bărbaţi galileeni, nu suntem beţi, de abia e ceasul al treilea din zi (adică de abia era ora nouă dimineaţa, cum erau orele atunci). Nu suntem beţi de vin, cum socotiţi voi, ci astăzi în urechile voastre se împlineşte proorocia lui Ioil Proorocul care a zis: *În zilele cele de apoi turna-voi din duhul meu peste tot trupul. Fetele voastre vedenii vor vedea şi vor prooroci şi robii şi roabele mele vor vorbi în limbi* şi celelalte. Şi voi da o putere şi duh şi celelalte". Şi le-a spus: „Astăzi s-a împlinit proorocia, în ochii voştri. Toarnă Dumnezeu Duhul Lui acum peste noi şi vorbim noi în toate limbile zidite sub cer ca să cunoaşteţi şi să înţelegeţi voi măcar din acest semn văzut şi simţit al Duhului Sfânt, că aici nu-i lucrare de om, ci de Dumnezeu şi de Duhul lui Dumnezeu".

Dar oare de ce a fost nevoie de acest dar deosebit al vorbirii în limbi la începutul Bisericii? Şi de ce nu mai este darul acesta în Biserică până astăzi? V-aţi pus întrebarea? Iată ce spune dumnezeiescul Ioan Gură de Aur în cuvântul de la Cincizecime: „A fost prea nevoie la începutul Bisericii să se dea acest dar al Duhului Sfânt de a se vorbi în limbile toate, ca să cunoască toţi că şcoala Duhului Sfânt nu se învaţă

pe bănci. Şcoala Preasfântului Duh se toarnă de sus în mintea celor care binevoieşte Dumnezeu şi-i alege. Şi Dumnezeu poate înţelepţi pe cei proşti". Se împlineşte ceea ce a zis marele Pavel: *A ales Dumnezeu vasele cele slabe să ruşineze pe cele înţelepte şi pe cele tari. Şi a ales Dumnezeu pe cele nebăgate în seamă ale lumii* şi celelalte, ca să arate că el nu are nevoie de şcolile noastre. Când vrea să facă vreun far pentru mântuirea lumii sau vreo lucrare, El are nevoie de inimă curată, de credinţă sinceră şi de suflete curate, care doresc mântuirea în mod sincer.

Şi de aceea Duhul lui Dumnezeu s-a vărsat din belşug peste aceşti pescari şi oameni necărturari, ca să-i înţelepţească în şcoala aceasta mai presus de orice minte, ca să fie de folos, să predice Evanghelia până la marginile pământului şi să facă minuni şi puteri mari cu puterea lui Dumnezeu. Şi de aceea a dat darul vorbirii în limbi, zice dumnezeiescul Ioan Gură de Aur, căci sunt semn pentru cei necredincioşi. Că auzi ce spune în capitolul 14 al epistolei întâi către Corinteni: *Limbile sunt semn pentru cei necredincioşi.* Pentru că toţi cei ce erau la Cincizecime în Ierusalim din atâtea feluri de popoare, când auzeau din gura a doisprezece oameni simpli, proşti, cum îi socotea lumea, că vorbesc în toate limbile de sub cer, cunoşteau cu dinadinsul că nu poate fi aici altceva decât numai lucrarea Duhului Sfânt: „Numai Duhul lui Dumnezeu este Cel ce mişcă mintea şi limba acestora să vorbească în aşa fel încât, vorbind ei într-o limbă, noi să înţelegem fiecare în limbile noastre măririle şi slava lui Dumnezeu". Iată pentru ce a dat

darul vorbirii în limbi înainte. Pentru ca să fie semn pentru oamenii necredincioşi, ca măcar prin acest dar preasfinţit şi preavăzut să înţeleagă că apostolii nu sunt trimişi de oameni, ci sunt trimişi de Dumnezeu şi să creadă în Iisus Hristos pe care îl propovăduiau ei cu atâta putere şi convingere.

Fraţi creştini, Duhul lui Dumnezeu este Duhul cel Preabun, cel Preasfânt, cel Atotputernic, cel Atotproniator, cel Preaînţelept, şi toate însuşirile care se atribuie lui Dumnezeu Tatăl şi toate cele ce i se atribuie lui Dumnezeu Fiul le are la fel după fiinţă. Numai după ipostas se deosebeşte cu chipul estimei, însă toate celelalte însuşiri le are la fel cu Tatăl şi cu Fiul, după cum arată dumnezeieştii teologi. Se numeşte Duhul acesta Duhul Preabun, Duhul cel Preasfânt care luminează pe tot omul care vine în lume. Este Duhul care aduce lumină gânditoare la tot omul care se botează în numele Preasfintei Treimi şi care vine în lume. Dar oare pe acest duh al luminii şi al sfinţeniei cu ce îl întunecăm noi, păcătoşii? Cu ce îl gonim noi de la noi? Oare poate sta el la un loc cu întunericul? Nu. Prin ce supărăm noi şi întristăm pe Duhul Sfânt şi prin ce îl gonim de la noi? Ştiţi prin ce? Prin păcate. Şi mai cu seamă prin păcatele de moarte. Noi gonim pe Duhul lui Dumnezeu de la noi prin păcatele noastre.

Noi de la dumnezeiescul Botez suntem biserică a Dumnezeului celui viu. Nu zice Pavel aşa? *Voi sunteţi biserica Dumnezeului celui viu şi mădulare din parte ale lui Iisus Hristos. Voi sunteţi biserica Dumnezeului celui viu şi Duhul lui Dumnezeu*

locuieşte în voi. Auzi? Locuieşte Duhul lui Dumnezeu în noi, dar noi îl putem goni din noi prin ce? Prin păcate. Prin răutăţi. Duhul lui Dumnezeu nu poate sta unde sunt lucrurile întunericului, el este duhul luminii. Ce zice Pavel? *Să lepădăm dar lucrurile întunericului.* Care sunt lucrurile întunericului, că le enumeră acolo? Ura, desfrâul, mânia, zavistia, beţia, mâhnirea pentru binele aproapelui, răutatea, ţinerea de minte a răului, pizma, lenevia şi toată răutatea se numesc lucruri ale întunericului. Păcatul foarte mult întunecă pe om. Dar de ce? Pentru că goneşte de la el pe Duhul Sfânt care e lumina aceea care luminează pe tot omul ce vine în lume.

N-aţi văzut cum s-a întunecat Saul de zavistie? Era bolnav, îl muncea satana, venea David şi îi cânta din Psaltire şi gonea duhul de la dânsul. Iar Saul era aşa de întunecat când se scula, încât zicea: *Unde-i David, ca să-l omor?* Pe cine? Pe doctorul lui care îl scotea de la drac când îl muncea duhul rău pe Saul şi îl trântea la pământ. Vezi zavistia, cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, că e mai rea decât dracul? Duhul adică se ducea de la Saul, dar zavistia îi întuneca mintea lui, încât când gonea David dracul de la el şi se scula de jos, zicea: *Unde-i David să-l omor?*

Cărturarii şi fariseii vedeau minunile lui Iisus Hristos şi, în loc să se lumineze, se întunecau cu ura şi cu zavistia aşa de tare, încât căutau pe toate căile să-l omoare. Pentru ce? Pentru că ura este mare întuneric. Ce spune dumnezeiescul evanghelist Ioan? *Cela ce urăşte pe fratele său întru întuneric umblă şi întunericul a orbit ochiul lui.* Iată întunericul – ura, zavistia, beţia. Ce zice dumnezeiescul părinte Efrem Sirul? S-au întunecat cu beţia Noe şi Lot, care l-a scos Dumnezeu din Sodoma, şi au greşit cu păcate foarte mari, unul cu blestemul şi altul s-a amestecat cu fiicele sale. Şi iată cât întuneric a adus beţia în sufletele lor. Şi de aceea zice: Beţia pe Domnul nu îl primeşte, beţia pe Duhul Sfânt îl goneşte de la om şi îl lasă pustiu de darul lui Dumnezeu. Iată întuneric care goneşte pe Duhul Sfânt.

Dar numai beţia? Ce l-a întunecat pe faraon? Împietrirea inimii. De două ori, de trei ori i-a zis Moise: *Dă drumul poporului să jertfească lui Dumnezeu în pustie. Voi da* şi iarăşi *voi da* şi iarăşi se împietrea şi iar se întuneca, până l-a pierdut Dumnezeu în Marea Roşie. Cine l-a întunecat pe Gheezi, cine l-a întunecat pe Iuda? Iubirea de arginţi, cum cântă biserica: „Cu iubirea de argint îmbolnăvindu-se, s-a întunecat". L-a întunecat atâta iubirea de argint că l-a vândut pe Învăţătorul, pe Ziditorul lumii, pe Cel ce a dat darul apostolilor, pe Cel ce l-a făcut făcător de minuni şi l-a împărtăşit cu Preacuratele Taine. „Ai vândut pentru iubirea de argint pe cel nepreţuit". S-a îmbolnăvit şi s-a întunecat cu iubirea de argint şi i-a răpit toată partea cuvântătoare a sufletului să nu mai înţeleagă cine este şi ce face.

Dar numai pe Iuda? Cine l-a prăvălit pe Solomon cel preaînţelept şi preasfânt, cel ce a scris jumătate din Scriptura cea veche? Dumnezeiasca Scriptură zice că era preaînţelept şi a luat darul înţelepciunii; cine l-a întunecat? Patima iubirii de femei. Desfrâul şi curvia. Până acolo l-a întunecat pe

Solomon, că ţinea atâtea femei de alt neam şi acelora a spus că vrea să le facă şi lor capişte şi a zidit capişte preaînaltă idolilor lui Moab şi ai sidonienilor. Aşadar păcatele ne întunecă şi îndepărtează Duhul Sfânt de la noi.

Să fugim de păcate, ca să nu întristăm pe Duhul Sfânt care este în noi de la Botez. Iar dacă am greşit, să ne pocăim de îndată, ca să nu ne părăsească Duhul Sfânt. Să fim încredinţaţi că de credem cu tărie în Dumnezeu, şi iubim Biserica Lui, şi ascultăm de păstorii noştri sufleteşti, şi dacă lepădăm tot păcatul şi fărădelegea prin Sfânta Spovedanie, devenim temple ale Duhului Sfânt, cum spune Sfântul Pavel şi suntem urmaşi ai Apostolilor şi fii ai lui Dumnezeu după har. Amin.

CONVORBIRE CU TINERI DESPRE CURĂŢIA ÎN CĂSĂTORIE

O să vorbim aici ceva care priveşte viaţa voastră, a mirenilor, şi a noastră, a călugărilor. Vom vorbi despre curăţie şi despre feciorie. Noi, călugării, avem trei voturi: ascultarea necondiţionată, sărăcia de bunăvoie şi fecioria până la moarte. Cei ce au fost căsătoriţi au, dacă vor, a doua feciorie, dacă vin în mănăstire sau chiar acasă, aceasta se cheamă feciorie din voinţă şi din făgăduinţă.

Este o feciorie firească pe care o are omul când n-a ştiut ce e în lume femeia sau alte patimi grele, Doamne fereşte! Şi a doua este din făgăduinţă, care o

făgăduiesc. Că vin la mănăstire şi cei căsătoriţi. I-a murit soţia şi a venit şi depune şi el, văduv, votul fecioriei. A lui feciorie e tot atât de puternică, dacă o depune în faţa sfântului altar, ca şi a celui ce a fost feciorelnic din fire. Aceasta este fecioria a doua, după cum arată Sfântul Ioan Scărarul, pe care o ia omul în călugărie. Tot lui Dumnezeu făgăduieşti şi la botez şi la călugărie; călugăria e al doilea botez, primeşti tunderea, îţi schimbă numele, exact ca la botez. Deci unii sunt feciorelnici din fire şi alţii din făgăduinţă, care depun votul fecioriei la călugărie.

Alţii duc viaţă curată şi feciorelnică în lume. Ei au mare plată, cum sunt preoţii celibi, dacă o duc într-adevăr cum au făgăduit, şi cum sunt unii creştini. Eu am peste 40, aproape 50 de familii, care duc viaţă curată în lume. Şi unii au această hotărâre de 40 de ani, alţii de 30, alţii de 20, alţii de 15, alţii de 5, alţii de 3, alţii de un an, de doi, fiecare cum a început. Dar le pun în vedere chiar de la început, de când au început această rânduială, să ţină minte aceste lucruri: După ce te-ai căsătorit nu mai sunteţi doi, ci unul. Nu se mai poate zice că sunt doi, *ci vor fi amândoi un trup*, cum spune Sfânta Scriptură. Condiţia de a păzi cei căsătoriţi curăţia nu aparţine de unul, pentru că nu este unul, ci doi sunt într-un singur trup şi suflet. Asta o spune Sfântul Apostol Pavel: *Nu vă lipsiţi unul de altul* – auzi cum – *decât până la o vreme şi apoi să fiţi împreună, ca să nu vă ispitească satana pentru neînfrânarea voastră.* Ei bine, sunt unii care au dus aceasta până la moarte şi au o mare plată, că au fost în lume. Că nu-i puţin lucru să te lupţi în lume cu atâtea

şi să duci viaţa ta ca în mănăstire. Dar alţii care nu pot, ei sunt liberi. Pot să ducă un an curăţia, doi, şi pe urmă iar să fie împreună. Nu îi condamnă nici o lege. Dar cât au pus deoparte au, că au ţinut un an, că au ţinut doi, aceea nu se pierde cât au ţinut. Dumnezeu e drept. Iar dacă unul va vedea că celălalt este slab, trebuie să cedeze.

Iată ce am păţit eu cu unul. A venit la mine cu soţia să păzească viaţa în curăţie. Oameni bătrâni de acum. El avea sub 70 ani unul sau doi, ea avea vreo 60. Dar le-am spus: „Să nu mâncaţi carne, să nu faceţi abuz de vin. Dacă ai luat, ia un pahar de vin, mai mult să nu iei, şi să nu mâncaţi mâncări care irită: usturoi, acrituri mari, din acestea, că excită, adică irită corpul la diferite dispoziţii de patimi". Au ţinut şapte ani aceşti oameni şi pe urmă bărbatul şi-a săpat groapa de moarte. Cum? Avea livezi mari, avea cazan de rachiu, făcea rachiu. Eu i-am oprit şi de rachiu şi de vin, i-am spus ca numai în caz de boală sau ceva să ia un pahar de vin, că nu-i un păcat. El s-a apucat de băut rachiu. Şi satana de la beţie ia mintea omului. Îi spune într-o zi femeii (dar el avea copii căsătoriţi, şi fete şi băieţi, toţi erau căsătoriţi): „Măi femeie, eu nu mai pot trăi singur. Ori vrei să trăim împreună, ori dacă nu, e mare primejdie pe sufletul meu". Dar ea l-a batjocorit, că n-a avut dreaptă socoteală. Ea umbla cu haine negre, ca o călugăriţă, şi citea Psaltirea şi postea: „Măi blestematule, măi nebunule, măi stricatule, nu ţi-a ajuns ţie mocirla vieţii, n-ai ţinut nici posturi, nici sărbători, nimic, şi acum vrei tu să-mi împiedici mântuirea?"

Să vă spun ce ispite face satana şi la aceştia în curăţie. De aceea vă vorbesc să aveţi înregistrat aici. Eu am mai auzit, că vin la urechea noastră din toată ţara. Ea, dacă ar fi avut dreaptă socoteală, venea la mine cu dânsul. Doar eu le-am dat voie să ţină curăţia. Nu i-a venit în gând asta. L-a batjocorit o dată, de două ori, el a tăcut din gură, că el bea rachiu, se treziseră din nou în el patimile dobitoceşti ale animalelor şi îi spune într-o seară: „O să-ţi pară rău, că ştii ce-a spus părintele – el ţinea minte –, să ţineţi cât o să puteţi amândoi". Că eu nu pot da un sfat mai mare decât apostolul Pavel. „Până la o vreme să ţineţi şi pe urmă să fiţi împreună ca să nu vă ispitească satana, iar dacă puteţi până la moarte, şi mai bine. Dar voi luaţi-o aşa câte oleacă, câte un an, câte jumătate de an, aşa." Că un ogor, când îl iei la praşit, nu îl găteşti în ziua aceea. Hai că îl praşesc oleacă azi, şi pe urmă iar, şi când te trezeşti ai ajuns la capăt. Aşa e şi cu viaţa asta.

Ce s-a întâmplat? Ea l-a batjocorit, nici n-a vrut să-l audă, că n-a avut dreaptă socoteală. Ea n-a auzit ce spune apostolul: *Femeia trupul său nu-l stăpâneşte, ci bărbatul. Şi bărbatul trupul său nu-l stăpâneşte, ci femeia*, după căsătorie. Nu mai pot face opinie separată nici unul, nici altul. N-a vrut ea de astea. El ce a făcut? A făcut o damigeană de rachiu din cel dat de două ori prin maşină, l-a fiert de două ori, pentru fina lui de cununie, care i-a dat mere, că şi ea avea livadă, ca să-i facă rachiu. Şi era o ploaie seara şi întuneric. Bărbatul său era dus cu o căruţă de mere de vândut la oraş. Şi s-a dus omul acesta la fina sa, dar beat s-a dus. Finei sale îi cam plăcea şi ei paharul, că şi ei aveau poame, cutare.

– Fină, dar bărbatul tău nu-i acasă?

Dar el a ştiut că nu-i acasă.

– Nu-i acasă, naşule.

– Hai să luăm un pahar de vin, hai să luăm un rachiu.

Au băut. Fina sa era căsătorită numai de vreo şase luni. N-avea nici copii, nimic.

– Fină, eu nu mă duc acasă în seara asta, vezi că e glod, e întuneric.

– Da, nănaşule, te-i duce dimineaţa.

Ea n-a bănuit nimic, era naşul ei de cununie, nu de botez. I-a dat o cameră să doarmă, când noaptea se trezeşte cu el lângă dânsa.

– Ce faci, nănaşule? Vai de mine. Ce vrei, să mă bagi în iad?

– Taci din gură, te-i mărturisi la un duhovnic, nu-i nimic.

Aceea beată, că dacă ar fi fost şi ea trează, putea fugi din mâna unui moşneag, că ăsta avea 75 de ani acum. Putea să-i dea o brâncă să-l facă praf. Dar vezi satana, a întunecat-o şi pe ea.

– Vai, nănaşule, dar vai de mine, n-are să ne meargă bine în gospodărie!

– Taci din gură. Bărbatul e pentru femeie şi femeia pentru bărbat.

Că satana are cuvintele lui. Şi a căzut cu fina sa în păcat. Şi ea avea 23 de ani şi el avea 75. Asta ca să vă spun ce ispite drăceşti se întâmplă. Şi dimineaţa ea a vrut să-şi facă seama.

– Nănaşule, unde ne ducem? Ne-am băgat în iad. Vai de mine!

Că era tulburată, o mustra conştiinţa.

– Taci din gură, proasto, ehei, câte ştiu eu din astea şi cutare, a îmbărbătat-o.

– Vai de mine, dar n-am să am pace nici în groapă, cum am fost înşelată. M-ai îmbătat întâi şi pe urmă ţi-ai bătut joc în halul ăsta de sufletul meu.

Şi a lăsat-o plângând şi s-a dus acasă. Şi acasă îi spune soţiei:

– N-ai vrut să cedezi, mi-am găsit eu nevastă tânără. Ehehe!

Şi ea ştia unde a fost, că ştia că s-a dus la fina sa şi a priceput. Gândiţi-vă ce a fost în sufletul lor, ce războaie se ridică la cei ce ţin curăţia, că trebuie să le ştiţi, că satana nu doarme. Fiindcă aceasta este o rânduială foarte frumoasă, dar şi ispite mari se ridică. Şi atunci ce s-a întâmplat? Ea venea la mine. Parcă o văd:

– Părinte, bărbatu-meu s-a pierdut, cutare.

– Cum? Ce a păţit?

– Ia uite, părinte, îmi spune toată istoria.

– Dar ţi-a spus ţie că nu mai poate? De ce n-ai cedat? Că auzi ce spun canoanele din Gangra: „Femeia care nu cedează la împreunarea bărbatului, dacă e cu cununie dreaptă, anatema”, o despart de Biserică canoanele. Că eu v-am spus că dacă unul e mai isteric şi nu poate, celălalt să cedeze, că nu-i nici un păcat. Sunteţi cununaţi, nici un păcat nu era.

Că poate el stătea o dată, de două ori cu soţia şi pe urmă iarăşi îi venea mintea la cap: „Măi, sunt bătrân, de acum vine moartea”. Dar aşa l-a lăsat în prăpastia preacurviei, dar cu cine? Cu fina de cununie.

Mai mare păcat decât dacă ar trăi tatăl cu fiica sa. Dacă tatăl trăieşte cu fiica e oprit 20 de ani de la împărtăşanie, că e rudenie de sânge, iar cu fina de botez sau de cununie e 25 de ani oprire de la împărtăşanie, că e rudenie spirituală, după duh. Şi aşa l-a trântit satana cu beţiile lui şi cu rachiul. Dar el n-a vrut să vină, a zis că îi e ruşine.

– Spune-i să vie, că dacă nu vine, mare prăpastie îl aşteaptă.

N-a vrut să vină: „Nu mă duc, că părintele are să-mi dea canon". Şi i-am dat ei canon 25 de ani. Ea s-a mirat:

– Cum? Eu?

– Da, uite ce zice canonul: „Femeia care n-a primit soţul la împreunare şi el a căzut cu alta, să-i dai acelaşi canon", pentru că-l dă în prăpastia preacurviei. Că uite, cazi, te duci în fundul iadului şi tu, că n-ai avut minte că-i soţul tău cu care ai avut copii şi te-ai cununat şi cutare, şi acuma să-l dai pe el în prăpastia asta? Tu răspunzi de sufletul lui. Da, dacă n-ai avut dreaptă socoteală! La orice faptă bună, dacă n-ai dreaptă socoteală, te duci în fundul iadului. Spune Sfântul Isaac: „Toate cele fără de măsură sunt de la draci". Şi mai zice: „Pe tot lucrul să-l împodobească măsura", adică dreapta socoteală.

Ea s-a dus plângând acasă, tulburată. I-am zis: „Nu pot să-ţi fac nici un pogorământ, ăsta ţi-e canonul".

El când a auzit că eu am pus-o pe ea la canon şi nu i-am părtinit ei, a luat curaj să vină şi el, ca să o pârască că din cauza ei a căzut. Zice: „Dacă părintele a socotit aşa, mă duc la el. Am căzut, mă duc să-i spun tot ce am făcut".

Vine el, a venit cu un nepot.

– Părinte, uite aşa.

– Ştiu, că mi-a spus soţia. Moşule, dumneata 25 de ani nu te poţi împărtăşi.

– Vai de mine, dar mai trăiesc eu 25 de ani?

– Uite canoanele. Ăsta-i păcat mai mare decât dacă ai fi căzut cu fiica matale, că-i cu fina de cununie, deci rudenie după duh. E mult mai mare decât păcatul cu rudenia de sânge.

De ce vă spun aceasta? Ca să ştiţi de ce să vă păziţi. Trebuie să-i arăţi omului: „Uite aici este foc, măi omule, şi dincolo e apă", că apoi el ştie: „Mă feresc". De aceea vă spun predica asta, ca să vedeţi câte se întâmplă, că la orice faptă bună se ridică război. Să ştiţi cum să procedaţi oricare sunteţi aici. Ce se întâmplă? Moşul zice:

– Părinte, dar voi face milostenie, dar postesc post negru, dar cutare... Că părinte, mai trăiesc eu 25 de ani? Eu am 75 de ani. Trăiesc 100 de ani eu?

– Nu ştiu, dar să mori în canon, cel puţin să te găsească moartea pe drumul cel bun.

L-am mărturisit şi s-a dus el plângând. Cu mare greutate i-am scăzut cinci ani că mi-a spus că vrea să ţină un an post negru lunea, miercurea şi vinerea, până la apusul soarelui. Şi aşa zicând, i-am scăzut cinci ani din 25 şi s-a dus aşa.

El era de meserie fântânar. Era în 1946, când cu seceta cea mare. O biată văduvă tânără din război avea un copilaş şi casa ei era pe deal. Şi avea ea un

loc acolo unde i-au zis oamenii că găseşte apă. Moşul mai avea patru fântânari afară de el. Şi ea s-a împăcat cu moşul să-i facă fântâna că-i plăteşte la metru, adică săpatul şi pietruitul îi dă o mie pe metru sau cât era atunci, câţi metri o să iasă fântâna. Ei bucuroşi, că erau patru şi împărţeau, s-au apucat de săpat, dar n-au dat de apă până aproape la 17 metri, că era în deal. Şi când au dat, au dat de o stâncă. Când au spart-o cu ranga a ţâşnit un izvor cum e gheaţa. Au avut mare bucurie că au găsit apă, că altfel cheltuiala era toată degeaba. Şi aveau o scară de sus în fântână şi fântâna era legată, dar numai până la un loc, că o leagă ca să nu se surpe, dar de la un loc nu mai era legată, că au dat de un fel de pământ care nu se risipeşte. Şi când au dat de apă, au strigat:

– Cumătră, mare bucurie, am dat de apă.

Dar femeia le-a zis:

– Hai repede, că v-am făcut mâncare. Să nu se răcească mâncarea. Veniţi cu toţi oamenii la masă.

Femeia a venit cu copilaşul de doi ani, l-a luat în braţe. Copilaşul, când a auzit de apă, a vrut să vadă apa: „Apa, apa", să vadă şi el ce e aceea. Maică-sa a zis şi ea: „Uite, plânge să vadă apa". Ca mamă bună, l-a dat în mâna moşului, care a coborât pe scară până ce a văzut apa. „Uite, asta-i apa", cutare. Şi să vezi cum păzeşte Dumnezeu nevinovăţia copilului. Şi vine cu copilul pe scară şi îl dă femeii şi zice: „Cumătră, vin şi eu la masă, dar uite ce, mă duc jos în fântână, că mi-am uitat pălăria acolo pe un ciubăr". Şi erau plecaţi oamenii, numai el rămăsese. Şi când se duce să îşi ia pălăria se aude: Hrrrrrrru! În pământ. S-a dus

fântâna de 20 de metri peste el. Au trebuit să sape două săptămâni să scoată câte un os de acolo. Aşa a murit acest om care şi-a călcat pe conştiinţă şi ca om bătrân s-a îmbătat şi n-a păzit curăţia cum a făgăduit şi din cauza lui a trebuit să o pedepsesc şi pe soţie. Dumnezeu l-a pedepsit, când avea numai trei ani de canon făcut. Dar a murit în canon şi care moare în canon şi e dezlegat, stă în iad numai până ce găteşte canonul şi pe urmă iese, îl scoate Biserica. De aceea e mare lucru să fii mărturisit, şi el venise la mărturisire.

Ştiţi de ce v-am spus întâmplarea asta? Mai am şi altele, dar nu mai am când. Băgaţi de seamă, e foarte bine să vă învăţaţi a ţine curăţia în familie, e de mare plată, dar trebuie să o iei treptat. Întâi ţineţi miercurea şi vinerea, sâmbăta şi duminica, pe urmă lunea şi desigur, toate posturile, zilele mari şi mai târziu învoiţi-vă unii cu alţii: „Hai, pentru dragostea lui Dumnezeu să mai trăim o lună, două, trei sau mai mult" şi aşa începi. Iar dacă unul e în mare ispită, celălalt trebuie să cedeze, nu cumva – Doamne fereşte! –, unul stând pe poziţie e tare şi celălalt, fiind mai slab, se duce în prăpastie. Auzi ce spune Sfântul Apostol Pavel? *Datori sunteţi voi, cei tari, să purtaţi neputinţele celor slabi.*

Am unii care păzesc de 40 de ani curăţia şi soţiile lor n-au nici o luptă că duc viaţă curată. La unul femeia e cam bolnăvicioasă, el e om tare şi sănătos. Nu mănâncă o săptămână pe an de frupt: „Părinte, eu dacă nu pun trupul la înfrânare nu pot duce viaţa aceasta care am ales-o". Dar ţine.

– Măi, Ioane, pune-i calului frâu. Sfântul Vasile spune că trupul e calul, iar sufletul este călăreţul. Puterea domnitoare a sufletului stă în minte şi în inimă. Sufletul are puterea, nu trupul. Trupul e calul, însă călăreţul cel deştept ce face cu calul? Îi dă săceală, îi dă ovăz, îi dă fân, îi dă orz, îi dă plimbare, dar ce face? Îi pune şi zăbală: „Stai oleacă. Nu mă duci în prăpastie". Înfrânare, post.

Nu numai beţia de vin, ci nici apă nu-i dă cât trebuie. Zice: „M-am apucat de nici apă nu-i dau acum". Şi-i sănătos şi tare. Posteşte mult şi e tare sănătos. Şi are acum 83 de ani şi el şi fratele său, că sunt gemeni amândoi şi ţin curăţie de vreo patruzeci şi ceva de ani. Şi femeile lor n-au nici o luptă. Dar la acela s-a întâmplat invers, că bărbatul e cam bolnav şi soţia sănătoasă. Şi duce crucea mai uşor cel care e slăbit, celălalt mai greu. Dar eu i-am spus: „Măi, omule, să-mi spui dacă nu poţi, nu Doamne fereşte, să te ducă satana la păcat. Dacă nu poţi, sunteţi de la cununie un trup şi un suflet". Dar el nu: „Părinte, am pus gând: De-oi muri, de-oi trăi, de mă va face Dumnezeu praf… Ce, să mă duc eu pentru poftele calului în iad? Niciodată! Ce, pentru putoarea asta să mă duc să ard în focul cel veşnic? Nu! Dă-i pace, când îi trebuie femeie, îi dau eu post şi metanii mii. Nu-i dau nici apă".

Rachiul şi vinul nici nu-l gustă. Şi-i sănătos. A venit deunăzi până aici, la vârsta lui. Au venit cu maşina, dar ea a rămas jos. Zice: „A venit şi ea, dar nu poate sui dealul acesta". Că şi ea are vreo 79 de ani, dar e mai slabă. Şi trăiesc amândoi. Şi m-am bucurat de un om hotărât aşa. Şi zice:

– Părinte, ştii ce mi-ai spus când erai stareţ la Slatina?

Că am fost stareţ lângă ei, acolo la Slatina. Că de atunci ţin ei curăţia aceasta. Am fost şapte ani stareţ acolo şi şapte ani aici şi apoi la Putna stareţ, că am fost stareţ la trei mănăstiri. Şi am o serie care păzesc curăţia de atunci, de când am fost eu pe acolo.

Dar fiindcă ne-am luat de vorbă, să vă spun o minune cu doi. Aceştia au biruit săracii şi sper cu mila Domnului că merg până în sfârşit. Asta să o aveţi pildă la aparatele voastre. Uite cum s-a întâmplat. Eram stareţul Mănăstirii Slatina, aveam o sută de călugări acolo, aveam şcoală monahală, era mănăstire mare. Voi ştiţi ce credinţă e în Bucovina? Numai ce am văzut la sfinţirile acestea. Mii de oameni sunt în biserică şi îmbrăcaţi naţional. O singură greşeală aveau, pentru că au fost sub austrieci 143 de ani: nu prea ţineau posturile, dar în casă la ei parcă era biserică. Uite aşa stau icoanele şi candelele nu se mai sting. Şi după ce am mers noi acolo şi am ţinut posturile au început să postească mii şi mii. Posteau ei aşa lunea, miercurea şi vinerea, dar posturile nu chiar toate. Iar după ce le-am spus eu că cine nu posteşte cele patru posturi a doua oară răstigneşte pe Hristos – cum spune Sfântul Atanasie –, s-au îndreptat mulţi. Vine o fată mare, frumoasă, îmbrăcată naţional. Eu eram cu treburile mănăstirii.

– Domnu' părinte, aşa vorbesc ei, domnu' părinte, ţi-aş spune ceva.

A adus săraca lumânări, a adus flori, a adus vin pentru slujbă.

– Ce vrei mata?

– Domnu' părinte, între patru ochi eu vreau să-ţi spun ceva. Domnu' părinte, eu am fost în Oastea Domnului, acum nu mai este, că au interzis-o, şi tatăl meu şi mama sunt bătrâni. Şi eu mă gândesc să mă duc la mănăstire să mă fac călugăriţă. Dar mi-e milă să-i las, că nu mai au pe nimeni. Mai am un frate căsătorit, dar e tocmai în Muntenia, nu ştiu pe unde. Şi ei nu mă lasă să mă fac călugăriţă. Şi eu aş vrea să mă mărit – eu nu ştiu ce e bărbat pe lume, eu sunt fecioară cum m-a făcut mama – şi aş vrea să găsesc unul ca mine, cu gândul ăsta să ducem viaţă ca fraţii până la moarte.

– Măi, mai rar găseşti din aceştia. Trebuie o mare curăţie şi bărbăţie ca să duceţi viaţă aşa. Dar eu ştiu?

– Domnu' părinte, eu plătesc cinci sute de lei să faceţi slujbe la Psaltire, poate a da Dumnezeu să fie vreunul să vină să vă spună gândul ăsta şi dacă vă spune, vă dau adresa, mă chemaţi şi pe mine ca să ne sfătuim amândoi.

Să vezi credinţa ei! Asta vă spun ca să vă îmbărbătez pe toţi care vreţi să le urmaţi, ca să vezi cum lucrează Dumnezeu cu ăştia care au gând bun. Ea venise înainte de Postul Mare. Când pe la Florii, pe lângă multă lume, că acolo e biserică mare, mai mare decât a Neamţului, iacătă vin doi flăcăi voinici frumoşi, cu pălăriile cele de vânători de munte, cu cizme, cu iţari din aceia de port naţional. Şi unul îmi aduce un mănunchi de lumânări şi un sloi mare de ceară curată şi zice:

– Domnu' părinte, aş vrea să vorbesc ceva cu dumneata. Domnu' părinte, eu m-am eliberat din armată. Am fost sergent la grăniceri. Şi am părinţi bătrâni, am trei sute de oi, am douăzeci de vite mari, am două prisăci, am un munte al meu – nu era colectiv –, am două rânduri de gospodării şi eu sunt singur. Dar gândul meu a fost dinainte de armată să mă duc la mănăstire şi să mă fac călugăr. Dar cum să-i las pe părinţi?

Era exact cazul ca şi la dânsa!

– Dar cum să-i las pe părinţi dacă ei sunt bătrâni şi mă tem că m-or blestema? Ei au avere, ar putea să pună pe alţii acolo, dar se tem că i-or băga în averea lor şi n-or putea nici muri liniştiţi. Că aşa se întâmplă după ce dai din mână toată averea.

Şi zice:

– Tare sunt tulburat. Aş vrea să mă căsătoresc, dar numai ca să ştie lumea că m-am căsătorit. Eu n-aş vrea să cunosc femeie în viaţa mea. Eu nu cunosc. Am 23 de ani, n-am ştiut ce-i femeia şi nici n-aş vrea să ştiu. Dacă nu m-am dus la mănăstire, vreau să trăiesc în feciorie. Dacă aţi găsi aşa un suflet, că la dumneavoastră vin la mărturisire.

Dar eu o găsisem pe aceea, că venise ea. Vezi ce face Dumnezeu, cum îi întâlneşte prin duhovnic?

– Bine, măi, eu ştiu una aşa.

– Domnu' părinte, dar să nu glumească! Că asta-i luptă, că eu ştiu că şi eu am atâta avere şi am avut lupte şi multe fete mi-au făcut curte, adică au vrut să se căsătorească cu mine, iar eu le-am zis ori mă fac călugăr, ori dacă nu, aşa trăiesc în lume, dar nu vreau să ştiu ce este lumea asta.

Era hotărât straşnic.

– Măi, bun este gândul tău, dar să ştii că este o cruce cam grea asta. Poate mai grea decât a călugărilor, ca să trăieşti călugăreşte în mijlocul lumii.

– Nu ştiu, eu dacă rămân acasă să îngrijesc de părinţi, vreau să găsesc aşa un suflet, că dacă nu, eu din două cuvinte o cunosc dacă e pentru viaţa asta sau ispiteşte.

Şi-i dau adresa ei.

– Uite măi, a venit una tot cu gândul ăsta. Şi e singură şi ea şi tot aşa are părinţi. Du-te şi vorbiţi voi şi apoi veniţi la mine să vedem ce hotărâre luaţi.

Când m-am trezit în sâmbăta Paştilor amândoi au venit, că era mai multă lume. Mă duc într-un birou la stăreţie să fie numai ei cu mine. Îi recomand eu.

– Lasă, că ne-am întâlnit. Acum ştiţi de ce am venit în faţa dumneavoastră? În ziua judecăţii de apoi, înaintea Dreptului Judecător să ne fiţi martor de hotărârea noastră.

Şi apoi el îi zice ei:

– Tu ştii că ne-am sfătuit, părintele ţi-e duhovnic şi ţie, în faţa Mântuitorului să-l avem pe părintele martor că am luat făgăduinţă în faţa lui. Tu, dacă vrei să te căsătoreşti pentru că îţi trebuie bărbat, să ştii că atunci când vei pomeni primul cuvânt, a doua zi am băgat divorţ.

– Mă, tu să nu fii acela, îl ocăra ea pe el. Mă tem că tu vei fi acela, că dacă îmi trebuia să mă căsătoresc, câţi băieţi nu mi-au venit mie până acum?

Că avea casă frumoasă şi era cu doi ani mai mare decât dânsul. Şi zice:

– Dacă îmi trebuia mie asta, eu mă căsătoream de la 16 ani, de la 18 ani. Dar eu îţi spun, cu acest gând am fost: să mă fac călugăriţă. Dar aşa să ne facem călugări în mijlocul lumii.

– Dar tu ştii ce luptă e aici? Trebuie să postim câte trei zile, să nu mâncăm carne, să nu bem vin, să nu cutare. Părintele ne-a spus când se vor ridica ispitele să venim la mărturisire, să ne rugăm mult, să facem milostenie.

Să vezi ce minune s-a întâmplat cu aceştia. E bine că le înregistraţi. Minune mare e până azi. Nu vă spun numele ca să nu-i găsiţi, că m-au rugat să nu-i ştie nimeni până în ziua judecăţii. Că voi v-aţi duce până la ei îndată ca să aflaţi ce meşteşug au ei.

Şi-au făcut cameră de rugăciune. Ea de o parte, că sunt două rânduri de case. Şi au luat pe mama ei şi pe părinţi la dânsul, că el avea două case. Casa bătrânească şi încă o casă nouă. Şi apoi părinţii ei au murit. Şi ai lui numai unul mai trăieşte. Şi i-au luat ca să-i îngrijească, ca să aibă conştiinţa fata că i-a împăcat pe părinţi. Şi a făcut şi una şi alta, a ţinut şi viaţă curată şi i-a îngrijit şi pe părinţi. Şi au făcut nuntă fără lăutari şi nimeni n-a ştiut. Au adus preotul acasă, nunii mari, socrii mari, nuntă în familie, vreo 10-15 persoane, o masă şi preotul i-a cununat.

S-a făcut această nuntă blagoslovită şi toată lumea ştie în sat că n-au copii. Nu se întâmplă destule? „N-au copii!" Nu ştie nimeni. „Uite, bărbat sănătos şi frumos şi n-are copii. Şi ea e sănătoasă. Şi uite, măi, au atâta avere...", că au avere multă. Ce s-a întâmplat cu aceştia doi? Ei şi-au făcut cameră de

rugăciune. Ea are toate Filocaliile acasă, toate Patericele, Vieţile Sfinţilor. El are Biblia. Citesc, nu lipsesc de la biserică. Dacă rămâne unul acasă cu vitele, că au oi şi multe vite, au şi doi argaţi puşi, soţ şi soţie. I-au luat la dânşii că au vite multe, au stupină, au câte lucruri... Aceia au venit soţul cu soţia şi slujesc la averea lor.

– Părinte, zic ei, ştii ce-am păţit? Atâta avere avem că nu ştim ce să facem cu ea. Şi tot sporeşte.

Ştii ce zic oamenii în sat? Că sunt vrăjitori. Douăzeci de vaci au şi fiecare vacă fată doi viţei odată. Au o sută, două sute de oi acolo, mai toate fată gemeni. Unde-i iarba lor în ţarină, cu atâta e mai înaltă iarba. Unde-s cartofii lor, se fac de un kilogram. Unde-i varza, păpuşoii lor se fac cu ştiuleţi până sus. Zic oamenii: „Ăştia ştiu să ia mana şi la păpuşoi şi la vite". Oalele cu smântână de la vaci, că pun la prins, îi smântână din fundul oalei şi până deasupra, nu mai au chişleag. Aşa i-a blagoslovit Dumnezeu pe aceştia. Şi toată lumea zice că sunt fermecători. „Copii n-au şi sunt fermecători". Dar oamenii nu ştiu de ce e blagoslovită casa aceasta, că duc o viaţă aşa de curată. Şi asta e din 1951 până acum. Vedeţi câţi ani sunt. Sunt peste 30 de ani[4]. Şi ei zic:

– Părinte, ce să facem cu atâta avere? Şi oamenii zic că suntem fermecători.

– Daţi milostenie.

– Cununăm şi botezăm şi dăm milostenie şi nu mai putem dovedi, câtă avere a venit şi vine în casa

[4] Convorbirea a avut loc între anii 1980-1985.

noastră. Că avem dimineaţa câte douăzeci de ţigani cu oalele după lapte. Dăm şi găinile noastre… Şi la stupi aici la munte, unde roieşte abia câte o dată pe an că este frig, la noi câte 4-5 roiuri pe an se fac de la fiecare stup.

Şi au prisacă de o sută de stupi. Sunt bogaţi.

– Măi, puneţi-vă la întrecere cu Dumnezeu cum a făcut Sfântul Ioan cel Milostiv. Că cine dă mai mult, voi sau El? Daţi mereu.

– Dăm, zice, dar mai multă avere vine.

– Păi dacă vă puneţi la întrecere cu El, El are mai mult decât voi. Să nu faceţi abuz, păstraţi cât vă trebuie pentru voi şi la oameni, iar restul daţi.

Carne nu mănâncă amândoi de atunci de când s-au înţeles. Gata. Şi-au pus aşezământ. O familie blagoslovită. Când au venit acum în Postul Sfintei Mării, s-au mărturisit şi s-au împărtăşit amândoi, îmi venea să mă închin la ei, cu viaţa lor. Şi să stai de vorbă cu ea, să-ţi spună din Sfinţii Părinţi şi din Sfântul Ioan Gură de Aur şi cutare şi cutare. Şi tot aşa şi cu el, nici teologii nu ştiu ce ştiu ei. Că la dânsa vin femeile duminica şi ea le învaţă, iar la dânsul vin bărbaţii. Mai mare memorie are ea decât dânsul. În schimb el e mai mare nevoitor la rugăciune. Că ea ţine şi la păsări şi la vite şi la cutare, dar el nu, până nu-şi termină Psaltirea, pravilele lui, el nu se lasă. Aşa-i, că unul are un dar şi celălalt are alt dar.

Ce se întâmplă? Să vă spun o ispită. La şapte ani, femeia a avut o ispită mare, dar n-a căzut. Vă spun, ca să vedeţi că la orice lucru bun sunt şi ispite. Cum a fost? Ce i-a dat satana ei în gând? Tot pe Eva o

ispiteşte mai întâi, că ea e mai slabă, ca în Rai. La o masă, că la masă stăteau amândoi câteodată, numai la masă. Altădată îi ducea mâncare lui în cameră. Dar atunci mai era cineva musafir şi, după ce a plecat acela, cum stăteau ei la masă, ea zice:

– Măi, eu ţi-aş spune ceva ţie. Cât trăim noi atâta milostenie facem – că dau în toate părţile –, dar dacă o să murim noi, cine o să ne mai dea de pomană?

– Şi ce vrei să zici cu asta?

– Oare n-ar fi bine să avem şi noi un copil să rămână peste averea asta, că dacă o fi să murim noi să ne continue milostenia?

Când a auzit, el a strigat:

– Satano! Tu eşti Eva, te las! Ce ţi-am spus?

– Cum, măi? Eu te-am întrebat. Nu te supăra!

S-a făcut foc:

– Mă duc să bag divorţ. Să nu te văd.

Ea, de scârbă că l-a supărat pe el, s-a îmbolnăvit. Dar aşa boală că oleacă de nu şi-a dat sufletul. Că ea nu voia să-l jignească pe el. Ea a spus aşa, dar era bun dacă spunea întâi la un duhovnic, că apoi el îi spunea: „Nu îi mai spune lui aşa, că ştiţi că aveţi făgăduinţă". S-a îmbolnăvit şi când mai să moară, m-a chemat să o împărtăşesc. Am făcut cum am putut şi m-am dus.

„Hai că moare, că dacă te-a vedea, s-ar putea să mai aibă zile, că de acum e gata de scârbă". S-a luat de scârbă şi s-a îmbolnăvit. Că ea a văzut că în neştiinţa ei l-a smintit, şi ea ţinea mult la el. Şi el ţinea mult la dânsa, dar când a văzut că vrea să-l tragă în ispită, el s-a făcut sabie. Cum spune Sfântul Pimen cel

Mare: „Întâia oară fugi, a doua oară fugi, a treia oară fă-te sabie". Când cineva nu te înţelege cu vorbă bună pentru a păzi bărbăţia şi dreptatea sufletului, te faci sabie.

Când m-am dus acolo era mai moartă. Am chemat preotul din sat şi alţi trei preoţi, i-am făcut Sfântul Maslu, am spovedit-o, am împărtăşit-o. Preotul mă cunoştea: „Uite, părinte, a dorit să se spovedească la sfinţia ta, că te-a avut duhovnic". „Am venit, măi frate, m-am repezit". Am luat o maşină de aici şi m-am dus. Am făcut Sfântul Maslu şi am împărtăşit-o şi după Sfânta Împărtăşanie i-am spus:

– A fost o ispită, nu vă tulburaţi. Şi tu, măi bărbate, nu o lua aşa, că după aia s-ar putea să ai tu ispite mai mari decât dânsa şi să te smerească Dumnezeu pe tine, dacă tu o judeci pe dânsa.

– Părinte…

– Nu aşa, măi, dacă zice unul o glumă, tu de acuma să te faci foc şi hai la divorţ... Nu aşa. Nu o lua lată, că rămâne negrăpată. Bagă de seamă ce faci. Ea, ca femeie, săraca, a spus şi ea, a avut şi ea o ispită, dar tu trebuia să o înţelegi.

După Sfânta Împărtăşanie într-o săptămână s-a sculat sănătoasă şi până în ziua de azi sunt sănătoşi. Dar nu o să-i mai pomenească lui câte zile o avea. Dar într-adevăr bărbatul a fost tot bărbat. Dar a luat-o prea repede, de aceea s-a supărat. Era să moară de scârbă. Asta ca să vă spun ispita aceasta din viaţa lor.

Când au venit acum parcă erau doi îngeri. Cu câte daruri au venit ei aici, ne-am speriat! Bolovani de ceară atâta, lumânări de ceară pentru biserică, unt,

brânză. Au venit cu maşina, că au maşină acuma şi conduce el. Au adus pentru toată trapeza mănăstirii, poate să dea zece zile la masă brânză şi urdă şi miere de albine şi nu ştiu câte nu au mai adus. Şi ziceau:

– Părinte, cu mila lui Dumnezeu, putem să ţinem douăzeci de familii. Atâta avere avem.

Şi zic ei:

– Dar cât om trăi?

– Las' că are Domnul grijă. Dacă veţi vedea că slăbiţi, are Domnul grijă. (Ei au un nepot credincios). Îl băgaţi pe acela şi: „Na, măi, fă tu mai departe". Dar voi să ţineţi linia voastră şi să fiţi atenţi că vrăjmaşul te pândeşte până la ultima suflare. Cum este scris: *că acela va păzi călcâiul tău*. Şi călcâiul omului este sfârşitul vieţii. Până atunci te pândeşte: Doar, doar.

Şi v-am spus din viaţa acestor minunaţi oameni despre care oamenii socotesc că sunt vrăjitori, dar nu ştiu blagoslovenia lui Dumnezeu, că ei sunt ca fraţii acolo.

Aceştia sunt oameni binecuvântaţi de Dumnezeu. Şi sunt foarte mari înaintea lui Dumnezeu. Ştii după cine s-au luat ei? S-au luat după Sfinţii Hrisant şi Daria (prăznuiţi la 19 martie), după Sfinţii Galaction şi Epistimia (5 noiembrie), Sfinţii Conon şi Ana (5 martie), Sfântul Amun şi soţia sa (4 octombrie), aceştia toţi şi-au pus rânduiala aceasta. I-am găsit în Vieţile Sfinţilor şi sunt mari înaintea lui Dumnezeu, strălucesc ca soarele. Ei au fost pe pământ şi Dumnezeu i-a binecuvântat ca să arate la ceilalţi cât iubeşte curăţia.

Şi apoi câtă deosebire este între aceştia care s-au luat şi trăiesc în feciorie cum i-a făcut mama lor faţă de aceia cărora nu le ajunge o femeie şi se duc la alta şi lasă femeia lor legitimă şi nu ştiu ce înseamnă miercuri şi vineri şi duminică şi zi de post şi posturi. Aceştia trăiesc îngereşte pe pământ şi aceia dobitoceşte, ca dobitoacele. Şi ce spune la I Corinteni 6, 2: *Au nu ştiţi că sfinţii vor judeca lumea?* Cum? Că Judecătorul e Hristos. Când ai să spui tu că n-am putut să fac cutare, atunci sfinţii vor străluci ca soarele. Şi va zice Mântuitorul: „Îi vezi pe aceştia care strălucesc ca soarele? Au fost ca şi tine; au avut carne şi oase, foame, sete, durere, scârbă, necazuri, dar ei M-au iubit pe Mine şi strălucesc, au făcut toată fapta bună şi tu n-ai vrut să faci. Nu că n-ai putut, n-ai vrut".

V-am spus acestea pentru ca să vă întăriţi cei care veţi vrea să ţineţi o măsură de curăţie în familie. Ce se întâmplă? Curăţia, mai ales după făgăduinţă, e o a doua feciorie, când se făgăduieşte omul că are s-o ţie. Celălalt are fecioria din fire, iar acesta din făgăduinţă, că s-a făgăduit lui Dumnezeu, nu? Şi e tot mare înaintea lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Fecioria este ca soarele, iar curăţia ca luna. Fecioria este aur curat, iar curăţia este de argint". Şi arată diferenţa dintre ele. Şi arată Sfântul Grigorie de Nyssa: Cea dintâi fecioară veşnică, nemărginită este Sfânta Treime. Tatăl nu se naşte din nimeni. Fiul se naşte mai înainte de toţi vecii din Tatăl fără de mamă. Iar Duhul Sfânt purcede cu alt chip de estimă (mod de a fi), fără patimă. Deci

cea mai mare taină a fecioriei începe chiar de la Sfânta Treime. Hristos, când vine în lume, se arătă cel dintâi călugăr din lume, împlinind cele trei voturi călugăreşti. Trăieşte în **feciorie prea desăvârşită**, se naşte din Pururea Fecioara Maria, ca să arate cât iubeşte fecioria, şi trăieşte în **ascultare**, şi ascultare până la moarte, şi încă moartea pe cruce. Iar despre **sărăcia** lui Hristos, auzi: *Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, iar Fiul Omului nu are unde să-şi plece capul.*

Toţi sfinţii: Sfântul Metodie, Sfântul Atanasie, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Grigorie de Nyssa, Sfântul Ambrozie, toţi laudă fecioria, iar a doua după feciorie este curăţia, iar curăţia începe de la bunăvoinţa soţilor. Cât pot ei. Nu poţi mult, ţine şi tu miercurea când s-a vândut Hristos şi vinerea când L-au răstignit. De drept, după nunta creştină numai două zile pe săptămână are voie să fie soţul cu soţia. Voi aveţi înregistrate cele unsprezece reguli ale nunţii creştine?[5]

Voi să ştiţi că nunta este mare taină. Şi n-o zic eu aceasta. Auzi ce spune Sfântul Apostol Pavel: *taina aceasta mare este, iar eu zic vouă în Hristos şi în Biserică.* Dacă s-a făcut cununia în biserică şi în Hristos. Nunta este rădăcina firii omeneşti. Şi dacă e sfântă rădăcina, sfinte vor fi şi odraslele, adică ramurile, iar dacă rădăcina e sălbatică, sălbatice vor fi şi ramurile. Dacă nunta s-a făcut, Doamne fereşte, cu oameni care au fost căzuţi ori s-au luat neamuri, sau

[5] Vezi *Ne vorbeşte Părintele Cleopa*, vol. 7, pag. 53.

au fost oameni batjocoriţi pe conştiinţă de alte păcate grele, apoi odraslele acelea, copiii născuţi din ei sunt amărăciune şi n-au decât numai patimi în ei şi vicii. Iar dacă nunta s-a făcut în condiţii curate, copiii sunt odrasle sfinte, merg exact pe urma părinţilor şi au daruri mai multe decât ei.

TAINA NUNŢII

Câtă deosebire este între un înger şi un om atâta deosebire este între un feciorelnic şi unul căsătorit. Atâta e de mare fecioria. Că Hristos a trăit necăsătorit, în feciorie, ca să dea pildă la apostoli. Şi a fost Dumnezeu şi om. Sfântul Ioan Evanghelistul a trăit în feciorie. Sfântul Apostol Andrei a trăit în feciorie. Sfântul Iacov cel Mare, fratele Domnului, a trăit în feciorie. Sfântul Apostol Toma în feciorie. Sfântul Simeon Zelotul în feciorie. Şapte din cei doisprezece apostoli au trăit în feciorie.

Şi Biserica, păstrând în taină tradiţia, cum zice Marele Vasile, a început să preţuiască foarte mult fecioria şi s-a înfiinţat monahismul. Şi părinţii post-apostolici, Sfântul Ignatie Teoforul, pe care l-au mâncat leii la Roma, Sfântul Policarp al Smirnei care a fost ars în foc, Sfântul Irineu de Lugdunum, Sfântul Clement al Romei, atâţia sfinţi mucenici, toţi au trăit în feciorie. Şi de aceea Sfinţii Trei Ierarhi au trăit în feciorie şi au fost călugări, că au văzut că Sfinţii Apostoli, învăţaţi de Mântuitorul, au preţuit mult mai tare fecioria decât căsătoria.

Bună este şi căsătoria şi sfântă, că este taină, dar dacă s-ar face nunţile aşa cum am spus, după regulile nunţii creştine, iar nu aşa, în condiţiile în care se fac acum, că de la uşa bisericii îi iau lăutarii în primire. De abia i-a cununat preotul în faţa sfântului altar şi îi iau dracii în primire la uşa bisericii şi merg cu tămbălău acasă. Şi apoi acasă jocuri, râsete, glume, beţii, la urmă se întâmplă şi bătăi şi ucideri şi moarte şi judecăţi şi nunta lui Hristos din taină se preface în teatru satanic, prăvălie a satanei. Porneşte în altar şi se termină în iad. Aceea e nuntă? Cu toate răutăţile şi fărădelegile?

Îmi spunea deunăzi una: „Bărbatu-meu a mers la nuntă şi s-a îmbătat şi a jucat cu una la nuntă şi de faţă cu mine a luat-o şi a plecat de la nuntă. Şi când a venit de dimineaţă: «Te tai, că eşti urâtă»". Voia să o omoare: „Cutare e mai frumoasă ca tine". Din joc a luat-o. Auziţi voi ce înseamnă nunta satanică? Aceea nu mai e taină a lui Hristos. Şi aşa se întâmplă fărădelegi. Acolo plesnete de mâini, acolo facere din ochi. Acolo îşi umplu ochii de preacurvie, de răutăţi şi de fărădelegi. Acolo gelozii, că femeia mea a jucat cu cutare şi bărbatul meu a jucat cu cutare şi apoi încep gelozii: „Ţi-a plăcut pe aceea, de ce ai jucat-o? Ai luat-o pe cealaltă?"

Toate drăciile şi toate răutăţile, toate fărădelegile care mânie pe Dumnezeu încep de la nunta de astăzi, pentru că nunta nu mai este nuntă, ci teatru satanic, aşa cum se face ea în unele condiţii. Iată însă că în Bucovina se fac multe nunţi fără lăutari. Da, foarte multe. Au început şi în Moldova, dar mai

puţine, trebuie să le arătăm noi. Foarte mulţi zic: „Părinte, nu fac nuntă cu lăutari". Văd şi oamenii că îşi strică toată liniştea, aducând la taina aceasta lăutari. Ce poate fi mai frumos ca o nuntă fără lăutari? Într-adevăr taină. Şi cu Dumnezeu şi cu îngerii lui Dumnezeu.

Voi să ştiţi că la nunta lui Isaac, fiul lui Avraam, a fost un înger. Isaac era născut din făgăduinţă de la Dumnezeu. I l-a făgăduit Dumnezeu lui Avraam când era Avraam de 40 de ani şi i l-a dat când era de 100 de ani. 60 de ani l-a aşteptat Avraam. Şi pe urmă i-a zis Dumnezeu: „Ia-l şi du-l pe muntele Moria şi mi-l adu jertfă, să-l junghii acolo". Aşa de tare s-a temut Avraam de Dumnezeu, că l-a luat şi s-a dus să-l junghie. N-a zis: „Doamne, l-am aşteptat 60 de ani şi acum spui să-l junghii?" Nu, ci: „Mă duc, că a spus Dumnezeu!" Şi când a văzut Dumnezeu că era gata să junghie copilul, a trimis un înger care i-a zis: „Nimic să nu faci copilului, iată un berbec încurcat cu coarnele într-o tufă de scaieţi. Du-te şi junghie-l".

Şi l-a binecuvântat Dumnezeu. Şi a spus Dumnezeu din cer şi s-a jurat la muntele Moria, că am fost acolo, pe muntele Sion, acolo e acum moschee mare arabă: „Avraame, Avraame, fiindcă nu am pe altul mai mare decât pe Mine să mă jur, pe Mine Însumi Mă jur, fiindcă ai făcut acest lucru şi copilul pe care ţi l-am dat după 60 de ani de aşteptare Mi l-ai adus Mie jertfă, pe Mine Însumi Mă jur, pentru că ai avut atâta credinţă şi fierbinţeală de credinţă să nu cruţi pe fiul tău, cu adevărat înmulţind te voi înmulţi şi blagoslovind te voi blagoslovi, întru seminţia ta se

vor binecuvânta toate popoarele lumii şi nu va mai fi numele tău Avram, ci Avraam, adică părinte al multor neamuri te-am pus pe tine".

Şi mare grijă a avut Avraam de Isaac, ca nu cumva să ia femeie rea din neamul popoarelor păgâne, că era din poporul ales al lui Dumnezeu, neamul lui Avraam. Şi îi spune slugii sale: „Du-te, fiule, şi caută soţie fiului meu". Dar a întrebat sluga: „Mă duc să-i caut femeie lui Isaac, dar eu nu cunosc unde să merg". „Du-te, fiule, ia cămilele, încalecă şi du-te în Mesopotamia, de unde am venit noi – ţara dintre cele două râuri, între Tigru şi Eufrat, de unde a venit Avraam în pământul Canaaneilor –, şi să aduci din neamul nostru, adică al evreilor, o fiică. Ai să o găseşti, că îngerul Domnului va merge cu tine şi ţi-o va arăta, că în calea ta va ieşi". S-a dus acela şi a luat cămilele. Când a ajuns în Mesopotamia, Rebeca, nepoata lui Avraam, că până la Avraam s-au luat neamuri în căsătorie, i-a ieşit înainte la apă. Şi aşa a adus-o pe Rebeca la Isaac. Dar cine a mers cu el? A mers îngerul Domnului: „Te duc eu, ştiu pe cine trebuie să iei din neamul lui Avraam". Că în rest erau popoare păgâne toate, numai acest popor era ales – al lui Avraam.

La nunta lui Isaac a venit un înger care l-a povăţuit, dar la nunta lui Tobie n-a mai venit un înger, ci un arhanghel. Voi ştiţi din Biblie, la nunta lui Tobie a venit arhanghelul Rafail din cer. Bietul Tobie, ce fericire a avut! N-a ştiut cine îi slujeşte la nuntă. Că Tobit bătrânul, tatăl lui Tobie, a fost om cu mare dragoste de Dumnezeu în viaţă. El şi cu Ana, soţia lui,

mama lui Tobie. Cât erau ei în Galileea se duceau la templul lui Solomon la fiecare praznic şi aduceau jertfe de miei, de viţei, milostenie. Şi le-a dat Dumnezeu pe acest copil, pe Tobie. Şi când a venit împăratul Salmanasar şi a dus tot poporul în robie în Ninive, i-a luat şi pe ei, săracii. Copilul încă era mic atunci.

Şi în Ninive fiind, acest Tobit, foarte milostiv şi temător de Dumnezeu, când a auzit că a ieşit ordin de la împăratul ca toţi evreii care mor să nu fie îngropaţi, să fie daţi mâncare la câini, el s-a umplut de râvna lui Dumnezeu şi a zis: „Chiar de-oi muri, dar care îl văd, îl îngrop". Şi îi aruncau peste zid la câini şi el se ducea noaptea şi îi lua pe evrei, pe evreice şi pe copiii care mureau şi îi îngropa, ca să nu-i mănânce câinii. Şi îi spuneau toţi: „Măi, dacă te prinde, te omoară". Fusese în pericol de moarte de atâtea ori. „Până ce m-a prinde tot am să îngrop pe fraţii mei, să nu rămână să-i mănânce câinii".

Şi odată în ziua Cincizecimii, el stătea la masă, avea tot felul de bucate, dar nu gustase încă din mâncare, şi vine unul: „Iată, tocmai acum au aruncat pe unul dintre ai noştri peste zid". Şi el a plâns: „Doamne, păzeşte-l până diseară să nu-l mănânce câinii". Şi a zis: „Nu gust nimic", a postit în ziua de Cincizecime, „până ce nu-l îngrop pe fratele meu; pe urmă am să mănânc". Când s-a înserat, s-a dus, l-a luat şi l-a îngropat şi pe acela. Aşa de râvnitor era să facă voia lui Dumnezeu. Şi era milostiv şi creştea pe copilul Tobie în mare frică de Dumnezeu.

Şi copilul atât a iubit pe tata şi pe mama, că era gata oricând să moară pentru ei. Dacă era de neam sfânt şi copilul era tot aşa ca dânşii curat. Dar când au venit ei robi în Ninive, tatăl său, Tobit bătrânul, era încă tânăr. Şi odată a fugit din Ninive, că s-a aflat în primejdie de moarte şi s-a temut ca om şi s-a dus la un sat departe de Ninive, care se numea Ragheşul Mediei, la sute de kilometri, a luat pe Ana şi copilul, ca să nu-i prindă şi să-i omoare. Şi ducându-se ei acolo, a lăsat zece talanţi de argint, zestrea copilului, la o rudenie a lor, un moş pe nume Gabail, frate cu tatăl său. El a muncit o viaţă şi i-a lăsat zestre. Şi acela i-a dat zapis la mână iscălit şi pecetluit că a primit banii: „Frate, oricând vei veni, ia-ţi banii", că era credincios tare şi acela. Dar nu i-a spus bătrânul lui Tobie. Şi Tobie, când a crescut mare şi era de însurat, a început a plânge odată:

– Tată...

– De ce plângi, dragul tatei?

– Tată, tată, iaca de ce plâng. Dumneata ai orbit.

Că Tobit bătrânul adormise odată pe prispa casei şi neînchizând bine ochii, era un pui de rândunică acolo şi i-a făcut un gunoi în ochi şi a orbit de amândoi ochii, că e otrăvitor gunoiul de rândunică. Şi a orbit bătrânul, era de 58 de ani, a orbit de tot. Şi a rămas tatăl său orb, iar mama sa era bătrână. Ea ţesea covoare, torcea lână şi de abia se hrănea, iar băiatul tânăr muncea şi îi îngrijea pe amândoi cu mare dragoste.

– Plâng, tată, eu am ajuns vremea să mă însor, dumneavoastră sunteţi săraci şi bătrâni, n-am pe

nimeni să mă mai ajute, că nu mai am fraţi şi nici surori.

Atunci a lăcrimat bătrânul Tobit:

– Nu plânge, dragul tatei, tu nu ştii ce bucurie am să-ţi spun eu acum. Tu să ştii că zestrea ta e la Gabail, în Ragheşul Mediei. Ai zece talanţi de argint pecetluiţi acolo. Uite aici actul.

– Cum, tată, ai mei?

– Ai tăi. Eu am avut grijă, dragul tatei, să-ţi pun zestrea acolo, când am fugit noi din Ninive şi am scăpat cu viaţă.

– Dar oare Gabail moşul are să mi-i dea?

– Da, uite aici actul. E iscălit. Acela e om cu frica lui Dumnezeu.

Şi s-a bucurat Tobie.

– Dar unde-i, tată, Ragheşul Mediei?

Că el nu ştia, că a fugit de mic de acolo. Tatăl lui fiind prooroc, cu toate că era orb, tot Duhul Sfânt vorbea prin el, şi îi zice:

– Dragu' tatei, Dumnezeu are să te conducă.

Şi într-o bună zi i-a spus Tobie tatălui său:

– M-aş duce să aduc arginţii aceia, zestrea mea, ca cine va vrea să mă ia în căsătorie, să-i spun şi eu că am zece talanţi de argint, şi atunci va veni oricare, că am avere multă.

– Dragu' tatei, să te duci.

Şi era cale de trei zile. Şi tânărul nu ştia calea, iar bătrânul orb nu putea să se ducă, că el nu vedea, mamă-sa slabă, nici atât.

– Dar, tată, cum să mă duc, dacă nu ştiu drumul?

– Du-te, fiule, şi caută un om care ştie locurile pe acolo şi noi îl plătim cu ziua să meargă cu tine. Sunt oameni de la noi care cunosc drumul până acolo. Tu nu spui la ce te duci, nu cumva să te atace celălalt pe drum. Să zici aşa: Am treabă până la un moş de-al meu. Să nu-i spui, nu cumva acela care-i călăuza să te prade.

Şi s-a dus Tobie şi a pornit. Şi căuta un om care să ştie drumurile într-acolo, că tatăl său a zis că îi plăteşte cu ziua să îl ducă până acolo. Şi s-a dus Tobie şi iată erau două drumuri care se întretăiau. Şi vede un tânăr care venea din cealaltă parte. Şi când a ajuns el, l-a întrebat:

– Bună ziua, tinere.

– Bună ziua.

– Unde mergi, frate?

– Acolo unde gândeşti tu.

– Uite unde gândesc eu, m-a trimis tata poate găsesc un om care ştie să meargă în Media.

– Eu sunt acela, doar eu sunt de pe acolo. Cunosc tot pe acolo.

– Hai la tata să-ţi plătească cât vrei mata pe zi.

– Eu merg, dar nu vreau plata acum, ci când voi veni.

Au mers şi au grăit.

– Dar când puteţi?

– Mâine dimineaţă merg. Dar, moşule, dacă iau banii acum, n-am nici un curaj. Când vin, i-am luat, ştiu că am făcut treabă, îmi plăteşti cinstit.

Şi-l întreabă Tobie:

– Cum îţi este numele, frate, mata care mergi cu băiatul nostru?

– Eu sunt Azaria al lui Anania cel mare, zice.

Adică eu sunt străinul cel ce slujesc Domnului. Dar acesta nu a înţeles.

– Şi ce religie ai?

– Religia lui Avraam.

– Dar ştii drumul?

– Ştiu, moşule, nu te teme.

– Dar numele tău de botez?

Că întâi spusese numele lui de familie.

– Numele meu este Rafail.

Erau mulţi cu numele Rafail, că şi azi sunt mulţi care se cheamă Rafail.

– Măi, Rafaile, mergi cu băiatul meu, măi. Uite, Ana a copt la cuptor, vă punem mâine de dimineaţă de mâncare, vă punem pâine, vă punem vin, vă punem nişte bliduri, tot ce trebuie la drum. Ia-ţi o cămaşă de schimb şi mergeţi cu tânărul meu, cu Tobie.

– Merg, vai de mine, ne-am găsit amândoi cam de-o seamă. Arăta că-i cam de-o seamă cu tânărul.

Şi pleacă ei şi merg până seara şi ajung lângă râul Tigru, că pe acolo trecea drumul lor. Şi s-au culcat pe malul râului Tigru, au făcut şi foc amândoi, că noaptea în Orient e rece. Ziua e prea cald şi noaptea e rece. Şi stând ei la foc, un peşte mare din râul Tigru s-a repezit să-l prindă pe Tobie, cu o gură mare. Tobie a fugit:

– Măi, Rafaile, măi, ia uite un peşte mare, vai de mine, mă pândea din apă şi a vrut să mă omoare, eram gata.

– Măi, Tobie, nu te teme. Are să se mai repeadă odată. Prinde-l măi de urechi, că ţi-ajut şi eu ţie.

– Măi, dar mă trage în apă.

– Dar sărim amândoi.

Când s-a mai repezit odată peştele, tânărul Tobie l-a prins. Peştele mare, dădea să-l înghită. Prinde şi Rafail. Îl scot afară. Peştele era mare de câţiva metri.

– Dar de ce-i bun acesta, măi?

– Dar n-avem foc aici? Tăiem o bucată şi o punem pe cărbuni.

– Dar la ce mai este bun, că doar nouă nu ne trebuie. Noi suntem numai doi.

– Măi, ia rinichii peştelui şi fierea.

– Şi la ce-s buni?

– Ţi-oi spune eu. Eu ştiu multe, zicea Rafail.

Şi le-a pus în două băsmăluţe: rinichii peştelui erau mai de jumătate de kilogram, era peşte mare, şi fierea deoparte. Şi dimineaţă merg ei cu acelea la drum şi în cealaltă seară au ajuns în nişte munţi pustii unde au dormit. Şi Rafail zicea:

– Măi, frate Tobie, hai să ne mai rugăm.

Şi citeau o rugăciune şi iar mai mergeau.

– Măi, frate Rafaile, dar ce spor ai tu la drum. Eu nu mă pot ţine de tine.

Acela i se părea că merge mai repede.

– Hai, măi, cu ajutorul lui Dumnezeu, că văd că te ţii şi tu.

A treia zi au sosit. Şi era pe un deal o cetate frumoasă unde era o curte frumoasă, cu vii, cu livezi.

– Ştii tu cine stă acolo, măi Tobie? Ai auzit de Sara lui Raguil?

– Am auzit, bre. E din neamul nostru.

Auzise de la tatăl lui. Cine era Sara lui Raguil? Raguil îl chema pe moşul lui Tobie. Şi acela avea o fecioară foarte credincioasă, pe nume Sara. Avea peste 20 de ani şi nu era căsătorită, căci la curtea ei era un drac cu numele Hasmodeu, şi câţi peţitori veneau la dânsa, care cum venea la fată, el se arăta în chip de ostaş şi pe toţi îi omora. Şi Tobie auzise de la tatăl lui despre ea.

– Uite aici stă Sara lui Raguil.

– Măi, am auzit că e tare frumoasă, foarte bogată şi foarte credincioasă.

Dar Sara fecioara, fiind credincioasă, postise 40 de zile până atunci: „Doamne, adu-mi mie unul din neamul nostru, credincios, şi goneşte pe duhul Hasmodeu de la casa noastră”. Şi a postit săraca 40 de zile, numai seara mânca puţină pâine şi apă şi se ruga lui Dumnezeu: „Adonai, eloi Savaot, auzi necazul meu de sus, dacă e voia ta să mă mai căsătoresc, adù-mi un tânăr credincios şi goneşte pe duhul cel rău care omoară pe toţi peţitorii”. Căci cum veneau peţitorii apărea acela în chip de ostaş şi îi omora. Iar tatăl fetei îi ducea în grădină şi îi îngropa cu lopata şi nu mai ştia nimeni ce s-a făcut cu ei. Şapte îngropase până atunci. Şi auzise Tobie de Sara că are un duh rău şi îi spune lui Rafail:

– Măi, Rafail, măi, nu ne putem apropia de curtea asta. Aici îi dracul cel rău, Hasmodeu, mi-a spus tata. Fata-i cuminte, frumoasă, credincioasă, dar

n-are de la Dumnezeu libertate, este un drac care nu ştiu cine l-a trimis, poate vrăjitorii, sau cine l-a îngăduit să fie, care pe toţi îi omoară, aşa am auzit de la tata.

– Nu te teme, măi Tobie, că tu eşti cu îngerul Domnului.

Dar n-a spus că el e înger.

– Măi, eu mă tem. Eu ştiu?

– Măi, nu te teme.

Că tatăl lui i-a spus când a plecat: „Mergi, fiule, cu îngerul Domnului", că deşi tatăl său nu-l cunoştea, dar Duhul Sfânt i-a spus, deşi nu ştia cu cine merge.

– Măi, nu te teme, măi Tobie.

– Cum să nu mă tem, bre? Eu am auzit că-i omoară pe toţi.

– Măi, hai şi tu peţitor s-o vezi cât îi de frumoasă şi credincioasă fata.

– Dar mă tem că mă omoară Hasmodeu.

– Nu te teme, că eşti cu îngerul Domnului. Dar să te învăţ ceva. Ai rinichii peştelui?

– Am.

– Uite, facem oleacă de foc cu jăratec din nişte lemne. Ia focul ăsta şi pune-l pe o tavă. Pune rinichii peştelui pe tavă şi ia şi înconjură curtea aceasta de şapte ori.

Acum era seara. A înconjurat curtea de şapte ori şi a afumat-o roată cu rinichii peştelui. Era simbolul celor şapte Taine, cum zice Sfântul Efrem. Însă în timpul ăsta Rafail l-a prins pe diavol şi l-a îngropat tocmai în susul Egiptului, într-un munte: „Aici să stai până la a doua venire". Apoi a zis lui Tobie:

– De acum nu te teme, măi, că îngerul Domnului este cu tine. S-a dus Hasmodeu când a mirosit rinichii aceştia.

Şi au intrat amândoi tinerii – şi Rafail şi Tobie. Când i-au văzut părinţii aşa de frumoşi şi tineri, au început a plânge. Sara săraca avea acum patruzeci de zile de post în seara aceea.

– De ce aţi venit?

– Am auzit că aveţi o fată frumoasă şi am venit să vorbim cu ea să o ia băiatul acesta în căsătorie.

– Dar dumneata cine eşti?

– Eu sunt o rudenie de-a lui, un prieten.

Dar acela a zis sincer:

– Domnilor, duceţi-vă repede de aici că mi-e milă de tinereţea voastră. Eu aş grăi cu fata, dar iese un duh rău care este aici în chip de ostaş cu numele Hasmodeu şi vă omoară tot acuma.

Dar Tobie se temea.

– Nu te teme, măi, eşti cu îngerul Domnului. Nu ştii ce am făcut noi? Că noi am tămâiat casa asta.

Şi au stat de vorbă, au chemat pe fată. Fata, săraca, era plină de umilinţă, de zdrobire, căci postise. Tinereţea o arăta că-i frumoasă, că-i cuminte, dar era şi credincioasă săraca. Şi au stat de faţă şi părinţii ei, căci ştiau că într-un ceas gata, venea Hasmodeu. Şi au stat un ceas, au stat două şi mai multe. Când au văzut că nu apare Hasmodeu, au zis:

– Domnule, văd că la dumneavoastră nu vine. Poate pentru că sunteţi doi sau aveţi credinţă mare. De acum rămâneţi şi vorbiţi cu fata.

Dar Rafail a spus:

– Ce să rămân eu? Doar n-o să o iau eu în căsătorie. Să rămână Tobie.

Dar Tobie se temea. Dar Rafail i-a spus:

– Măi, Tobie, nu te teme. Ţi-am spus eu că noi am tămâiat. Nu se mai apropie în veci. Ştii ce fac eu? Tu ia şi fă nunta, iar mie dă-mi hârtia de la tatăl tău, că eu mă duc la Ragheşul Mediei, la Gabail, să-ţi aduc talanţii, ca să nu mai pierzi tu vremea.

– Dar ştii de asta?

– Da, cum să nu ? Eu ştiu, cunosc, că eu sunt de când lumea pe aici – că îngerul unde nu-i? –, mă duc să-ţi aduc cei zece talanţi de argint, ca să vadă ăştia că ai şi tu avere, poate ei cred că eşti sărac.

– Măi, te duci!

– Doar de ce mă plăteşte tatăl tău? Ca să-ţi ajut la drum.

Şi s-a dus acela la Gabail:

– Ţi-am adus actul semnat de dumneata.

Acela, om credincios, i-a dat cei zece talanţi şi i-a zis:

– Ia-i, domnule, şi du-te.

Când au venit, aceştia făcuseră nunta de trei zile. Acela nu a zăbovit. A ţinut nunta şapte zile cum ţine la iudei. Şi era o bucurie mare pe părinţi, mureau de bucurie când au văzut că nu a mai apărut Hasmodeu. Dar şi ei aveau numai pe fata asta, pe Sara, şi l-au ispitit pe Tobie:

– Domnule, mata eşti mirele, ginerele nostru, dar să stai la noi, vezi câtă avere avem şi noi numai pe dânsa o avem.

Dar el ţinea la tatăl lui şi la mama sa.

– Puteţi să aveţi munţi de aur, eu pe tata şi pe mama nu-i las. Tata e orb, mama e bătrână şi m-au crescut dintr-o fărâmătură de carne. Nu-mi trebuie nici mireasă, nici avere, mă duc să ajut pe tata până ce va muri.

Aşa ţinea la tatăl său, că era copil crescut cu frica lui Dumnezeu. Dar a zis şi fata, când a văzut că el vrea să plece:

– Eu mă duc după el.

Şi atunci, când au văzut ei că ţine atât la tatăl său, i-au zis fetei bucuroşi:

– Du-te, fată, mergi cu Dumnezeu.

Şi i-au pus nu ştiu câte căruţe de zestre, cârduri de oi, vite, cai, bani mulţi, haine şi i-au încărcat cu toate darurile să se ducă cu nunta. Şi atunci, mergând ei cale de trei zile cu nunta şi cu toate averile lor, de la Ragheşul Mediei până aproape de Babilon, când se apropiau, a zis Tobie către Rafail:

– Măi, frate Rafaile, toţi se vor bucura la nunta asta, numai tata nu are să se bucure. Are să se bucure că vin cu atâta avere, dar el nu vede, săracul. El e orb.

– Măi Tobie, mai ai fierea peştelui?

– O am, că tu ai zis că e bună de ceva.

– Ascultă ce-ţi spun eu. Când ajungem cu nunta aproape de casă, fugi înainte, du-te înaintea tatălui tău, că el vine înaintea ta, şi să te duci repede la el şi să-i spui: „Cutează, tată, nu te teme” şi îndată să tăbărăşti la ochii lui şi să-l freci cu fierea peştelui şi are să-i treacă albeaţa.

A ascultat de acesta. A văzut acolo, când a tămâiat palatul şi a fugit dracul Hasmodeu şi n-a mai

putut să-i atace. Şi şi-a zis: „Ăsta-i un om straşnic, tovarăşul acesta al meu ştie multe, fac ce zice el”.

În timpul ăsta biata Ana, mama lui, tot ieşea în drum şi punea mâna streşină la ochi:

– Oare nu vine băiatul? Nu l-au mâncat nişte fiare?

Îl aştepta pe Tobie, nu ştia că vine nunta cu totul. Dar vine înainte unul şi îi spune:

– Măi, băiatul dumitale vine cu avere de la Ragheşul Mediei, cu nuntă mare, vine cu averi multe, cu aur, cu argint. A luat pe Sara lui Raguil, aceea unde era dracul Hasmodeu şi l-a gonit.

Şi numai ce vede mama că vine şi Tobie. Tatăl său nu vedea săracul, era orb şi când a dat să iasă pe pragul casei, a căzut jos. S-a împiedicat de prag şi a început să plângă: „Vine băiatul cu mireasa şi cu nunta, dar eu nu-i văd, dragul tatei. Mă bucur şi eu că vin”. Şi i-a zis Ana lui Tobie:

– Iaca s-a împiedicat tatăl tău şi a căzut, săracul.

Şi s-a dus Tobie la el şi i-a zis:

– Tată, am venit, vin cu mireasa, cu nunta, cu mare bucurie.

L-a prins pe tatăl său şi l-a frecat la ochi:

– Cutează, tată, ai răbdare.

Şi acela când a dat să se frece, că-l usturau ochii, s-au făcut ochii sănătoşi. Na, altă minune, aceasta cu fierea peştelui pe care l-a luat de la râul Tigru! Şi i-a zis tatăl:

– Dragul tatei, ştii că eu văd?

– Tată, tată, tovarăşul meu de drum pe care mi l-ai dat, mare om este. Uite, el m-a învăţat când am

ajuns la Ragheşul Mediei de am înconjurat casa de şapte ori şi am tămâiat cu rinichii peştelui şi dracul Hasmodeu care omora pe toţi peţitorii care veneau acolo nu s-a mai lipit de noi şi am luat fecioara aceasta atât de frumoasă şi de înţeleaptă şi vine nunta în urmă. Tată, să-i plătim mult la omul acesta.

– Măi băiete, cât zici tu.

– Ştii ce zic eu? Acesta merită să-i dăm cam jumătate din averea care o aducem de acolo, că mare om este. Dacă nu era acesta, nimic nu făceam. Ne-a adus şi cei zece talanţi de argint de la Gabail de la Ragheşul Mediei, mi-a fost şi bun povăţuitor de drum. M-a învăţat şi ce să fac cu fierea peştelui, cutare.

– Dragul tatei, a zis tatăl lui, acesta e un trimis al lui Dumnezeu – dar nu ştia că e chiar trimis –, să-i dăm jumătate de avere, cum zici tu.

Şi când vorbeau ei iată a sosit şi nunta, cu bucurie mare, cu lume, cu neamuri de ale lor, cu vin, cu turme de oi, bani, vite, cai, căruţe încărcate cu zestre. Că nunta a făcut-o şapte zile acolo la Ragheş şi a mai continuat-o aici o zi la bătrânul Tobit. Şi după ce s-a terminat nunta, cheamă Tobit bătrânul pe Rafail:

– Măi, frate Rafaile, mi-a spus băiatul că tare mult l-ai mai ajutat. Şi i-ai mai arătat şi calea atâtea zile cât aţi mers până acolo, şi cum l-ai învăţat cu fierea peştelui şi uite m-am făcut şi eu sănătos cu ochii. Dumneata poate eşti un trimis al lui Dumnezeu – că el nu ştia încă, nu i se descoperise încă. Măi, fratele meu, cât de bine te-ai purtat tu cu feciorul meu. Să vină el cu atâta avere şi cu mireasă de acolo. Că

acea mireasă nimeni nu o putea lua, că dracul Hasmodeu, care se sălăşluise la curtea acestei fete aşa de frumoase şi bogate, îi omora pe toţi. Şi tu nu ştiu cum l-ai învăţat că l-a gonit Dumnezeu de acolo. Uite, frate, ne-am sfătuit cu feciorul să-ţi dăm jumătate din averea pe care o aducem de acolo, că mult bine ai făcut feciorului nostru.

Şi atunci Rafail zice:

– Moşul Tobit, taina împăratului bine este a o păstra, iar lucrul lui Dumnezeu a-l spune slavă este. Nu-mi trebuie nimic avere de la tine. Ştii cine sunt eu?

– Cine? Cred că eşti un om al lui Dumnezeu şi un trimis al Lui să ne ajuţi pe noi.

– Eu sunt Rafail, arhanghelul din cer, unul din cele şapte duhuri care stau înaintea lui Dumnezeu, şi când făceai milostenie şi îngropai morţii la Ninive şi te-ai dus în ziua de duminica mare, a Cincizecimii, şi n-ai gustat nimic până n-ai îngropat pe cel ce era aruncat de aceia peste zid ca să-l mănânce câinii, eu eram acolo. Iar când te rugai eu duceam rugăciunile tale la Dumnezeu.

Şi i-a spus toate faptele lui.

– Şi Dumnezeu din cer a căutat spre faptele tale bune şi spre feciorul tău care atâta te iubeşte, încât când i-au spus socrii să rămână acolo că îi dau toată averea, el a zis că lasă şi averea, lasă şi mireasa şi vine să te îngrijească, că ştie că eşti orb. Deci Dumnezeu, văzând cu câtă dragoste vă iubeşte pe voi şi ascultarea de părinţi a lui şi milosteniile tale, m-a trimis din cer să slujesc la nunta lui. N-am nevoie de nimic de pe pământ, că nu sunt de pe pământ. Am venit să povăţuiesc pe Tobie şi să vă binecuvintez pe voi. Binecuvântaţi să fiţi voi de Dumnezeu care a făcut cerul şi pământul, binecuvântat să fie feciorul vostru şi mireasa. Binecuvântat să fie rodul pântecelui lor şi copiii care se vor naşte din neamul drepţilor. Şi eu mă duc să slujesc Domnului. Rămâneţi cu Dumnezeul cel viu şi Dumnezeu să fie cu toţi.

Şi ca fulgerul a zburat la cer şi atunci au văzut ei cine a slujit la nuntă, că v-am spus că la nunta lui Isaac a fost un înger, pe timpul lui Avraam, iar la nunta lui Tobie n-a mai fost un înger, ci a fost un arhanghel, arhanghelul Rafail din cer. Iar la nunta din Cana Galileii n-au mai venit nici îngeri, nici arhangheli, a venit Ziditorul îngerilor, Împăratul şi Ziditorul heruvimilor şi serafimilor, Hristos, şi a ridicat nunta la rangul de taină. Că în Legea Veche nunta era o declaraţie: femeia dădea o declaraţie că va trăi cu el şi bărbatul la fel. Şi dacă nu se împăca îi dădea carte de despărţire, după cum a zis Moise, şi o lăsa. Însă după Mântuitorul nimeni nu mai are voie să-şi lase femeia, afară de pricină de curvie, dacă a găsit-o cu altul, sau dacă a murit. A întărit nunta ca taină, una din cele şapte taine, cum zice şi Sfântul Apostol Pavel: *Taina aceasta mare este, iar eu zic în Hristos şi în Biserică*.

Iată, vi le-am spus toate acestea pentru că a fost vorba de nuntă. Ţineţi minte, la Cana Galileii a fost începutul minunilor lui Iisus Hristos. Eu am fost acolo. Iată să vă arăt vin de la Cana Galileii, unde s-a prefăcut apa în vin. Am adus de acolo o sticluţă cu

vin, că acolo toată lumea cumpără de unde s-a prefăcut apa în vin. Am văzut vasele în care s-a prefăcut apa în vin. Voi aţi văzut pive din acelea de pisat grâu? Sunt din lemn, iar vasele de acolo sunt mai mari ca acelea, dar nu din lemn, ci din piatră. Ai văzut ce spune Evanghelia? Că la nunta din Cana Galileii nu avea să facă Mântuitorul minunea aceasta, dar l-a rugat Maica Domnului. I-a spus aşa la sfârşitul nunţii: „Nu au vin". Iar Mântuitorul i-a spus: „Ce este, femeie? N-a venit vremea mea", adică n-a venit vremea să încep minunile. Dar Maica Domnului a ştiut că o ascultă, că niciodată nu o refuza, şi le-a zis slugilor: „Faceţi ce vă spune el". Şi atunci le-a spus: „Aduceţi şase vase de piatră". Spune Evanghelia. Aceste şase vase de piatră luau câte două-trei vedre, după măsura iudeilor, din ce puneai în ele: vin, apă, untdelemn, orice ai fi pus. Eu le-am văzut şi m-am închinat şi le-am sărutat. Două sunt în biserica din Cana Galileii, la iconostas. Două sunt la Muzeul Sfânta Ana de la Ierusalim, iar două s-au pierdut.

Iar după ce ne-am închinat acolo, eram vreo 60 de pelerini români, au intrat în biserică nişte copilaşi de arabi, că acolo sunt mii de arabi creştini ortodocşi, care au episcopi, preoţi ai lor. Aceia merg şi la Înviere, când vine Sfânta Lumină; să vezi ce fac acolo, cât plâng când vine Sfânta Lumină din cer în Sâmbăta Mare. Au intrat copilaşii aceştia, noi ne închinam pe rând şi aceştia au venit în biserică, au făcut câte trei metanii, erau între 6 şi 10 ani cel mult, fetiţe şi băieţi. După ce au făcut rugăciune, au făcut crucea dreaptă, s-au pus în genunchi, au sărutat şi ei sfintele vase şi

au început să cânte. Translatorul nostru, care acum îl aveţi vicar la Sibiu, vlădica Lucian Florea, care a fost 12 ani şeful Căminului Românesc din Ierusalim, s-a întâmplat că nu era cu noi. El ne-a condus până la Nazaret, la mitropolitul Isidor şi a plecat nu ştiu unde cu alţi închinători, că toţi erau pe capul lui. Dar era altul, Părintele Cornițescu, care ştia limba arabă şi englezeşte la perfecţie. Şi ne-a spus: „Las că vă spun eu ce cântă". Şi s-au pus copilaşii şi au început a cânta: „La nunta ce s-a întâmplat, Cana Galileea,/ Fost-a şi Iisus chemat, Cana Galileea,/ Şase vase apă au pus, Cana Galileea,/ Şi le-a umplut până sus, Cana Galileea,/ Domnul a binecuvântat, Cana Galileea,/ Apa-n vin s-a preschimbat, Cana Galileea". Melodia o ştiam, dar limba de unde, că e limba lor. Şi au cântat până la urmă. Şi am întrebat: „Ce-a zis, domnule?" Părintele Cornițescu, translatorul nostru, ştia perfect limba arabă, că a învăţat acolo. El ne-a dus şi pe la Academia Evreiască. „Ştii ce zice? Asta e colinda care o cântă la noi în ţară, că doar se cântă şi la noi asta". După ce ne-au cântat copiii, au făcut trei metanii, au sărutat iar sfintele vase şi au venit la noi. Eram un cârd de preoţi, călugăriţe erau vreo 30, noi vreo 20 de preoţi, arhimandriţi. „Pater, abuna pater". „Ce vrea, măi?" „Cere bacşiş, că ţi-a cântat!" „Dar, zic, cât să le dăm?" „Câte cinci agorot", cum ar fi 50 de bani la noi. Dar le-am dat câte o liră, o liră avea câte 100 de agorot. Să vezi bucurie pe ei, s-au dus de acolo făcând cruce.

Dar ce vreau să vă spun? La Cana Galileii nunta n-a mai rămas o simplă declaraţie. S-a făcut Taină ca

şi Botezul, ca şi Mărturisirea, ca şi Sfânta Împărtăşanie. Deci cât de cinstită trebuie să fie? Ca şi Preoţia, una din cele şapte Taine, trecută în rândul mijloacelor sfinţitoare ale Bisericii. Şi v-am vorbit mai înainte de cele unsprezece reguli canonice ale nunţii creştine, iar acum v-am arătat cum s-a ridicat Nunta la rangul de Taină, că la nunta lui Isaac, feciorul lui Avraam, a fost un înger, la nunta lui Tobie a fost un arhanghel, iar la nunta din Cana Galileii a fost Însuşi Ziditorul arhanghelilor şi Făcătorul cerului şi al pământului şi a ridicat nunta la rangul de taină. Dar nunta trebuie să fie curată, cinstită, cum a zis Sfântul Apostol Pavel: *Cinstită este nunta şi patul nespurcat*, Hristos pe amândouă le-a dat. *Taina aceasta mare este, iar eu zic vouă în Hristos şi în Biserică.*

Vin deunăzi câţiva şi zic: „Vrem să scriem nişte pomelnice. Eu şi soţia". Dar mie îmi vine în gând: „Dar sunteţi cununaţi?" „Nu, avem cununia oficială". „Du-te de aici, că la cel necununat nu are voie preotul să intre în casa lui, rugăciunea lui nu e primită, lumânarea lui nu e primită, prescurea lui nu e primită, pomana lui nu e primită, părticele nu-i poţi scoate şi dacă ai mâncat la masa lui te-ai spurcat ca la păgâni, că trăieşte necununat. Dacă moare, n-ai voie nici să-l îngropi în cimitir, ci în afară de cimitir. Nici o legătură nu are cel necununat cu Biserica. Degeaba ai venit. Ai act de la primărie, acela ştii cât valorează? Te-ai dus să cumperi o iapă, o vacă, o scroafă şi îţi trebuie un bilet oficial. Atâta valorează, doar în lumea asta. Că te-ai trecut pe numele bărbatului cu actul ăsta? Da, trebuie şi ăsta. Că zice Evanghelia: *Daţi cezarului ce-i al Cezarului, şi lui Dumnezeu ce-i al lui Dumnezeu*. Însă cununia în biserică e Taina Cununiei, nu la sfatul popular".

DESPRE VREDNICIA PREOŢIEI ŞI DESPRE OSÂNDA PREOŢILOR CARE DAU SFINTELE TAINE CELOR NEVREDNICI

Două au fost pricinile care prin silinţa gândului m-au îndemnat a scrie cele ce urmează: una, ca prin puţine mărturii să arăt vrednicia şi sarcina cea mare a preoţiei; iar a doua, vinovăţia şi osânda cea mare ce aşteaptă pe acei fraţi preoţi care prea lesne şi fără de grijă mare, dau Prea Curatele Taine celor nepregătiţi şi nevrednici. Şi după cum pricinile cuvântului sunt îndoite, aşa şi scopul folosinţei mi-a fost îndoit. La cea dintâi pricină aş dori ca, înţelegând cei împodobiţi cu darul Preoţiei marea lor vrednicie care o au primit de la Hristos, să-şi aducă aminte că în ziua cea mare a Judecăţii, de la El li se va cere lucrare după măsura vredniciei care o au primit, şi având aceasta pururea în minte, să se silească după putere să crească şi să sporească talantul Domnului lor, ca să audă atunci fericitul acela glas: *Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune* (Matei 25, 23). Încă am voit ca, arătând vrednicia cea mare şi înfricoşată a preoţiei, să fac pe unii care o râvnesc, să se apropie de ea cu mare grijă şi cutremur.

Iar a doua pricină a cuvântului a fost să aduc în mijloc dovezile Sfintei Scripturi şi ale Sfinţilor Părinţi, spre a se cunoaşte cât de mare muncă zace asupra acelor preoţi care cu mare uşurinţă şi fără cercare amănunţită dau Prea Curatele Taine celor nevrednici şi nepregătiţi; iar prin aceasta se fac vinovaţi de Trupul şi Sângele Domnului şi cei care le dau şi cei ce le primesc (1 Cor. 11, 28-29; Evrei 10, 28-31).

Şi cât priveşte cele despre vrednicia preotului, voi pune înainte cuvintele dumnezeiescului Maxim Mărturisitorul care zice aşa: „Cade-se preotului să fie sfânt şi cu sufletul şi cu trupul. Să fie stâlp de foc, să lumineze Biserica, adică poporul lui Dumnezeu şi să fie mai curat decât razele soarelui, ca să nu-l lase pustiu Duhul cel Sfânt" (Vezi *Mărgăritarele* Sfântului Ioan Gură de Aur, Cuv. despre vrednicia şi nevrednicia preotului, p. 246-247). În acest cuvânt Sfântul Maxim, arătând prin cuvinte prea strălucite cât este de mare darul Preoţiei, către sfârşit zice: „Deci pentru aceasta, care preot nu este sfânt, să fugă departe de Liturghie, ca să nu ardă şi trupeşte şi sufleteşte".

Aşadar, fraţilor preoţi, nu ştiu ce vom face în ziua aceea când toate se vor cerca cu foc şi cu muncă, fiindcă mulţi dintre noi am năvălit la această treaptă fără multă cercare şi ispitire a vieţii noastre. Unii au dorit a veni pentru începătorie şi dregătorie şi cinste de la oameni, alţii iarăşi au intrat în această înfricoşată Taină pentru a-şi chivernisi viaţa şi pentru a avea prin ea câştiguri trecătoare, alţii pentru alte pricini şi, în

sfârşit, poate unii din noi se vor găsi în ziua aceea că au primit această mare răspundere numai după ce mult s-au iscusit în filosofia cea lucrătoare, după ce s-au curăţit de patimi şi după ce bine s-au încredinţat că au această chemare de la Dumnezeu şi au primit-o cu mare frică şi cutremur numai pentru ascultare şi pentru folosul cel obştesc al Bisericii lui Hristos.

Însă frica celui ce a primit nu trebuie să scadă, ci să crească, căci dacă toate lucrurile preoţiei sunt mari şi înfricoşate, apoi la toate este nevoie de sfinţenie şi de scumpătate, ştiind că preotul este acela care leagă cerul cu pământul prin aducerea jertfei celei fără de sânge. Dar auzim pe acelaşi sfânt, zicând: „Dacă cineva, nevrednic fiind, cântă Liturghie, este al doilea Iuda şi mai mult ca Iuda se va munci. Că pe Datan şi Aviron, desfăcându-se pământul, de vii i-a înghiţit, numai pentru că au tămâiat în Biserica Domnului nefiind vrednici. Apoi cât vă pare vina aceluia care calcă Trupul şi Sângele Mântuitorului Hristos" (Vezi acelaşi cuvânt al Sfântului Maxim, la p. 247).

Urmând apoi cuvântul, acest sfânt şi dumnezeiesc bărbat arată care sunt virtuţile ce trebuie să împodobească viaţa şi petrecerea celor cinstiţi cu vrednicia cea mare a preoţiei şi zice aşa: „Preotul cel bun şi adevărat trebuie să fie blagocestiv (evlavios), curat, învăţător, smerit, să nu fie beţiv, să-şi ţie limba lui, să nu poarte mânie, nici să fie iubitor de argint, ci milostiv. Şi în toate să fie primitor de străini; cu toţi, mici şi mari, să fie drăgăstos şi în pace; să nu ia dobândă de la cei pe care-i împrumută, să nu blesteme, nici să afurisească pe nimenea, nici să se

facă negustor, ca să nu grăiască minciuni; osândirea să nu o primească, să nu glumească pentru a-i face pe alţii să râdă, să nu grăiască cuvinte deşarte, ci să vorbească acelea care sunt spre folosul celor ce-i ascultă şi ceea ce vorbeşte să fie din Sfânta Scriptură; să nu fie lacom la bucate şi iubitor de desfătări, ca să nu scârbească pe Duhul Sfânt; să nu răspundă cu mânie şi cu urgie, ci cu smerenie spre toţi; să nu se trufească cu nimica, nici să zavistuiască procopseala altora; pe acela ce l-a ocărât pe el să-l ierte din toată inima lui şi înaintea tuturor, mai înainte de a apune soarele; să cerceteze cu blândeţe pe cei păcătoşi şi cu frica lui Dumnezeu să-i dojenească; nici se cuvine să întărâte pe cineva, nici bogat, nici sărac". Şi după ce arată acestea, adaugă zicând: „Acestea toate câte am spus, este dator preotul să le păzească cu multă nevoinţă şi socoteală. Iar de nu va purta grijă de acestea şi nu le va păzi bine către folosul de obşte al celor ce se învaţă de la dânsul, i se cade lui să i se spânzure de gât o piatră de moară şi să-l arunce în mare, pentru că a călcat şi nu a îngrijit de o învăţătură ca aceasta" (Vezi acelaşi cuvânt în *Mărgăritarele*, p. 240).

Poate că am îngreuiat auzul unora scriind puţin mai pe larg datoriile preotului celui adevărat. N-ar trebui însă să ne obosim, să ne plictisim şi să fugim atunci când ni se vestesc nouă cele adevărate şi prea de nevoie pentru vindecarea noastră, căci cele ce ne lipsesc, prin lipsă ne aduc nouă pagubă şi nu mică osândă. Dimpotrivă, mare fericire va fi nouă dacă, auzind învăţătura acestui Sfânt Părinte şi mărturisitor şi cucerindu-ne şi înfricoşându-ne de cuvintele lui, vom începe cu toată sârguinţa a lucra bunătăţile care de el mai sus s-au amintit. Este încă cuviincios şi prea de nevoie a ne cunoaşte noi datoriile, pentru că mulţi dintre noi, din neştiinţă, se duc pe sine şi pe alţii la pierzare, iar alţii, având frică de Dumnezeu, după ce au cunoscut cele ce îi păgubesc, cu multă grijă se ridică a le sta împotrivă şi nu se lasă biruiţi de ele.

Acestea avându-le în vedere, în cuvântul ce urmează şi alte mărturii să aducem în mijloc, şi să auzim pe dumnezeiescul Hrisostom, care zice aşa: „Mare dar este dragostea preoţilor, că pentru aceasta şi Pavel zice: *Ascultaţi pe învăţătorii voştri şi vă supuneţi lor şi foarte îi aveţi pe ei întru cinste* (Evrei 13, 17; Rom. 13, 7; I Petru 11, 17)". Arătând încă pentru ce este mare, spune că „...s-au îmbrăcat cu puterea Duhului Sfânt spre a putea lega şi dezlega păcatele oamenilor".

Apoi, arătând şi datoria care o au faţă de această vrednicie, zice către cei credincioşi: „Tu porţi grijă numai de ale tale şi dacă pe acelea bine le vei rândui, nici o grijă nu îţi va fi ţie pentru ceilalţi; iar preotul măcar de va iconomisi bine viaţa sa, iar pentru a ta şi a tuturor celor dimprejurul său nu va purta grijă cu silinţă, cu cei răi se va duce în gheenă" (Cuv. 52, *Împărţirea de grâu*, Buzău, 1833, p. 436).

Iarăşi socotind înalta dregătorie a preoţilor, zice: *„Pe scaunul lui Moisi au şezut cărturarii şi fariseii; deci toate câte vor zice vouă să faceţi, faceţi"*. Şi arătând că mai înaltă este dregătoria preoţilor în Legea Darului, decât a preoţilor Legii Vechi, zice: „Iar acum nu este nouă a zice pe scaunul lui Moisi au

şezut preoţii, ci pe scaunul lui Hristos. Pentru aceea şi Pavel zice: *în locul lui Hristos vă rugăm"*. Şi mai jos zice: „Nici îngerii, nici arhanghelii nu pot să lucreze cele date preotului de la Dumnezeu" (Acelaşi cuvânt, p. 439). Bucurie, spaimă şi uimire îmi trece prin minte auzind din gura cea curată la câtă cinste s-au suit preoţii lui Hristos. Bucurie, că de un dar aşa de mare s-au învrednicit fiii lui Adam. Iar spaimă şi mirare când mă gândesc că deopotrivă cu cinstea se va cere de la preoţi şi datoria acestei sfinte şi mari dăruiri întru Duhul Sfânt. Căci după măsura dregătoriei şi a cinstei se va cere şi lucrarea, după cum este scris: *...cei tari, tare se vor cerca.* Şi iarăşi: *căruia s-a dat mult, mai mult se va cere de la dânsul.*

Aceasta o avea în vedere şi dumnezeiescul Hrisostom, când zicea către cei care râvneau a se face episcopi, fără însă a cunoaşte greutatea răspunderii, căci auzi ce zice: „De ai fi ştiut tu că episcopul trebuie să fie al tuturor, purtând sarcinile tuturor şi că ceilalţi de se vor mânia este iertare, iar lui nicidecum; că celorlalţi de vor greşi, este dezvinovăţire şi lăsare multă, iar lui niciuna, apoi nu te-ai fi silit la dregătorie, nu ai fi alergat" (Vezi acelaşi cuvânt, p. 440).

Şi iarăşi, pe cei luptaţi de ispite şi de dorinţa de a se face preoţi, îi sfătuieşte cu întemeiere aşa, zicând: „Când vei pofti preoţia, pune împotrivă gheena, pune împotrivă darea de seamă cea de acolo, pune împotrivă viaţa cea fără de grijă, pune împotrivă măsura muncii. **Că de vei greşi deosebi, nimica de acest fel nu vei pătimi, iar dacă preot fiind, te-ai prăpădit**". Din cele de până aici se va înţelege că

mare cu adevărat este dregătoria cea arhierească şi cea preoţească. Dar se va cunoaşte că, după mărimea acestor dregătorii, va fi şi mare dare de seamă în ziua Judecăţii, pentru cei ce le-au primit. Şi dacă nu se vor găsi la ei fapte potrivite acestor dregătorii, mai mare va fi munca lor decât a celor care nu le-au avut.

Fiindcă în trecerea cuvântului s-a amintit şi despre darul şi datoria, nu numai a preotului, ci şi a episcopului, m-am gândit că este aici locul potrivit să arăt o istorioară din cuvintele Sfinţilor Părinţi, care aduce mult folos duhovnicesc către Prea Sfinţiţii Episcopi. Şi este povestirea aceasta întru acest fel: Se zice pentru cel dintru Sfinţi Părintele nostru Leon, episcopul Romei celei vechi, că mai înainte de adormirea sa cu puţină vreme, a mers la mormântul marelui Apostol Petru şi a stat acolo 40 de zile şi 40 de nopţi nemâncat. Şi se ruga Sfântului Apostol Petru cu lacrimi multe să se roage lui Dumnezeu să-i ierte orice a greşit ca un om întru această lume. Şi la sfârşitul celor 40 de zile i s-a arătat lui noaptea verhovnicul Apostol Petru grăind: „M-am rugat lui Dumnezeu mult pentru tine, şi iată că ţi-a iertat ţie toate păcatele tale, afară de hirotonisiri, căci pentru acelea nu m-a ascultat Milostivul. Ci dacă bine vei fi hirotonit sau rău, vei să dai seama pentru aceasta. Iar el, auzind aceasta, s-a întristat şi în puţine zile a purces către Domnul" (*Mărgăritarele* Sf. Ioan Gură de Aur, p. 253).

Şi acum mi se pare că este bine să întoarcem cuvântul către a doua pricină, despre care am amintit la început, adică despre marea primejdie a preoţilor

care dau Sfintele Taine la popor fără mare cercare şi grijă. Şi se vede azi mai mult ca oricând această nepăsare şi netemere de Dumnezeu la mulţi dintre preoţii cei de la parohii, ba chiar şi la unii de prin sfintele mănăstiri.

Au ajuns unii din fraţii noştri preoţi duhovnici a se socoti pe sine că pot fi mai milostivi decât Însuşi Dumnezeu şi, nevoind a ţine cont de scumpătatea sfintelor canoane, se folosesc în practicarea Tainei Sfintei Spovedanii sau numai de o iconomie (pogorământ) a sfintelor canoane fără dreaptă socoteală sau, luându-şi de la sine îndrăzneală, dezleagă cele nedezlegate de canoanele apostoleşti, sinodiceşti şi părinteşti şi cu păreri proprii încearcă să răstălmăcească şi să strice hotărârile canonice.

Oricare din părinţii duhovnici este bine să ştie şi să înţeleagă acest lucru şi de nu vor folosi în practicarea mărturisirii o iconomie potrivită faţă de scumpătatea sfintelor canoane şi faţă de greutatea păcatului celui ce se pocăieşte, apoi în loc de a lucra la îndreptarea sufletelor şi vindecarea patimilor, se vor afla ca păstorii cei neiscusiţi care în loc de a scoate turma din loc mocirlos şi primejdios, ei vor băga oile cele cuvântătoare ale lui Hristos în prăpastie şi le vor face hrană nevăzuţilor lupi şi va fi de ajuns spre a lor osândă să se piardă un suflet pentru care Hristos S-a răstignit.

Dar va zice cineva din preoţii duhovnici: „Eu am putere să leg şi să dezleg, că această putere mi s-a dat când arhiereul m-a hirotonit duhovnic". Aşa, cu adevărat, ai putere, dar nu nelimitată. Căci dacă ar fi

nelimitată, apoi nu mai era nevoie ca Sfinţii Apostoli şi Sfinţii Părinţi să facă canoane, adică dreptare după care atât episcopii cât şi preoţii duhovnici să se poată orienta ce trebuie să lege şi ce trebuie să dezlege şi cum să folosească această dezlegare, cu iconomie şi scumpătate spre vindecarea patimilor şi spre îndreptarea sufletelor.

Aici este locul să aducem în mijloc spre orientare o pildă din legile cele din afară şi să zicem: cineva este judecător sau procuror mai mare peste judecător şi fiindcă are această dregătorie şi putere, ar trebui el singur să hotărască la toate procesele sentinţa de iertare sau de condamnare a acelora pe care îi judecă. Şi aceasta să o facă el cu de la sine putere fără să ţină seama de articolele legii. Oare un judecător ca acesta, poate să zică cineva că a judecat drept? Cred că nu. Fiindcă chiar de este judecător sau mai mare peste toţi cei care judecă, totuşi ţine seama de hotărârile legii, de constituţie sau de codul penal, civil sau militar. Şi dacă la judecata celor dinafară se face această dreptate, apoi cu cât mai mult judecătorii lui Hristos, cărora li s-a încredinţat judecata sufletelor celor ce greşesc şi fac fapte vrednice de pedeapsă?

Oare cum va îndrăzni un judecător duhovnicesc să dezlege toate numai după a sa părere, fără să ţină seamă de articolele legii Duhului Sfânt, care le-a lăsat Hristos spre cârmuirea duhovnicească a Bisericii Sale şi spre îndreptare, adică spre conducerea sau iertarea sufletelor celor ce au greşit din Biserica cea luptătoare a Sa? Iar că Sfintele Canoane sunt legiuirile Duhului Sfânt şi că mai mare putere au ele decât legile

importante şi chiar decât înseşi Tipicurile Bisericeşti, aceasta cred că o ştiu toţi fraţii noştri preoţi. Iar care încă nu ştiu luminat acest lucru, să citească trimiterile pe care aici le scriem: Canon 1, 4, Sin. IV Ecumenic; Can. 8 al Sin. III; Cartea 1, Titlul 2, rânduiala a 12-a a lui Fotie şi iarăşi titlul 1, Can. 2; Valsamon în scolie la cap. 2 al lui Fotie; Sf. Ioan Hrisostom, cuvântul 47 la Evanghelia de la Matei şi cuvântul 6 la Andriante; Matei Vlastaris, cap. 16, litera 30. Încă să citească cu atenţie Prolegomena de obşte despre sfintele canoane în Pidalionul de la Neamţu, ed. 1844, la p. 8 şi cele 14 preţuiri sau cinstiri ce trebuie a se socoti de obşte la toate sfintele canoane, vezi tot acolo la subînsemnare.

Iar fiindcă duhovnicul nu este numai judecător, ci şi doctor şi părinte, e bine a socoti că nici doctorii nu dau doctoriile fără chibzuinţă şi fără reţete, ca nu cumva în loc de lecuire să aducă vătămare, după cum cel ce este cu adevărat părinte, către povăţuirea şi îndreptarea fiilor săi va folosi în toată vremea nu numai mila, ci neapărat şi varga; ca să nu ajungă la cele scrise: *Părintele care cruţă varga urăşte pe fiul său*. Că nici Dumnezeu nu este numai milostiv, ci şi cu dreptate. Este cu adevărat îndelung răbdător, dar şi drept judecător. De aceea şi proorocul cântă prin Duhul: *Milă şi judecată voi cânta Ţie, Doamne*. Şi noi trebuie să ne temem mai mult de mila Lui decât de dreptatea Lui, căci dacă vom supăra dreptatea Lui alergăm la milă, iar dacă vom supăra mila Lui nu mai avem unde alerga.

Aşadar trebuie neapărat ca părinţii duhovnici să ţină cont de tăria şi sfinţenia sfintelor canoane şi unde

ele hotărăsc legare să lege, iar unde hotărăsc dezlegare să dezlege, şi să ţină cu mare chibzuinţă cumpănă dreaptă între scumpătatea şi iconomia lor, că aşa şi pe sine şi pe cei supuşi îi vor folosi spre mântuire.

Să ia aminte duhovniceştii părinţi şi la cele ce zice dumnezeiescul Hrisostom: „Leagă bine, zice el, pe cel păcătos, până ce va îmblânzi pe Dumnezeu. Nu-l lăsa nelegat, ca nu cândva să fie legat de urgia lui Dumnezeu. Dacă îl voi lega eu, Dumnezeu nu-l mai leagă; iar dacă nu-l voi lega, atunci îl aşteaptă legăturile cele nedezlegate. Că dacă ne-am fi judecat pe noi înşine, nu am fi judecaţi de nimeni" (Cor. 11, 31). Apoi adaugă: „Deci să nu crezi că aceasta este o cruzime şi neomenie, ci că se naşte din blândeţe şi din dorinţa de vindecare şi a bunei grijiri. Dar vei zice că i s-a dat un timp destul de lung ca pedeapsă. Cât timp? Un an, doi sau trei? Dar eu nu caut la mulţimea timpului sau a anilor, ci la îndreptarea sufletului... Dacă cel păcătos s-a umilit, dacă s-a pocăit, atunci s-a făcut totul; dacă nu este aceasta, apoi timpul cel îndelungat nu foloseşte la nimic! Căci noi nu căutăm dacă rana a fost legată un timp mai îndelungat, ci dacă a folosit ceva legătura. Dacă a folosit şi într-un timp mai scurt, să n-o mai pui. Iar dacă n-a folosit la nimic, pune-o şi după 10 ani! Aceasta să-ţi slujească ţie de hotar pentru dezlegarea rănii: dobândirea şi vindecarea celui legat de păcate" (Sfântul Ioan Hrisostom, Tâlcuire la II Cor. XIX; Sfântul Simeon Tesaloniceanul V, 251-264). Cât de minunat dreptar pentru părinţii duhovnici se poate înţelege din cuvintele

acestea aurite ale dumnezeiescului Hrisostom. Din toate se înţelege că atât scumpătatea canonisirii, cât şi iconomia sau pogorământul, trebuie a se face după măsura râvnei de îndreptare şi după lucrarea roadelor de pocăinţă a celui legat care se pocăieşte.

Cine va dori însă să se orienteze mai mult despre canonisiri, să citească şi în *Pravila Bisericească* a părintelui Nicodim Sachelarie, Seminarul Monahal Cernica Ilfov, 1940, p. 101-104. Acelaşi Sfânt Părinte Ioan Gură de Aur, arătând că preoţilor duhovnici care sunt păstori duhovniceşti ai turmei lui Hristos li se cade cu mare silinţă şi sârguinţă să se silească spre a lucra la curăţirea şi vindecarea oilor celor cuvântătoare care sunt bolnave şi rănite de păcate şi să nu le apropie de duhovniceasca şi dumnezeiasca hrană a Trupului şi Sângelui Stăpânesc, până ce nu se vor vindeca sufleteşte, zice aşa: „Precum la turmă, unde multe oi sunt sănătoase şi multe sunt pline de râie, nevoie este ca să le deosebească pe acestea de cele sănătoase. Pe cele bolnave trebuie a le închide înăuntru şi a le ţine la întuneric şi altă hrană a le da. Nici de apă limpede, nici de păşune curată, nici de izvorul cel dinafară lăsându-le să se împărtăşească" (*Împărţirea de grâu*, Buzău, 1833, Cuv. 54, p. 450).

În acelaşi cuvânt mai jos se arată că, precum la turmă, şi în Biserică se întâmplă, căci sunt oi sănătoase şi oi bolnave, dar păstorii cei sufleteşti cu toată osârdia trebuie a-i deosebi pe unii de alţii, prin mijloace de îndreptare rânduind fiecăruia leacuri deosebite după boala lor până la însănătoşire, şi atunci

a le împărtăşi de pâinea cea vie care coboară din cer şi de izvorul cel duhovnicesc al Sângelui lui Hristos. Arată apoi că cei nevrednici şi care încă nu s-au curăţit şi nu s-au însănătoşit de râia păcatului, nu numai de Prea Curatele Taine să nu se apropie, ci nici în Biserică să nu stea atunci când se aduce jertfa cea fără de Sânge şi când cei vrednici se împărtăşesc cu Prea Curatele Taine.

Şi zice că cei care nu sunt vrednici a se împărtăşi, să iasă din Biserică odată cu cei chemaţi când vor auzi pe diacon că strigă: „câţi sunteţi chemaţi ieşiţi" şi zice că cei ce nu se împărtăşesc sunt întru pocăinţă şi că cei ce sunt întru pocăinţă să se depărteze, când sunt de faţă Prea Curatele Taine, fiindcă ei cu nimic nu se deosebesc de cei chemaţi. Iată cuvintele lui: „Masă împărătească este de faţă; îngerii slujesc la masă. Însuşi Împăratul este de faţă şi tu stai căscând; mâinile îţi sunt întinate şi nici o purtare de grijă nu ai? Nu îţi aduci aminte ce a păţit cel ce nu avea haină de nuntă?"

Arătând apoi că necuviincios lucru este a sta cei nevrednici când jertfa se aduce, zice: „Când vine stăpânul la masă, nu trebuie să fie de faţă slugile cele ce au greşit, ci departe fug". Şi iarăşi zice: „Când este de faţă depărtează-te, că nu-ţi este slobod mai mult decât celor chemaţi" (Vezi acelaşi cuvânt, p. 457).

Vedeţi, preoţilor duhovnici, cu câtă grijă şi scumpătate dumnezeiescul Gură de Aur apără cinstea Prea Curatelor Taine ale lui Hristos?

Nu numai că nu dezleagă pe cei nevrednici, ci pe unii ca aceştia nici în Biserică nu-i îngăduie ca să

rămână când se aduce dumnezeiasca jertfă, arătându-le lor pricina, că fiind ei în pocăinţă pentru păcat, cu nimic nu sunt mai slobozi decât cei chemaţi şi de aceea odată cu ei să iasă din Biserică afară până când se va termina Sfânta Liturghie şi atunci să se apropie să vadă şi să se închine unde a fost de faţă Dumnezeu. Şi spre aceasta le aduce lor dovezi din Sfânta Scriptură şi zice: *Măcar doar de se va atinge de munte, cu pietre se va ucide* (Ieşire 19, 10-13). Adică îi învaţă că după cum atunci nimeni nu a avut voie a se atinge şi a sta pe muntele Sinai, unde avea să se pogoare Dumnezeu, aşa şi aici, cu atât mai mult n-are voie nimeni din cei nevrednici a se apropia; încă şi preoţii care se vor apropia să vadă unde se va pogorî Dumnezeu trebuie să se sfinţească, ca nu cumva să se întoarcă de către ei Domnul (Acelaşi, cap. V, 22).

Arătând încă dumnezeiescul părinte şi dascăl că nimeni nu trebuie să îndrăznească pentru frica oamenilor sau pentru căutarea la faţă să dea cândva Sfintele celor nevrednici, zice: „Acestea le zic ... şi către voi, diaconilor şi preoţilor care slujiţi, că de nevoie este şi pentru voi a grăi, ca să împărţiţi cu multă osârdie darurile acestea. Că nu mică muncă zace asupra voastră dacă, ştiind la cineva vreo răutate, îi veţi îngădui să se împărtăşească din Masa aceasta. Sângele Lui din mâinile voastre se va cere. Măcar voievod de ar fi, măcar eparh, măcar cel încoronat cu coroana, dar dacă cu nevrednicie se apropie, opreşte-l. Mai mare stăpânire ai tu decât acela". Şi apoi spune o pildă, zicând: „De ţi s-ar fi încredinţat ţie să păzeşti curat pentru turmă vreun izvor de apă şi dacă ai fi

văzut vreo oaie având pe bot mult noroi, o ai fi lăsat să se plece jos să tulbure curgerea? Iar acum nu izvor de apă, ci de sânge şi de Duh încredinţându-ţi-se ţie, şi văzând pe cei ce au păcat mai cumplit decât noroiul şi se apropie, nu te scârbeşti şi nu-i opreşti? Şi ce iertare vei avea?" Şi adaugă: „Pentru aceasta Dumnezeu pe voi v-a cinstit cu această cinste, ca să alegeţi şi să deosebiţi unele ca acestea. Aceasta este dregătoria voastră, aceasta este întărirea, aceasta este toată cununa" (Cuv.54, p. 459).

Iată, preoţilor duhovnici, că în cuvintele de mai sus ale Grăitorului de Aur se vede marea răspundere care o au toţi acei sfinţiţi slujitori cărora li s-a încredinţat de la Dumnezeu slujirea dumnezeieştii Liturghii şi împărţirea dumnezeieştilor daruri ale Trupului şi Sângelui Domnului la popor. Vezi că aducând în mijloc pilda cu păzirea apei izvorului, arată că **preotului sau diaconului nu i s-a dat izvor de apă să păzească, ci izvorul cel fără de moarte al Prea Curatului Sânge al lui Hristos**.

Şi dacă nu se va griji să păzească curat de noroiul păcatelor omeneşti acest Prea Scump Sânge Stăpânesc, apoi nu mică va fi munca lor. Iar dacă se vor sili după putere să facă alegere şi deosebire între cei vrednici şi cei nevrednici, şi pe unii îi vor dezlega şi pe cei cu noroiul păcatelor îi vor opri spre a nu se tulbura cu întinăciunile lor prea curatul acesta râu care din coasta Stăpânului a izvorât spre a noastră mântuire, apoi această sârguinţă care o vor pune spre păzirea celor Prea Sfinte le va fi lor toată cununa de la Dumnezeu. Încă îi îngrozeşte şi îi îndeamnă pe ei să

nu se teamă nici de voievod, nici de eparh, nici chiar de însuşi împăratul, că de va veni vreunul din aceştia către împărtăşirea Prea Curatelor Taine şi de vor şti ei la dânşii vreun păcat care îi va face nevrednici către apropierea de cele Sfinte, să-i oprească cu toată îndrăzneala. Şi le zice: „mai mare stăpânire aveţi voi decât aceia", şi cu adevărat mai mare, că nici unui împărat nu i s-a dat putere să junghie şi să împartă Trupul şi Sângele Fiului lui Dumnezeu. Nici unui voievod sau eparh nu i s-a dat putere să lege şi să dezlege păcatele oamenilor, precum preoţilor lui Dumnezeu.

Iar ca să arate netemerea şi râvna cea mare care o are el către păzirea Prea Curatului Trup şi Sânge al lui Hristos, zice mai departe: „Nu da sabie în loc de hrană. Ci măcar din nebunie de va veni acela să se împărtăşească opreşte-l, nu te teme. Teme-te de Dumnezeu, nu de om. Iar de te vei teme de om, acesta va râde de tine. Iar dacă de Dumnezeu te vei teme şi oamenilor vei fi de cinste". Apoi zice: „Iar dacă tu nu îndrăzneşti, la mine adu-l; nu voi îngădui să se facă aceasta. De suflet mă voi despărţi mai întâi decât voi da Sânge Stăpânesc la nevrednici. Şi sângele meu îl voi vărsa mai înainte decât voi da Sânge atât de înfricoşat, celui căruia nu i se cuvine. **Iar dacă mult iscodind cineva nu a ştiut pe cel rău, nu-i este nici o vină**" (Vezi acelaşi cuvânt, p. 459).

Oare, fraţilor, care învăţătură mai vie şi mai înfricoşată ar trebui să se aducă în mijloc, spre trezirea şi luarea aminte a celor ce sunt slujitori ai dumnezeieştilor altare? Oare care cuvinte mai

sclipitoare şi mai strălucite spre arătarea datoriei ce o au iconomii tainelor lui Dumnezeu, spre a păzi şi a apăra chiar cu preţul vieţii lor cinstea cea mare către Prea Curatele Taine? Care cuvinte vor tuna mai mult ca cele de mai sus în conştiinţa preoţilor celor care au adormit în nesimţire către preţuirea celor nepreţuite şi către cinstirea şi păzirea celor Prea Sfinte?

Unde mai sunt acum dumnezeieştii aceia liturghisitori care să fie gata în orice clipă de a-şi vărsa tot sângele lor, numai să nu risipească o picătură de Sânge al lui Hristos la cei nevrednici, precum aţi văzut mai sus că are dumnezeiescul Hrisostom?

Unde mai sunt acum preoţii cei cu totul de aur care să fie gata de suflet a se despărţi mai înainte de a da Sfintele Taine celor nevrednici, după cum aţi auzit puţin mai înainte că era acest mare Părinte şi dascăl a toată lumea? Iar dacă i se va părea cuiva că în cele de până aici s-a făcut amintire mai mult pentru păzirea sfinţeniei Prea Scumpului Sânge şi nu încă şi de Prea Curatul Trup al Stăpânului, apoi să asculte cu evlavie şi cu toată luarea aminte mai întâi cei ce pe acesta au putere a-l junghia şi cu mâinile lor a-l apuca şi a-l frânge spre iertarea păcatelor celor ce cu vrednicie îl vor mânca.

Şi fiindcă nici pricepere am, nici cuvânt a vorbi de o cinste aşa de mare, iarăşi cuvintele auritului dascăl să le aducem de faţă şi cu ele să ne învăţăm întru cele ce se cântă de noi. Şi iată care trebuie să fie după acest sfânt evlavia inimii şi cugetarea cea cucernică spre Dumnezeiescul acesta Trup. „Când îl vei vedea pe el, zice, pus înainte, zi către tine aşa:

«Pentru Trupul acesta nu mai sunt eu pământ şi cenuşă, nu mai sunt rob, ci slobod. Pentru acesta nădăjduiesc eu să iau cerurile şi bunătăţile cele din cer, viaţa cea fără de moarte, latura îngerilor, petrecerea cea împreună cu Hristos. Trupul acesta pironindu-se şi bătându-se nu l-a suferit moartea. Pe Trupul acesta văzându-l soarele răstignit, s-au ascuns razele sale. Pentru acesta şi catapeteasma s-a rupt atuncea şi pietrele s-au despicat. Tot pământul s-a cutremurat»". Şi după ce spune încă multe spre slava lui, care aici pentru scurtime nu le scriem, apoi iarăşi zice: „Pe Trupul acesta neputând să-l mistuiască iadul şi moartea, pe toţi cei din iad afară i-a vărsat. Căci după cum balaurul cel babilonesc când a luat hrana a crăpat în mijloc, aceasta a păţit şi moartea când a primit Trupul Stăpânului. Pentru acesta zice Apostolul: *Stricând durerile morţii.* Că nici o femeie născând copil, aşa se chinuieşte precum aceea, având Trupul Stăpânului". Şi iarăşi zice: „Trupul acesta ni l-a dat nouă să-l tăiem şi să-l mâncăm". În sfârşit arată că Trupul acesta este acela care s-a suit şi şade de-a dreapta scaunului slavei, întru cele înalte, adică de-a dreapta Tatălui, după cum mai înainte prin Duhul se vestise, zicând: *Zis-a Domnul Domnului meu, şezi de-a dreapta Mea...*

Şi după ce arată prin cuvinte atât de înalte slava acestui Prea Curat Trup, nu scapă din vedere să arate cu câtă evlavie şi cu câtă sfinţenie se cuvine a se apropia cineva de el şi zice: „Deci să ne apropiem de el cu fierbinte şi înfocată dragoste, ca să nu suferim munca" (*Împărţirea de grâu*, Cuv. 55, p. 461).

S-au arătat până aici, prin puţine cuvinte, mărturii de la dumnezeieştii părinţi şi dascăli Ioan Gură de Aur şi Maxim Mărturisitorul, despre vrednicia preoţiei şi despre marea vinovăţie şi osândă a preoţilor care nu se vor sili cu toată osârdia de a face osebire şi alegere între cei vrednici şi cei nevrednici, şi spre a nu da cu uşurinţă şi fără multă cercare şi iscodire Prea Curatele Taine celor nevrednici. Căci cei care risipesc cu nebăgare de seamă Prea Curatul Lui Trup şi varsă fără cutremur Prea Scumpul Lui Sânge la cei nevrednici, se aseamănă cu cei ce L-au răstignit pe El. Fiindcă auzim pe marele Pavel, zicând: *Drept aceea, oricine va mânca pâinea aceasta şi va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi Trupului şi Sângelui Domnului* (I Cor. 11, 27).

Iar cum sub această osândă cade şi cel ce se împărtăşeşte cu nevrednicie şi preotul care dă Sfintele celui nevrednic, s-a arătat şi mai sus şi spre încheiere fie şi aici: „Preotul, zice Sfântul Ioan Gură de Aur, care slujeşte Sfintele şi se împărtăşeşte cu nevrednicie şi care împrăştie Sfintele acestea la cei nevrednici, este ca şi aceia care L-au împuns, căci şi aceia nu pentru ca să bea L-au împuns, ci pentru ca să verse Sângele Lui" (*Mărgăritarele* Sfântului Ioan Gură de Aur, p. 252).

SCRISOARE CĂTRE UN STAREȚ

Hristos a înviat,
Prea Cuvioase Părinte Stareț și
Iubite întru Hristos Părinte,

Mai întâi rog mila Prea Înduratului nostru Dumnezeu și a Prea Curatei sale Maici ca cuvintele de mai jos să te găsească sănătos și în pace cu cele ale duhului și cu cele din afară.

Părintele meu,

Aducându-mi aminte de blândețea chipului și de buna așezare a Cuvioșiei tale, și fiindcă mila Domnului acum vremelnic ne-a despărțit, vreau măcar din când în când prin scrisoare să mă mângâi de împreună vorbire. Nu știu dacă mila Domnului va rândui să ne mai vedem în această vale a plângerii și a ispitirii și să mai fiu împreună viețuitor cu cei din sfințita lui Hristos adunare. Iar fiindcă acum cu a lui Dumnezeu pronie ai fost rânduit păstor al cuvântătoarelor sale oi, cu cuvântul cel din Cântarea Cântărilor te voi întreba: „Spune-mi, păstorule cel bun, unde paști oile tale și unde odihnești la amiază mieii tăi? Ca urmând și eu acestora să nu rătăcesc din turma prietenilor tăi". Pricină nimerită am adus aici cuvântul Sfintei Scripturi ca prin aceasta să deschid largă ușa cuvântului și să îndrăznesc a te întreba de cele ce doresc și acestea a zice: Unde, iubitule păstor,

pe oile lui Hristos le paști? Pe care înălțimi cu ele ai ajuns? Oare îndoiții lupi pe ele nu le tulbură și nu le pierd? Oare râia sau vărsatul până acum în turmă nu au intrat? Oare pe cele șchioape în urmă nu le-ai lăsat? Oare pe cea slabă de la pământ o ai ridicat? Oare gălbeaza cârtire în ele nu s-a arătat? Oare pe cele oarbe la ochi le-ai vindecat? Oare pe cele ce dorm cu fluierul cuvântului le-ați deșteptat? Oare pe cuvântătorii miei de cuvântătorul lapte al Evangheliei i-ați înțărcat? Oare din hrana cea tare a Sfintei Scripturi a mânca i-ați învățat? Și oare pe oile cele mari de această hrană le-ați săturat? Oare la locul pășunii (virtutea lucrătoare) cu ele v-ați sălășluit? Și oare la apa odihnei (cunoștința zidirilor în duh) pe ele le-ați hrănit?

De aceste lucrări v-am întrebat, de care eu păcătosul nici cu vârful degetelor nu m-am apropiat. Dar fără îndoire, acestea despre care îmi este cuvântul cu prisosință s-au lucrat. Și aceasta mă face a crede tare, că știu și a păstorului minte trează, și a oilor ascultare și blândețe. Încă cred cu întemeiere că și mai multe isprăvi acolo, cu mila și cu ajutorul harului lui Hristos, veți termina, și întru sporire și creștere a lucrării celei după a Lui voie acolo veți înainta, numai dacă și păstorul mai mult cu mintea asupra turmei va priveghea, iar oile și mai mult cu dragoste de glasul lui vor asculta. Iar pentru a nu fi fără de grijă cineva, trebuie să arăt un lucru de mare nevoie și nu de mic folos, că și oilor, într-un fel, lucrare de păstor de la Hristos li se cere, și aceasta o am înțeles din cuvântul dumnezeiescului Maxim Mărturisitorul, care zice așa:

„Păstor de oi spiritual şi acela este care se îndeletniceşte cu cunoaşterea şi care pe cugetările sale le are păstorite de către minte pe munţii vederilor spirituale". Aşadar, dacă vom voi a ne opri puţin să deslușim gândirea sfântului, uşor vom putea înţelege că oricine a ajuns la înălţimea cugetărilor spirituale şi întru acestea cu a sa minte se îndeletniceşte, se poate lua cu drept cuvânt păstor de oi spiritual. Am zis „cu drept" şi susţin că aşa este, fiindcă după acelaşi sfânt cugetările au înţelesuri de oi şi dacă cineva cu mintea sa neprihănită le păzeşte, cu dreptul din lucrare îşi ia şi numirea, şi aşa, precum mai sus am zis, orice oaie are şi ea misiunea de a se păstori şi a fi păstor în parte. Şi de aceea, iarăşi zic, nici una din ele să nu fie fără grijă de a-şi face sfânta datorie şi a-şi păstori în toată vremea cugetările inimii sale, având în vedere că lupul cel gânditor nu doarme.

Şi acestea ar fi zise pentru lucrarea oilor ca păstor. Iar a fi cineva păstor nu numai pentru sine şi a i se cere a supraveghea minţile şi cugetările mai multor oi cuvântătoare, acestuia i se cere mai mare măsură de nepătimire. Şi aceasta din alte cugetări ale Sfinţilor Părinţi o vom înţelege. Pentru că nu puţini din cei mai înalţi cu înţelegerea, pe nepătimire o au simbolizat cu pământul cel fericit al făgăduinţei. Iar ceea ce este mai de mirare pentru noi este aceea că vedem că pe acest pământ al făgăduinţei nici însuşi Moise, cel ales de Dumnezeu ca şi conducător al norodului lui Israil, nu a ajuns să-l vadă până ce mai întâi nu a fugit de Faraon şi de egipteni, până ce nu a călătorit prin pustie vreme îndelungată şi până ce nu a

trimis mai întâi soli ca să vadă şi să cerceteze ţara mult dorită. Şi de aceea, cred că nu mic ne va fi folosul dacă vom începe a cugeta că nimeni nu va ajunge la nepătimire până ce nu mai întâi îndoit va fugi de gânditorul Faraon şi de robia egipteneştilor patimi şi apoi aşa slobod şi pustiu de patimi, nu puţină vreme călătorind, să poată ajunge la darul lui Hristos, la puterea cea văzătoare şi cercătoare a curăţiei minţii şi atunci şi lui, ca şi oarecând lui Moise, i se va descoperi de la Dumnezeu acel prea fericit pământ al făgăduinţei, care este, pentru cei ce cred în Hristos, nepătimirea.

Din cele de până aici, foarte puţin se va înţelege care este în parte una din datoriile oilor şi care sunt cuvenite păstorului în drumul cel cu urcuş duhovnicesc până ce va ajunge la nepătimire. Te rog însă, iubite părinte, să mă ierţi că ţi-am adus aminte de lucrul cel de sus, însă ca unui iubit prieten am socotit a-ţi scrie şi ca pe un păstor de suflete a te ajuta după slaba mea neputinţă. Ştiu că ar fi trebuit mai bine să tac şi să-mi plâng păcatele mele, pentru că chiar cuvintele mele, cu care îmi pare că îţi vin în ajutor, sunt pentru mine cea mai aspră mustrare, că sunt vorbite din cunoştinţă şi teorie, iar nu din lucrare. Te rog, însă, nu te mâhni pentru cele ce am îndrăznit a-ţi scrie, de-ţi vor părea poate lucruri grele, că nu într-o zi pe acestea trebuie să le termini, ci cu îngăduinţă încet păşind, prin darul lui Hristos, cred fără îndoială că la pământul cel fericit vei ajunge. Acum însă stai fără teamă şi fără îndoire la slujba la care Domnul te-a chemat, pentru că El este care poate şi pe turmă şi pe

păstor a-i păzi şi a-i desăvârşi. Numai lucrul după putere fă, căci făcând ceea ce poţi, ai făcut ceea ce eşti dator. Iar Domnul pe cele cu lipsă le va plini şi pe cele neputincioase cu darul Său le va întări. Zice undeva Sfântul Grigorie al Nyssei: „Cine ştie întru adevăr dacă aspiraţiunea care constă în a se arunca cineva înspre mai bine din ce în ce mai mare, nu este chiar aceasta desăvârşirea firii omeneşti?" Din această mărturie a sfântului multă mângâiere şi curaj vei avea înţelegând ceea ce mai sus am zis, că dacă după putere, în fiecare zi, te sileşti să faci ceea ce poţi, nu eşti departe de marginea cea fără de margini a virtuţii şi a desăvârşirii.

Aşadar, iubite părinte, stai rezemat pe toiagul virtuţii, după putere, iar mai mult pe toiagul nădejdii la milostivirea lui Dumnezeu. În toată ziua supraveghează turma, din zi în zi şi din noapte în noapte, vezi care din oi dorm şi care sunt treze, care pasc şi care sunt bolnave, şi pentru fiecare în parte ia măsuri după puterea de a le folosi. Ştiu şi sunt încredinţat că niciuna din ele nu este fără de talant şi niciuna nu este fără de vreo lucrare. Şi dacă, după Sfântul Maxim, fiecare oiţă raţională este obligată să aducă Stăpânului său Hristos cele trei foloase: lâna, laptele şi mielul, adică, în loc de lână făptuirea morală, în loc de lapte contemplaţia naturală în duh, iar ca miel învăţăcelul pe care trebuie să-l nască prin cuvânt. Şi această minunată lucrare, fără îndoială cred că mai mult ca oriunde în turma preacuvioşiei tale se săvârşeşte, căci acei care sunt acolo noi începători cu viaţa, la virtutea lucrătoare zăbovind, pe folosul cel dintâi îl aduc

Stăpânului nostru. Cei mai sporiţi din turmă, care mai mult se îndeletnicesc cu citirea Scripturilor şi cu cunoaşterea lucrurilor în mod duhovnicesc, sunt pe a doua treaptă a urcuşului duhovnicesc şi pe al doilea folos îl aduc Stăpânului nostru. Iar acei care au darul nu numai a citi şi a înţelege pentru ei, ci şi pe alţii pot a-i învăţa, aceştia şi pe al treilea folos îl aduc, născând prin cuvânt ucenici şi aducându-i pe aceştia ca pe o jertfă fără meteahnă lui Hristos. Fără meteahnă am zis, că nu este de ajuns a-i naşte, ci după ce i-au născut, cu multă sârguinţă să se arate a-i păzi pe ei fără de prihană. Căci aşa se cerea oarecând jertfa, şi mai mult în legea Darului se cere.

Aşadar, dacă oiţele cele raţionale, care aduc numai lâna şi laptele, sunt de mare folos în turma lui Hristos, apoi cu cât mai folositoare se va socoti aceea, care pe lângă lână şi lapte, va naşte prin cuvânt mulţi miei şi fără prihană pe aceştia adevăratului nostru Păstor îi va aduce? Acesta întru măsură va putea să strige şi el ca şi Marele Apostol Pavel, care zicea: *De aţi avea zece mii de dascăli în Hristos, dar nu mulţi părinţi, că în Hristos Iisus eu v-am născut pe voi prin Evanghelie*... Cred că tocmai la acest mare folos se gândea marele Pavel când mai mult decât la toate darurile îndeamnă pe oameni să râvnească şi să ceară darul de a prooroci (propovădui), căci prin acest dar se înmulţeşte turma mieilor lui Hristos şi se umple staulul (Biserica) Lui de oile cuvântătoare, pentru care El preacuratul Său sânge şi l-a vărsat pe Cruce.

Aşadar, iubite părinte şi bunule păstor, pe această lucrare a oilor şi pe altele ca ele vei înţelege

dacă cu puţină osteneală a cercării vei cerceta pe fiecare oaie în parte şi mult te vei veseli şi te vei mângâia, înţelegând că alta este slava soarelui şi alta slava lunii şi alta slava stelelor şi că stea de stea se deosebeşte în slavă. Cela ce în adunarea lui Hristos la nepătimirea prea fericitei dragoste a ajuns, cu soarele se poate asemăna, şi precum acela peste multe necurăţii cu razele sale trece, dar niciuna pe el nu-l prihăneşte, aşa şi acesta pe toate neputinţele fraţilor văzându-le nu se mâhneşte, şi întru a sa strălucire a duhului rămâne şi prin duhovniceştile raze ale preafericitei dragoste pe toţi îi luminează şi pe toţi îi încălzeşte şi aşa făcând, nicidecum pe a sa putere de lumină sau de căldură nu o cheltuieşte, ci i se pare că încă nimic bun nu a lucrat şi pe cele din urmă uitând, ca oarecând vasul alegerii, spre cele ce îi stau înainte se întinde şi se sârguieşte.

Cela ce cu fericita lui Hristos smerenie în adunare străluceşte, cu luna îl vei asemăna, care oarecum deşi mai mică decât soarele se socoteşte şi mai puţin decât el străluceşte, dar pe al lui loc în timpul nopţii îl plineşte. Iar dacă încă luna de la soare pe lumină o primeşte, aceasta spre învăţătură să ne rămână, căci fără nici o îndoială, cel mai mic de la cel mai mare trebuie a se lumina şi de la acela se şi blagosloveşte şi aşa că şi această împrumutare de lumină a lunii de la soare a noastră gândire o foloseşte.

Cel ce este priceput şi strădalnic în toate cele ce folosesc obştea şi pe toate fără de cârtire le împlineşte, cu luceafărul cel de dimineaţă îl vei

asemăna, care merge oarecum înaintea soarelui şi pe zorii zilei mai înainte îi vesteşte, căci întru buna această rânduială de va rămânea un asemenea nevoitor, de noaptea păcatului va trece şi către ziua nepătimirii se va apropia, când şi soarele dragostei, de care mai sus am zis, pe el îl va lumina.

Încă şi slava stelelor nu puţin te va mângâia şi deosebirea dintre ele de o vei înţelege mult te vei bucura. Aceasta o vei înţelege dacă vei începe a cugeta că Cel ce a zidit deosebi inimile lor, deosebite şi pe darurile lor le-a împărţit. Pentru că vei vedea între ei că unul este mai greoi la înţelegerea Sfintelor Scripturi, dar mai mult decât cel ce le înţelege, de cuvintele ei se cucerniceşte şi aşa prin smerenia şi cucernicia lui pe neştiinţă oarecum o plineşte. Altul este molatic la rugăciune, dar arată multă bărbăţie la ascultare şi se simte tare bucuros şi mulţumit când cu dragoste fraţilor slujeşte.

Altul poate la pravila bisericii este mai somnoros, dar la canonul şi la pravila cea din chilie cu multă osârdie se arată şi nimic nu lasă din ceea ce îi zice cugetul că este dator. Altul vorbeşte mult dar în acelaşi timp şi tace, căci nu vorbeşte nimic din cele ce nu folosesc. Altul este din fire tăcut şi prin această tăcere a lui fără de nevoinţă pe cei ce au patima limbii numai prin arătarea lui îi foloseşte. Altul face lucrul bun şi spre folosul obştii, dar îi place să fie puţin lăudat, însă venind la el darul lui Dumnezeu, începe pe cele bune de mai înainte nu pentru lauda oamenilor, ci numai pentru scopul mântuirii a le lucra şi aşa prin sârguinţa lui de a face lucrul cel bun pe cei

mai leneşi spre a-l urma prin chipul lucrării sale îi zădăreşte şi prin obiceiul său cel vrednic de laudă şi pe sine şi pe alţii îi foloseşte.

Altuia îi place de urâciune să se curăţească în lucrul bisericii şi în ale chiliei şi prin această bună obişnuinţă pe cei leneşi şi care nu pentru nevoinţă, ci pentru negrijire se lasă a trăi în murdărie, prin pilda lui îi foloseşte. Altul este bun cântăreţ şi citeţ şi bun rânduitor al slujbelor bisericii şi acesta pe cei ce voiesc a scurta slujbele şi a face lucrul Domnului cu lenevire, prin a lui răbdare la slujbele bisericii prin însuşi lucrul îi foloseşte. Altul este tare în credinţă şi în tradiţiile Sfintei Biserici stă nezdruncinat, dar iute din fire şi pe cei ce voiesc a se abate de la cele bine predanisite cu asprime îi opreşte şi pe oricare lucru de sminteală în adunare nu îl îngăduie şi acesta ca o santinelă a Domnului prin aşezarea lui mult îi păzeşte, căci cunoscând cei fără de rânduială râvna lui întru cele bune, chiar de nu le convine, vrând nevrând încep cu atenţie să se ferească de cele neîngăduite. Şi aşa cel părut aspru şi rău de ei, încetul cu încetul îi foloseşte.

Altul este blând şi smerit. Şi acesta, ieşind cu ceilalţi la ascultare sau la masă sau la pravila Bisericii, pe cei mai băţoşi şi mai încrezuţi care îl privesc, prin chipul lui cel blând şi smerit mult îi foloseşte şi pe conştiinţa lor spre râvna cea bună de a-l urma o stârneşte. Altul este priceput la cancelarie sau la alte lucruri de mare nevoie în administraţia sfintei mănăstiri, iar având lipsă oarecum la unele înţelegeri duhovniceşti, prin aceasta mult se smereşte şi aşa

ajunge a se socoti pe sine şi deştept şi prost şi, în această rânduială de nedumerire călătorind, duhul cel mare din el cu sărăcia de păcate îl împodobeşte şi pe această rânduială a lor, în Domnul ca pe a unor prunci în Hristos o primeşte. Altul fiind meşter face bucate sau pâine sau altele din cele ce folosesc mulţimea, şi acesta dacă pe acestea cu dragoste le lucrează, pe toată obştea prin a lui osteneală o foloseşte şi pe cei mai puţin silitori spre osteneală îi zădăreşte.

Altul fiind meseriaş cu aceasta se îndeletniceşte şi, având dragoste adevărată, de cele ce el a priceput şi pe alţii învaţă şi aşa pe talantul cel dat lui de la Domnul după putere îl înmulţeşte. Altul preot slujitor al dumnezeieştilor Taine fiind, cu mare frică şi cutremur pe acestea le săvârşeşte şi prin sfânta lui cucernicie pe cei nesimţitori şi împietriţi în nepăsare de cele sfinte, prin chipul lucrării lui spre râvna celor sfinte îi trezeşte. Altul de vite îngrijeşte şi lângă acestea de multe ori de nevoie zăboveşte şi, de la pravila Bisericii uneori lipsind mult, de aceasta se căieşte şi aşa cu sfânta smerenie pe lucrul cel bun îl acoperă şi îl păzeşte.

Altul are darul desluşirii şi al înţelegerii multora din cuvintele Sfintei Scripturi sau din învăţăturile Sfinţilor Părinţi şi prin acest dar după a lui putere şi pe alţii îi învaţă şi îi lămureşte. Altul zace bolnav fiind, dar de pe patul lui de durere, pe lucrul cel prea sfânt al rugăciunii nu-l părăseşte şi aşa prin lucrul cel îngeresc pe al său suflet îl mângâie şi îl întăreşte. Altul la grădină sau la vie cu dragoste se osteneşte şi, neavând timp de multă pravilă, în vremea lucrului cu

de-a pururea pomenită rugăciunea lui Iisus se îndeletniceşte şi pentru lipsa de la pravila cea obştească în gând se căieşte şi aşa prin osteneala lui fără de cârtire adunarea Domnului o foloseşte şi prin căinţa cea nevinovată pe al său suflet în smerenie adâncă îl păzeşte.

Altuia îi place să umble cu haine vechi şi rupte, fie din obişnuinţă sau pentru scopul nevoinţei, şi acela oarecum pe cei ce sunt delicaţi şi le place a umbla mai luxoşi, prin purtarea smereniei lui cea arătată oarecum prin chipul cel din afară, pe a acelora gingăşie în haine cu smerenia o cerneşte şi pe ştiinţa lor spre cele cuvenite o răneşte. Altul se arată cumpătat şi postitor în mâncări şi băuturi şi numai cu cele prea de nevoie vieţii voieşte a se mulţumi, şi acesta pe cei robiţi în mâncări sau în altele pe care nu le îngăduie făgăduinţele noastre, prin asprimea vieţii lui îi mustră fără de cuvânt şi către cele ce sunt datori prin pilda vieţii lui a-l urma îi cheamă.

Acestea şi mai multe fie zise pentru deosebirea darurilor şi lucrurilor în parte pe care le vei cunoaşte şi te vei mângâia văzând cum acolo în stadionul de luptă al ostaşilor lui Hristos unii pe alţii se întrec în alergarea cea bună, şi cum unii pe alţii prin chipul lucrării lor spre râvna cea bună se zădărăsc şi prin înţelepciunea cea de la dar unii altora pe a lor minte ascuţesc. Şi cred că stând şi privind această deosebire şi felurime a nevoitorilor, te vei afla ca întru o grădină de flori duhovniceşti, a cărora nici culoarea, nici mirosul nu seamănă, deşi duhul vieţii din ele unul este, dar pe daruri după deosebire în multe feluri le

vei împărţi şi nu puţină îţi va fi mângâierea şi bucuria, ajungând oarecum întru simbol la cele scrise: „Veseleşte-te, începătorule al turmei, văzând pe fiii tăi împrejurul mesei tale purtând stâlpări de fapte bune". Amin.

Blagosloviţi şi mă iertaţi şi vă rugaţi pentru mine păcătosul care stau flămând, de departe privind la cei ce duhovniceşte acolo vă ospătaţi.

SCRISOARE CĂTRE UN DUHOVNIC[6]

Prea Cuvioase Părinte Nifon,

Cu cea întru Hristos frăţească dragoste şi cu ajutorul rugăciunilor Prea Sfintei şi Prea Curatei Sale Maici, vă scriu aceste puţine rânduri, care aş dori să vă găsească în momentul cel mai fericit al mântuirii şi al cugetării spre cele cereşti.

Părintele meu,

Mai întâi de toate vă cer iertare de prea multa întârziere a răspunsului la scrisoarea Prea Cuvioşiei Voastre. Sunt şi eu, păcătosul, învăluit aici cu multe şi nu mai pot răspunde la toate scrisorile care vin din multe locuri. Foarte rar mai scriu la câte cineva unde socotesc că este prea de nevoie. La scrisoarea Prea Cuvioşiei Voastre, văzând că este mare nevoie de a răspunde la întrebările canonice care mi le-aţi pus prin

---

[6] Scrisoare către ieromonahul Nifon (Mănăstirea Cozia), datată 24 octombrie 1972

scrisoare, m-am hotărât, măcar mai târziu şi mai pe scurt, a răspunde precum urmează:

La cele ce întrebaţi despre cei despărţiţi de femei, sau femei despărţite de bărbaţi, fără motive canonice, care, după ce se despart aşa fără de lege, îndrăznesc să se cunune cu alte femei sau cu alţi bărbaţi care ţin seama numai de divorţul civil (vezi motivele legale de divorţ în *Dreptul canonic* de N. Milaş, p. 520, 525); ba, după cum arătaţi, unii din ei au şi câte două-trei cununii în Biserică cu alte femei, fără să le fi murit soţia lor cea dreaptă, fără cuvânt de curvie sau eres sau alte motive, care le dau voie să se despartă vremelnic sau definitiv – la aceasta, iată ce am de răspuns:

Noi ştim despre căsătorie că este indisolubilă: *Ceea ce Domnul a unit, omul să nu despartă* (Matei 19, 6). Totuşi, sunt unele excepţii:

– În caz de adulter sau preacurvie persistentă (Matei 19, 9).

– Apostazia unui soţ (I Cor. 15).

– Intrarea unui soţ în monahism.

– Decesul unui soţ.

Cu toate acestea, în molitfelnic nu găsim nici o molitfă de dezlegare a cununiei. Motivele de mai sus despart definitiv pe cei căsătoriţi (*Pravila* lui Matei Basarab, gl. 219, 232). Sunt şi alte motive mult mai numeroase, care despart temporar (până la o vreme) pe cei căsătoriţi după legea lui Hristos. Dumnezeiescul Părinte Grigorie Teologul zice: „Nunta întâi este lege, a doua iertare, a treia călcare de lege" (P.M.B., gl. 205). Ştiţi că nunta a patra a împăratului

Leon a fost afurisită de patriarhul Nicolae şi Marele Vasile hotărăşte că: „Nunta cea fără de lege să se despartă, iar după ce s-a despărţit să aibă canonul de 15 ani, ca şi preacurvarii" (P.M.B., gl. 208).

Pentru despărţirile vremelnice de care am pomenit mai sus, neavând vreme a le scrie aici pe toate, vă rog a le citi pe toate în Pravila lui Matei Basarab, gl. 178-240.

De asemenea, pentru aceste motive canonice de despărţire, mai luminat se pot afla în *Dreptul canonic* de N. Milaş, cap. 201.

Ştim că o căsătorie este legală când bărbatul îşi alege o singură soţie cu care se leagă înaintea Sfântului Altar că vor duce o viaţă împreună, făcând „nunta cinstită şi patul nespurcat" (*Mărturisirea Ortodoxă*). O nuntă legitimă şi legală trebuie să îndeplinească 11 reguli canonice (Vezi *Hristoitia*, cap. 26, p. 65). Nunta care nu se face după regulile arătate acolo, nu se poate numi nuntă legiuită şi orice nuntă care se face fără a ţine seama de hotărârile canonice ale pravilelor bisericeşti şi învăţăturile Sfintei şi Dumnezeieştii Scripturi, acea nuntă este spurcată şi nelegiuită (*Pravila* lui Nicodim Sachelarie, 1940, p. 407).

Marele Vasile zice: „Femeia care fără să ştie s-a măritat cu un bărbat pe care l-a lăsat soţia pe un timp şi apoi a trebuit ca ea să-l lase, că s-a întors soţia lui cea dintâi, ea a curvit din neştiinţă, deci nu se opreşte de a se căsători, însă ar fi mai bine să stea necăsătorită" (Can. 46); şi tot marele Vasile zice: „Căsătoria între persoanele cu o înrudire oprită de canoane, de se va

dovedi că s-a făcut din îndrăzneala păcatelor omeneşti, va primi canonisirea preacurvarilor, după ce se va despărţi" (Can. 68). Aşadar, după cum vedem din cele arătate până aici, preacurvari se socotesc toţi cei ce fac nunţi contra hotărârilor canonice. Şi vezi că adevărata soţie a bărbatului rămâne cea dintâi, dacă a fost după lege luată, chiar dacă ea l-a lăsat pentru o vreme. Şi de se va înapoia la el, bărbatul negreşit trebuie să o primească, chiar dacă a divorţat de ea cu divorţul civil.

Recăsătorirea soţilor divorţaţi nu numai se permite de lege, ci mai ales se şi recomandă soţilor să se împace şi să reînnoiască căsătoria. Dacă se reînnoieşte legătura conjugală, atunci să se observe tot ceea ce trebuie observat după lege la contractarea unei căsătorii. Iar dacă între timp bărbatul a luat alta, acea luată pe urmă nu este soţie dreaptă, dacă el pe cea dintâi o lăsase fără motive canonice întemeiate. Atunci cea de-a doua sau chiar de-a treia cu care el s-a luat, trebuie să plece de la el, chiar dacă s-ar fi dus după dânsul din neştiinţă, căci el fusese căsătorit cu alta mai înainte (Vezi *Dreptul Canonic* de Milaş, cap. 202). Deci dacă aşa stau lucrurile, apoi câtă vinovăţie poartă şi acele femei care se duc după alţi bărbaţi, ştiind că ei şi-au lăsat femeile lor fără nici o pricină binecuvântată de Biserică!

La fel sunt vinovaţi şi bărbaţii care au luat femei lăsate de alţii. Pe aceşti bărbaţi nelămuriţi în credinţă şi fără frică de Dumnezeu îi arată înseşi cuvintele Evangheliei lui Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, că sunt preacurvari şi preacurve. Mare vină au în această

privinţă preoţii care îndrăznesc să cunune pe unii ca aceştia, împotriva învăţăturilor dumnezeieştilor Scripturi şi ale sfintelor şi dumnezeieştilor canoane. Aceşti preoţi cad sub caterisirea sfintelor canoane. Sfântul Sobor al VI-lea, cel a toată lumea, osândeşte ca pe un preacurvar pe cel ce ia în căsătorie pe cea logodită legal cu altul (can. 98, vezi şi can. 94 al aceluiaşi sinod). Şi în alt loc citim: „Clericul care este chemat să slujească o căsătorie nelegiuită, dacă el ştie că este nelegiuită, nu se cuvine a săvârşi şi a se face părtaş la păcate străine" (I Tim. 5, 22; *Prav. Bis.* de N. Sachelarie, ed. ms., pag. 59 şi 369). Şi în alt loc se arată că preotul care va cununa nunta cea fără de lege, să se pedepsească cu lipsa de preoţia sa (P.M.B., gl. 210). Şi dacă preoţii nu au voie să ia parte la masa celor căsătoriţi a doua oară (Neocezareea, can. 7 şi *Pravila Mare* de la Govora, cap. 51), apoi câtă fărădelege fac acei preoţi care cunună în biserică pe cei preacurvari? Şi dacă femeia căreia i s-a dus bărbatul în altă ţară sau a dispărut, se va mărita mai înainte de a se încredinţa de moartea lui, se canoniseşte ca o curvă (Sf. Vasile cel Mare, can. 31), apoi acela care şi-a lăsat soţia fără pricini bune şi întemeiate, cum nu va fi preacurvar? Şi dacă sunt precurvari, apoi cum va avea putere de lege cununia cea făcută lor în biserică de un preot fără frică de Dumnezeu şi cum vom putea noi să împărtăşim pe unii ca aceştia cu Sfintele şi Preacuratele Taine ale lui Hristos, Dumnezeul nostru, mai înainte de a se despărţi de nelegiuita nuntă şi de a face canonul cuvenit?

Auzi ce zice dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur în privinţa aceasta: „Şi voi, preoţilor, care daţi Preacuratele Taine ale lui Hristos poporului, să ştiţi că nu mică muncă zace asupra voastră, dacă, ştiind pe cineva nevrednic, îl veţi împărtăşi". Apoi zice: „**Nu da sabie în loc de hrană. Şi dacă te temi tu că acel ce vine la împărtăşire este ipat sau sachelar sau voievod sau însuşi cel cu coroana pe cap (împăratul), dacă te temi tu, adu-i la mine, căci eu tot trupul meu îl voi da să ardă mai înainte de a da Trupul Stăpânului la cei necuraţi; şi tot sângele meu îl voi vărsa, mai înainte de a da Sângele Stăpânului la cei nevrednici**" (*Împărţirea de grâu*, cuv. 54).

Vedeţi, părinţilor duhovnici, câtă hotărâre avea acest părinte şi dascăl a toată lumea, de a se jertfi pe sine pentru scumpătatea Preacuratelor şi Preasfintelor Taine ale lui Hristos şi câtă amorţire ne-a ajuns pe noi în această privinţă? Vai mie, păcătosul, că şi eu sunt cel dintâi vinovat în această privinţă! Dar să ne rugăm Prea Bunului Dumnezeu să ne ajute cu mila Sa, să ne îndreptăm spre a nu ne munci veşnic.

Părintele meu,

În aceeaşi scrisoare, la punctul 2, aţi amintit de căsătoria călugărilor şi a călugăriţelor şi că unii din preoţii de mir au îndrăznit să cunune pe aceşti călugări şi călugăriţe. Dacă a cununa pe mirenii creştini împotriva legilor canonice este o mare fărădelege, apoi a cununa cineva pe călugări sau călugăriţe este culmea fărădelegilor! Cum poate cineva să cunune pe călugăriţe sau pe călugări, care

au făcut juruinţe înfricoşate înaintea lui Dumnezeu, a îngerilor şi a oamenilor, că îşi vor păzi fecioria şi îşi vor aduce trupurile şi sufletele jertfă Domnului? Acest jurământ al călugărilor nu se mai poate retrage sub nici o formă. Iar călcarea lui aduce osândă fără iertare, ca a lui Iuda (Num. 30, 1-16; Deut. 21, 23; 1 Regi 14, 45; Prov. 20, 25; Eccl. 5, 45; Fapte 5, 4; 14, 15). Justificările omeneşti nu pot uşura situaţia unora ca aceştia, ori în ce chip ar fi. Numai un preot care cinsteşte pe Domnul numai cu buzele (Ier. 8, 11; 23, 1; Matei 7, 21, 23) va îndrăzni să cunune pe unii ca aceştia (Amos 2, 11-12), ca un păstor străin de turma lui Hristos (Ioan 10, 1-12). Şi numai nişte naşi înstrăinaţi de harul Domnului se mai pot apropia de unii ca aceştia. Dar să se ştie că deasupra lor zboară secera lui Zaharia proorocul (Zaharia 5, 3-4).

Unii ca aceştia să citească canonul 6 al Marelui Vasile care zice: „Curviile canonicilor să nu se socotească întru nuntă; ci în tot chipul să se despartă împreunarea lor. Că aceasta şi Bisericii este de folos spre întărire şi ereticilor nu se va da apucare asupra noastră, ca cum din voia de a păcătui tragem spre noi" (*Pidalionul*, Neamţ, f. 408). Şi în tâlcuirea acestui canon zice: „Să nu se ierte de arhiereu a se cununa călugării sau călugăriţele şi împreună a vieţui. Dacă preotul care va îndrăzni să cunune pe cel ce se însoară sau se mărită cu eretici sau eretice se canoniseşte cu oprirea de la Sfânta Împărtăşanie pe timp de 3 ani de zile" (Pravila Govora, p. 100), apoi preoţii care îndrăznesc să cunune pe călugări sau călugăriţe şi care prin aceasta sunt sub anatema, după canonul 7 al

Sinodului IV ecumenic, cum vor mai rămâne în preoţie, făcându-se părtaşi la anatema cea pusă asupra călugărilor care se însoară sau se mărită?

Văd că Prea Cuvioşia Voastră aţi găsit de cuviinţă să faceţi oarecare iconomie pentru cei ce s-au cununat de preoţii de mir contra învăţăturilor dumnezeieştii Scripturi şi a sfintelor canoane, spre a nu despărţi pe unii ca aceştia, având în vedere că au copii, şi le-aţi rânduit să trăiască restul vieţii lor în curăţie şi fapte bune şi apoi să le daţi voie să se împărtăşească.

Ar fi aceasta o iconomie oarecum potrivită, dacă ar ţinea-o cu scumpătate şi dacă ar renunţa măcar câţiva ani a nu primi Preacuratele Taine pentru timpul cât au trăit în fărădelege. Dar mai bine ar fi pentru noi să trimitem pe unii ca aceştia la cei care i-au încurcat pe ei şi i-au cununat, ca să nu ne amestecăm şi noi în iadul celor care îşi bat joc de hotarele sfintelor canoane şi încurcă atâtea suflete nevinovate în mreaja fărădelegilor.

Aşa se întâmplă şi aici la noi, foarte multe cazuri cu nedumeriri şi încurcături de felul acesta. Vin mulţi cu acest fel de nelegiuiri, ca să ne încurce pe noi, bieţii călugări cei puţini şi necăjiţi, care nu mai ştim ce să facem şi cum să facem cu atâtea suflete încurcate şi mustrate de conştiinţă. Vin aici să-i dezlegăm noi, dar când s-au căsătorit nu ne-au întrebat pe noi. Acum fie din cauza mustrării conştiinţei, fie că au dat de multe necazuri din cauza nelegiuirilor în care trăiesc, nouă ne vine rândul să mai salvăm ce se mai poate salva. Dar nu trebuie să

uităm învăţătura marelui Apostol Pavel care zice: *Să îndreptăm pe cei greşiţi cu duhul blândeţii şi să ne păzim pe noi să nu cădem şi noi în ispită.* Aşadar, dacă vin sinceri şi cu hotărâre bună de îndreptare, noi să le arătăm adevărul şi, de voiesc ei a se căi şi a face canonul, să nu descurajăm pe nimenea; dacă nu voiesc însă a se despărţi de nunta nelegiuită, nici a trăi în curăţie şi a face canonul cuvenit, cu oprirea de la Sfânta Împărtăşanie, cu post, cu milostenie şi rugăciune, apoi să luăm aminte de noi ca să nu ne osândim dimpreună cu ei.

Vă rog să citiţi în Pidalionul de Neamţ, canoanele 84 şi 85 ale Marelui Vasile cu tâlcuirile şi subînsemnările lor. Şi de acolo veţi trage învăţătură prea clară cum trebuie să procedăm cu cei care se află în fărădelegi şi nu voiesc a-şi face canonul. Unii preoţi de mir care trăiesc în nepăsare şi fără frică de Dumnezeu, au ajuns până acolo că dezleagă la Sfânta Împărtăşanie pe cei ce se păzesc să nu facă copii, ba şi pe cei cu avorturi şi crime, ucigând prunci. Ba în unele părţi ale ţării, după cum ne-am înştiinţat de la martori vrednici de crezare, au ajuns la culmea nebuniei, că au dat voie să se împărtăşească cu Preacuratele Taine şi celor ce trăiesc necununaţi, precum şi celor ce s-au luat veri drepţi în căsătorie şi altora care s-au luat rude de aproape. Vai de noi şi de noi, unde am ajuns, câtă orbire duhovnicească am ajuns să vedem! Şi dacă noi, păstorii, suntem orbi, ce să mai zicem de turmă? Să ne rugăm Preamilostivului şi Preaînduratului nostru Mântuitor să ne trezească mai înainte de ceasul morţii pe toţi.

Ce să mai zic de sfintele posturi de miercuri şi vineri, care sunt de-o scumpătate cu Postul Mare şi care astăzi nu numai de creştini nu se mai păzesc, ci chiar şi de mulţi dintre sfinţiţii păstori ai Bisericii lui Hristos? Este atâta neorânduială canonică în Biserică acum, cum poate niciodată nu a fost, şi nu ne mai pricepem cum să chivernisim scumpătatea şi iconomia dumnezeieştilor canoane, de la caz la caz, spre a îndrepta şi a duce sufletele creştinilor pe calea cea sfântă a mântuirii.

Întrebaţi apoi despre acei ce nu ţin curăţia în sfintele posturi şi nu postesc. Da, şi aici la noi ne lovim prea adesea de aceste cazuri. Unii ar voi să postească, dar ocupaţia lor în societate nu le permite. Iau masa pe la cantine şi trebuie să meargă la serviciul lor. Pe aceştia trebuie să-i înţelegem şi, pe cât ne va lumina Domnul, să le uşurăm sarcina. În loc de post să le dăm să facă rugăciune, milostenie şi alte fapte bune pe care ar putea să le facă, ca să împăcăm oricum conştiinţa lor şi să nu-i descurajăm. Dumnezeieştii Părinţi, tâlcuind cuvântul Mântuitorului care zice: *De vă vor goni pe voi dintr-o cetate, mergeţi în alta,* zic că dacă ne-ar goni pe noi din cetatea postirii să fugim în aceea a mulţumirii sau a milosteniei sau a smereniei (Vezi *Filocalia*).

Bineînţeles, numai în cazuri bine chibzuite să facem acest lucru. Nu uşor să facem pogorământ şi să dezlegăm, că auzi ce zice: „Dacă vreunul din cei ce se nevoiesc, fără trupească nevoie (boală) s-ar mândri şi ar dezlega posturile cele rânduite publicului care se păzesc de Biserică, anatema să fie" (Gangra 19).

Numai făcând comparaţie între acest canon şi cel al 69-lea al Sfinţilor Apostoli şi al 102-lea al Sinodului VI ecumenic, vom afla unde trebuie a face pogorământ şi unde nu.

Curăţia în posturi, nu avem mărturii canonice care ne-ar da voie să o dezlegăm. Dacă lumea se strică din zi în zi din punct de vedere moral şi canonic, apoi nu suntem noi obligaţi şi nici nu trebuie să aprobăm slăbiciunile şi poftele lor. Să-i sfătuim cu toată puterea să asculte de învăţăturile dumnezeieştilor Scripturi şi ale sfintelor canoane.

Unii dintre preoţi au născocit în zilele noastre un obicei nou şi cu totul împotriva Bisericii; au dat, zic ei, „blagoslovenie" ca să petreacă călugări cu călugăriţe la un loc[7], păzindu-şi curăţia ca fraţii cu surorile. Aceasta este o mare înşelăciune a satanei, spre sminteala şi poticnirea lor, spre prăpastia desfrâului. Iată ce zic dumnezeieştii Părinţi în privinţa aceasta: „De asemenea hotărâm ca fecioarele să nu vieţuiască împreună cu bărbaţii, spre a se ajuta ca nişte fraţi" (Sinodul VII ecum. 20; Ancira 19; Marele Vasile 88).

A cincea întrebare despre curăţia în posturi şi la zile oprite. Ar fi foarte bine de neamul creştinesc dacă s-ar griji cu mare frică de Dumnezeu de acest lucru cinstit. Dar întâlnim aici foarte multe cazuri când un soţ ar vrea să ţină postul şi curăţia, iar celălalt nu vrea, şi mai ales bărbaţii sunt aceştia. Trebuie să fim cu

[7] În anii când foarte mulţi călugări au fost daţi afară din mănăstiri, în urma decretului 410/1959.

mare atenţie şi aici, deoarece curăţia aparţine învoirii amândurora. Deoarece după învăţătura marelui apostol Pavel: *Femeia trupul său nu-şi stăpâneşte, ci bărbatul,* şi invers. Şi în acelaşi loc: *Nu vă lipsiţi unul de altul fără învoirea amândurora* (I Cor. 7, 5). Dacă unul din soţi nu vrea sau pune motive că nu poate a se înfrâna tot postul de la împreunarea cu soţia sa, precum găsim foarte multe cazuri, apoi să-i sfătuim măcar o măsură de vreme, două-trei săptămâni, să se păzească în curăţie, pentru a se putea împărtăşi, dacă au alte fapte bune, prin care dovedesc buna lor credinţă. Ce să facem? Şi de voie şi de nevoie trebuie aici să alegem păcatul cel mai mic, ca să nu dăm loc la unul mai mare.

Am avut cazuri, când din cauză că soţia nu a vrut să primească pe bărbat la împreunare, acesta s-a dus la alte femei şi a căzut în prăpastia preacurviei, iar alţii s-au dus la dobitoace în grajd spre o şi mai mare urgie. Vedem că dumnezeieştile canoane în această privinţă dau anatema pe femeia care nu voieşte a se împreuna cu soţul ei, când acesta este întru mare poftă (Can. 5, 51 Apostolic; 9, 14 Gangra). Una din hotărârile Pravilelor Bisericii zice aşa: „Nu s-a oprit bărbatul şi femeia de la împreunare trupească decât numai când voiesc a se împărtăşi cu Sfintele Taine" (*Îndreptarea Legii*, 170). Şi Marele Pavel zice: „Este lucru cuviincios a se îndepărta unul de altul pentru un timp, cu învoirea amândurora, pentru a stărui în rugăciune şi apoi a se apropia" (I Cor. 7, 4-5; Sf. Dionisie 3). După cum vedem, toate îndrumările în această privinţă arată că în vremea postului şi a rugăciunii în

vederea Sfintei Împărtăşanii se porunceşte curăţia. Dar hotărât nu se arată în ce fel să facem pogorământ în această privinţă. Rămâne şi la puterea duhovnicului acest lucru după canonul 102 al Sinodului VI ecumenic de a face pogorământ cu bună înţelegere la toate şi a ţine cumpăna între scumpătate şi iconomie.

Părintele meu,

Pe lângă cele de până aici atâta zic – cu adevărat este prea mare nevoie să ne sfătuim adesea în aceste vremuri cum să facem spre a putea ajuta la mântuirea sufletelor creştineşti. *Mântuirea stă întru mult sfat,* zice dumnezeiasca Scriptură. Şi iarăşi zice: *Sfatul bun te va păzi şi cugetul drept te va apăra.* Şi iarăşi *Frate pe frate sfătuindu-se sunt ca o cetate bine întemeiată şi ca o împărăţie nebiruită*; şi *cei ce nu au sfătuitori cad ca frunzele.* Vezi ce fac doctorii prin spitale când au cazuri grave cu un bolnav sau au de făcut operaţii grele? Se adună în comisii mai mulţi şi se sfătuiesc cu mare grijă cum să facă spre a salva viaţa trupească a oamenilor bolnavi. Au cât mai mult ar trebui să ne adunăm şi să ne sfătuim noi, care avem mare răspundere nu de cei bolnavi trupeşte, ci de sufletele cele rănite de moarte şi bolnave? Şi dacă pentru sănătatea trupului este nevoie de atâta grijă şi sfătuire, oare câtă grijă şi sfătuire nu ne trebuie nouă pentru a ne griji de bolile şi rănile noastre sufleteşti şi de ale altor suflete, care vin şi ne cer ajutor în această privinţă?

Vai mie, păcătosului, că nici de rănile mele cele sufleteşti nu mă grijesc, nici de ale altora. Apostolul Pavel ne învaţă că nimenea al său să nu caute, ci

fiecare din noi să lucreze spre binele aproapelui său întru zidire. Iar eu slujesc iubirii de sine şi lenevirii mele, neavând grija cea sfântă, nici spre binele meu sufletesc, nici pentru alţii.

Părintele meu,

Venind spre încheierea acestei scrisori, încă odată vă rog să mă iertaţi pentru multa întârziere. Aşa le fac eu cu lene, cu nebăgare de seamă şi petrec în toată vremea în nesimţire şi nepăsare faţă de tot ce este bun şi plăcut lui Dumnezeu.

Vă rog să mă iertaţi şi iarăşi vă rog să spuneţi Prea Cuviosului Părinte stareţ Gamaliil smerite închinăciuni, cu toată bucuria şi dragostea cea în Hristos, precum şi la toţi prea cuvioşii părinţi din sfinţitul sobor al acestei sfinte mănăstiri. Pe toţi vă rog să nu mă uitaţi în sfintele rugăciuni. De multe ori îmi aduc aminte de acele locuri frumoase şi pustniceşti, pe care le-am vizitat împreună cu Prea Cuvioşia sa Părintele stareţ, care cu multă bunăvoinţă şi dragoste ne-a condus personal pe cărările cele frumoase ale acestor sfinte locuri. Cine ştie dacă în această nemernică şi scurtă viaţă vom mai avea fericirea să mai ajungem acolo.

Spre încheiere zic: Mila Domnului Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi darul Acoperământului rugăciunilor Preasfintei, Preabinecuvântatei şi Preacuratei Sale Maici să fie şi să rămână cu noi în veacul cel de acum şi în cel viitor. Amin.

Al Preacuvioşiei Voastre mai mic şi nevrednic frate în Hristos Iisus, care vă cere iertare şi binecuvântare.

CUPRINS

